

Quintus sequentia hinc dicitur. 46-8
DIACOSIO
MARTYRION.

id est

DVCENTORVM VIRORVM
TESTIMONIVM, DE VERI-
TATE CORPORIS, ET SAN-
GVINIS CHRISTI, IN EVCHARIS-
TIA, ANTE TRIENNIVM, A D-

versus Petrum Martyrem, ex professo com-
scriptum. Sed nunc primum in
lucem editum.

IO ANNE WHITO ANGLO COLLOE-
gy Wicamensis apud inchoam Wintoniam
præsede Authore.

Math. xviii.

In ore duorum aut trium testium,
stet omne verbum.

EXCVSVM LONDINI, IN AEDIBVS
Roberti Cali, Typographi,
Mense Decembri,
Anno 1553.

Cum Privilegio ad Imprimen-
dum solum.

Norit, Christianus lector, libellū hunc, ante triēnium, ex Anglia, Louaniū vsq; a nobis asportatum, vt ibi tipis excuderetur Cuius editio dum apparabatur, sparsus inde rumor, authori ipsi carceres, & damnum, amicis aliquot, qui operam vnā nauabant, periculū creauit. Tipographus louaniensis vbi id cognouit, ita vti probū virū decebat, lucrū suum aliorū dāno posthabēdū ducens, libellum ē folliis extractū, supprimi, curauit, & in meliora tēpora adseruari. Que statim, vt misericors deus Britanniaē nostrae iniicio isto principatus, Mariae amplissimae illustrissimaeq; reginae semper Augustae ostēdit, Tipographus libellum ipsum (statim vt postulabatur) hiis vltimis kalēdis Nouembribus remisit, quē nos tipis nostris excusum damus, ab ipso authore, sic recognitum, vt nullum (quod equidē sciam), verbū nedū ipsum carminis dedicatorii titulū mutarit. Quod eo dico, ne quis miretur cur regis sororem ac nō potius reginam appellarit, æditi potius q̄ impressi libelli tēpus sequutus. Voluit, opinor, libellū ipsum talē prorsus à te cōspici, qualē ipse olim ædiderat, simul vt studiorum suorū illis temporibus rationem & vinculorum causam cognosceres. vale.

Harvard College Library
Treat Fund
April 12, 1939

AD SERENISSIM.

ILLVSTRISSIM. QVE PRINCIPEM

Mariam Edouardi sexti Anglia Francia & Hibernia

regis. &c. sororem, carmen dedicatorium:

T soror, & regis proles generosa Britannis,
Casareo salve ventre, Maria, sata:
Carminebus si phas est te sperare patronam,
Non timeant linguas qualiacunque malas.
Et tamen ecce timent, subterque examina tanta
Principis, ire pauent, nec tamen ire cauens.

Infelix ô Musa, tuum tanto ante pudorem
Cernere quæ poteras, non etiam effugere.
Mens prodesse fuit, non vrere, quod tamen vrit,
Hæresis inuenit hic fors alicunde aliquid,
Inueniatq; volo, studium, non casus, in hoc est,
Non pupugisse malos, duximus esse malum.
Ferre impune lupos, Christi grassari in ouile,
Non mea, magnorum est laus ea pontificum.
Neu mirere istis venit vnde licentia verbis,
Me quoque posse, scias, pro pietate, pati.
Quid timeam moriturus? non peiora videbo
Sacula, non mores, non loca, non homines.
Certe vbicunq; mea claudentur tempora vite
Iste mihi codex, credo, superstes erit.
Hunc tibi dedico. Contentus te iudice, fiet.
Siue legi iubeas, siue (Maria) regi.

EPISTOLA.
PETRO MARTYRI
sanam mentem.

I cogitationes tuas calare diutius, & quod solido fere biennio (quo Oxonium primum aduolaras) fecisti, opinionem illam nequissimam de Eucharistia amplius dissimulare voluisses (Petre Martyr) nec nos hunc Reip. statum, nouo seditionis ictu, a te percussum, nec nullam componenda minis diutina perturbationis sp̄e habuiri eramus. Sed postquam iam inclusum diu tuo pectore malum in lucē producere, & consilium euertenda Reip. (quod cum coniuratis aliquot clanculum agitasti,) publicis praelectionibus, & aditus mēdacissimis libris, palam dissipare placuit, (qua sane ex re, damnum iam ad non paucos, periculum ad q̄ plurimos, iniuria ad omnes peruenit) non prius quicturum hoc incertum facile colligitur, q̄ te (cuius tamen parua iacturā est) q̄ alios, qui nulla parte huic crimini affines fuerunt, quam totum deniq; nomen Britannicum, mali sensus inuoluat. Antea res nostra, licet aliqua ex parte labefactata, conseruari tamen vicinūq; poterant. Sed postea q̄ tu nouas seditionis faces, ex Germania illatas summissisti, & in ignem ipsemet insufflasti, denic totum conflagrauit Reip. edificium, non iam amplius hominum arburio, sed ingenio, & voluntate sua, exassatur in malum. Itaque nos, qui nostra sorte, in summa quietudine degere poteramus, alienus vexamur incendijs, tua (Petre Martyr) fraude, tua malicia, tuo scelere, importatis. Tu hoc anno intestinis & domesticum bellum inter nos suscitasti, tu armasti plebeios in proceres, laicos in sacerdotes, seruos in heros. Tu florentissimam Academiam, omnis bonae literaturae seminariū ad haereses sollicitasti, sed frustra, quum plura dedoces moribus & incestuosa vita, quam docuisses lingua. Tibi tot caedes nostrorum, tot suspendia, tot praedas abactas, tot villas incensas, tibi tot riduas fame enortuas, tot pupillis in aeuonia, exhaeredatos, debemus. Ne quare quo pacto. Nam quum haec omnia per haerem & dissidium accidisse constet, & tu caput omnium haeticorum sis, omnes ordines inter se dissidio commiseris, cui alij acceptum feremus, quam tibi? qui non minorem ciuium cladem conatus es dare in Anglia, quam Zisca in Bobemia, Zuinglius in Germania, tantum hoc interest, quod non adhuc (quemadmodum illi)

EPISTOLA.

dum illi) in bello cecidisti, sed iactis seminarijs civilis belli, fugisti etiam lambethiam, homo ignavus, ut latebris vitam deberes. Si rationem in periculum adducendi Rempublicam solidi decennio quærere aliquis voluisset, nulla neque aggressu facilior, neque euentu certior reperiri poterat, quam qua hoc tempore abs te excogitata est. Discordia nimirum civium: qua sola consecuturum te sperabas, ut vires nostras domi infirmares, foris in commune orbis terrarum odium vocares, & (quod est omnium pessimum, & tamen certissimum) Deum interim nobis infensum, iratuque, redderes, cuius verbo, contumelia, sanguini, iniuria sit. Videbas homo facinorose callidus ingenia nostrorum hominum esse, ad res nouandas, procliuia. Videbas magistratum grauiissimum, sapientissimūq; sed domi in arduis regni negocijs occupatum; foris, aliās, de expeditione in hostes facienda, aliās, de pace componenda, tractantem, nihil etiam fortasse suspicantem, ut tu, aut aliorum quispiam, rem Eucharisticam, scitis, decretisq; patris, pie & catholice ab illis constitutam, non solum clarissimis Christi, Evangelij, conciliorum, & patrum testimonijs, confirmatam, in questionem vocaret. Videbas iuuenem principem, summa spe, & summis virtutibus, praeclum, sed teneriorem, quam ut per aetatem adhuc, veterani artificis fraudem, posset deprehendere. His spebus & hac occasione provocatus, quam primum maturare quae cogitabas, & venenum omne (quod animo conceperas) in capita nostra effundere, statuisti. Itaque conuocato, Oxonii, maximo auditorio, contra quam aliās sapenumero, tum priuatim, tum publice docueras, subito edicis in sacramento altaris non esse verum corpus Christi, sed symbolum duntaxat. Fertur non tulisse hanc blasphemiam Smithus, Theologus, doctus, acutusq;, ac etiam (quo nomine tui dissimillimus) pie Christianus. facto silentio, postulat homo modestissimus (priusquam scholam dimitteres) dari sibi copiam super ea re disceptandae tecum. Caterum tu siue cause diffusus, siue hominis vtm, & facundiam reuerentem, repudias omnem cum illo congressum causificans te imparatum. mirantibus iam tum multis, qui pacto Smithum, qui adseritionem tuam (priusquam proferres) irascire non potuit, paratus esset ad impugnandum, tu (qui omnes rationes meditatās semper adducere solebas) imparatus fores, ad id dogma tuendum, ad quod tamen docendum, cras paratissimus. Nisi fortassis, tantus Theologus, nouam Theologiam interdum docere potest, quam discedere non potest. Caterum tu (ut fertur) dimisso colloquio, literas acerbissimae criminacionis plenas, aduersus Smithum, mittis, ut (quod moris tui est) carceribus cogeres, quem argumentis non poteras, ex publico praefecture, pu-

A.ij.

blicus.

EPISTOLA.

blicus persecutor iam factus. In nos, & in leges nostras, plane iniurius, qui tot simul artes occupare postulas. Theologus, licetor, doctor, delator, coniunx, concionator, monachus, proscripctor, praelector, persecutor. Smithus, ubi rescivit, sapiente usus concilio, declinandos carceres, & fuga saluti consulendum statuens, Louanium abiit. Ea res mire ex sententia successit tibi. Itaque cum neminem (crassi infortunij metu) contra te qui tanta polleres gratia, iam staturum putares (nam alios carcere constrictos tenebas, alios per amicos clanculum deterrendos curaras, reliquos videbas imparatos) subito diem publicis disputationibus, dicis, proposuis (praepestero ordine) quaestionibus, tempore sane ipso, & alijs circumstantijs vehementer inquis. Nolo enim omnia aduersariorum tuorum grauamina memorare. Et primo quidem die (tanquam inclinante ad tuas partes victoria) exulasse diceris, & tantum non triumphasse. Caterum posterioribus illis tribus congressibus, aduersariorum argumentis misere impeditus, & aperta conuictus veritate, torquere iam & retorquere omnia, idem nolle, & velle, dicere, & negare, Rhedario cuidam doctori, locum, ad ridiculum disputationem facere, dum ipse respirares, & recolligeres animum, modo non intelligere quid Dominus opponens sibi vellet, modo conqueri de scelerationibus auditorum, qui (nisi legatis regis honorem habendum duxissent) sibilis procul dubio exegissent te e schola, manifesta iam vanitatis conuictum, & (ut mihi referebant qui aderant) ipso iam vulu, conscientiae crimen prodentem. Atque hoc quidem pacto ex illo conflictu discessum est. Postero die, cum factionis tuae socijs locutus, ut hanc ignominiam elueres, callidum excogitas consilium. Nimirum ut totam illam disputationem Eucharisticam male a te tractatam, mala etiam fide, publicares. Quod & fecisti, neque adhibitis illis in consilium qui tecum decertabant, neque collatis exemplaribus. Sed quicquid tum temporis dictum fuisse tua referebat, id dictum, quicquid responsum ab illis id responsum fuisse fingis, etiam si nihil tale, nec dictum, nec responsum fuit, id quod exemplaria ipsa coarguunt. Atque hac quidem egregia illius concertationis, in qua tantopere exulanti factionis tuae socij (ut ego a fide dignis accepi) summa fuit. Quae subsequuta sunt, quo grauiorem bonorum conscientijs plagam, eo acerbiorum sui memoriam, nobis impresserunt. Nam ubi iam dissipasset rumor, esse Oxonia nouum prophetam, qui quod Christus suum corpus esse toties declarasset, symbolum duntaxat esse doceret, & qui suffuratus verum corpus & sacramentum, symbolum, & imaginem reponeret, illos, qui secus crederent, & ecclesiae iudicium, suo vnus, anteferrent, vanitatis, & erroris insimularet iniectus

EPISTOLA.

iniec'tus est scilicet simpliciorum animis magnus scrupus, quum talem beatissimam (inuitis legibus) viuere audirent, qui euangelij verbo, ex professio, aduersum iret, & spiritui sancto (qui ecclesiam moderatur) contumeliam diceret. Qui quum, in regno tuo (Edwarde principum omnium illustrissime) latebras quæreretur, te legesque tuas contēneret, qui patrem tuum, qui auum, qui maiores tuos, omnes deniq; gentes, omnes nationes, idololatrias faceret. Interum alij (qui libenter student nouitatibus) gaudere etiam, & laudare præceptorem suum Petrum Martyrem, & maiora de illo spondere, nempe illum, docturum eos, omnem veritatem. Hactenus delusos se fuisse ab apostolis, & ecclesia, nec (post Christum natum) ante hunc monachum coniugatum, quenuquam assequutum fuisse verum sensum horum verborum, Hoc est corpus meum, non apostolos, non concilia, non patres, utpote quibus mirabilis ille symbolicus Christus non est manifestatus. Tum dicere Christum non esse consubstantialē patri, sicut diuinus Arrius vaticinatus est, spiritum sanctum non procedere ex patre & filio, non esse corporum resurrectionem, non liberum arbitrium, quæ omnia non solum colloquijs dissipantur in tabernis, & tōstrinis, sed in valuis etiam Oxonia præfigurantur, Petro ad id conuiente, ut approbare agnoscas. Atq; hæc præludia sunt ad vltiora, si quid tamen vltius. Neque enim acquiescent isti votarij coniugati (de quibus in vniuersum hoc possum dicere, qd non est facile monacho votario dormire cum Nonna, & sentire cum Christo, & catholica ecclesia) non inquam acquiescent hoc dato (quod tamen nunquam dabitur illis) sed postulabunt nullum Christū, nullum Deum, nullos inferos credi, omnia fortuna gubernari, similem mortem hominum, & iumentorum. In qua opinione nuntium multi ex tuis discipulis (Petre Martyr) esse feruntur, qui seditonibus & ciuili tumultu, quietum Reip. statum te authore, exagitant, erroreque, & ignorantia omnia implent. Hanc tu communicati hospitij, & conseruate salutis tue gratiam, homo toto orbe profugus. Britannia nostræ habes. Cuius vnius beneficio viuus hodie, cōburendus q̄ primum si in Italia, si in Germania, si in Gallia, aut inter tuos Florentinos eadem doceres, quæ hic doces, tropis & metaphoris Christi gloriam, & euangelij verbum, obscurans, enervansq; Si illa verba euangelij, hoc est corpus meum recipiunt expositionē, tenenda est Christi expositio ista (quod pro vobis tradetur) tenenda patrum, & conciliorum expositio, corpus verum, viuificans, substantiale, quæ verba leguntur in Cyprianis, Hieronymo, Hilario & alijs tenenda expositio Cyrilli, qui Christum corporaliter nec solum efficata, sed & substantia

EPISTOLA.

tia presentē in eucha istia contendit. Quae omnia mire congruunt ad euangeli-
 gely verba, & ad ecclesiae (quam Christus sponsus suus nunquam deseruit)
 vniuersalem fidem. Aut si nullos nisi tuae nota homines recipis recognosce
 wicleffi Epistolam ad episcopum Lincolnensem, Berengarii recantationem,
 confessionem Io. Præbriam & Praegensium, Decolampadi iuuenis conciones.
 Recognosce Lutheri & Brentij opiniones, postremo Husi tui adsertionem in
 concilio Constantien. qui de haeresi postulatus dixi (ait) & dico, quod in ho-
 stia remanet ille panis, qui dicit ego sum panis vite, non materialis panis,
 qui desinit esse per transubstantiationem in corpus Christi. Hos oppono tibi
 (Petre Martyr) haeticos, haeticos qui omnibus modis abiuiāt, & execran-
 tur metaphorastuas, & symbola, quae dum addis ad euangelij verbum, non
 expis, sed funditus enertis, & aufers euangelium, à quibus omnibus si tu
 dissentis ignosce nobis, si a te dissentimus, qui non omni loco, & tempore tibi
 ipse constas. Iam recognosce tuam ipsius vocem in Collegio aenasi Oxonia,
 ubi conuiuii adhibuit, in magna doctorum hominum corona professus es te
 agnoscere praesentiam Christi in sacramento & in negotio Eucharistico omni-
 bus modis sentire cum ecclesia. Quod verbum ne inter pocula excedisse tibi
 putaretur postmodum in publica lectione, quum exarsisses in sacramentarios
 illos qui sic arguantur Christus est in caelo ergo non est in sacramento stoma-
 chabundus admodum exclamasti. Profecto est nodus Diaboli. quo vno verbo
 multos ex auditoribus confirmasti. In ecclesia Christi (vt vocant) non semel
 conquestus es Anglos nimium vergere ad quinglianismum, Ita vt quidam
 ex auditoribus tuis solitus sit illo tempore dicere profecto (Petrus Martyr)
 vintoniz, veritus fortassis ne cū d. wintoniense, viro optimo, & tui dissi-
 milium in re eucharistica sentiret. Sed, oblitus es te aliquando hac dixisse.
 In re p. t. te dominus transfuga apostata, vsque adeo peius est, quod oblitus es
 Christianum te fuisse, quam quod isse desisti. Sed interim miramur te
 qui ad illa verba Christi (hoc est corpus meum) addendum contendis (Sym-
 bolicum) alijs disspuncturus, non perturbari illa comminatione Ap. stolica,
 (si quis appiserit, ad verba prophetiae huius, apponet super eum Dominus,
 plagas scriptas in libro isto.) Hanc commentandi in sacras, scripturas li-
 centiam pessimo post hominum memoriam exemplo, ac summo religionis
 detrimeto Satanae artificio constat esse inuentam quam simundus vsurpa-
 re, & quā patefacta est fenestra a te, erumpere pergat, necesse est fidei reli-
 gionisq; nostrae fabricam velut à fundamentis conuulsam ruere. Non enim
 iam CHRISTVS vere natus, non passus, non ascendit, non remittit
 peccata

Apocalyps.
 Aliquo.

EPISTOLA.

peccata, non resurgunt mortui Deniq, nihil eorum qua euangelium docet vere fit, sed omnia tropice, hyperbolice, metaphorice & symbolice. Nam si licebit tibi ad hunc modum ludere, & cauillari in re seria (qua basis est, & fundamentum nostrae fidei) cur obsecro non alij cuius idem ius erit in reliquis scriptura locis? nisi fuisse solis illis licebit deprauare scripturas, qui amplissimo salario conducti sunt, ut eas incorrupte profiteantur. Certe quem exitum res habitura sit, facile est nobis veluti ex proæmis ariolari qui nuper, ex hac impia persuasione, tantam corporum stragem factam vidimus, animarum multo maiorem visuri, si in negotio fidei, stabitur illorū dogmati quorum inquinata sint mens, & conscientia. Quorū tamen corda, tuumq, in primis Petre Martyr, conuertat Dominus, ut discas aliquando Christi glorie & ecclesiae, tranquillitati inservire, potius quam concordiam nostram summa bonorum omnium consensione plus mille quingentis annis corroboratam, seditionibus intempestive exagitare. Nam mihi, tecum, quom de facie non novi, vinam nec natum nouissem, commercij nihil est, odij, inimicitiaq, multo minus, nisi quatenus vera causa patrociniū suscipiens, eos qui impugnant veritatem, coactus sum oblique notare. Quod si non sit sine aliqua suggillatione nominis tui, causa imputa, non mihi. Potius lis suscipienda erat cum malis, quam resiliendum à bonorum consortio & ab euangelio pro quo si dubitem oppetere mortem, indignus sim vita. Hac me cogitatio (Petre martyr) hoc tempore impulit, ut si non alijs rebus, certe tamen causa (quam cum Christo & ecclesia communem habeo) superior, te, potentem aduersarium, qui pronocas etiam, qui & calamo, & carcere, rem geris, alloquerer tamen & libere etiam, inducta hareseos, & suscitatae seditionis arguerem. Qui si proscriptus a te essem, si conclusus tenerer, quid tu doces, quod doces, nunquam (donec extremum digitum commouere possem) desisterem, per quamlibet disita loca, quamlibet densos parietes, si lingua, & calamo non possem, digito te designare seditiosum hareticum. Maledictis eorum qui criminabuntur me in enarrandis aliquot hic authoribus de meo non nihil inserere, quasiq, ultra legem tendere opus, quod rarissime, facio, si tamen facio, sic respondeo. me non agere interpretē, sed paraphrastem, nec æquum esse me cogi ad tam anxiam imitationem ut piaculū agnoscam quoties non ridicule pedem pono in alieno vestigio. Quamquam nihil à me hic scriptum est quod non prius catholici interpretes scripserint, ecclesiae etiam proceres approbauerint. Porro si quis vitio etiam mihi vertet, quod tanti sacramenti maiestatem, sub has angustias poeticas compellere,

B.

Et mper-

EPISTOLA.

& misterij amplitudinem exilitate carminis complecti sum conatus, habeo
 optimos, & antiquissimos auctores, quorum exemplo factum meum defen-
 diam. Habeo Iuencum, Sedulium, Paulinum, Aratorem, Syrum, Theodorū
 Prodromum, Nonnum, Prudentium, Gregorium etiam Nazianzanum qui
 tantam gloriam in hoc pedestri genere dicendi est consequutus, ut Christia-
 nus Sophocles sit appellatus. Habeo Apollinarem Syrum qui omnem illam
 ecclesiasticam Hebreorum historiam, usq; ad imperium Saul, heroicis ver-
 sibus ad Homeri exemplū expressit. Id quoque tum temporis, quum Iulia-
 nus apostata galileorum filijs (sic etenim Christianos appellabat) usu Re-
 thorices & Poetices interdicebat, Caterum nisi fallor ista mansuetiores
 musæ iuuentuti, quæ in hac ætate suauitate carminis allici solet, ut literas
 simul cū pietate imbibat, nec inutiles erūt, nec iniucunda. Si de fide Ioliffi
 controuertitur, quod puer non habeat testimonij dictionem, facile patiar illū,
 atque aliquot etiam alios non numerari in hoc testimonij catalogo, nec minus
 tamen constabit integrū diacosimartyron. Nam plus minus viginti (quasi
 subsidiarios testes) locui, qui vicariam ferendis testimonijs, operam naua-
 rent, pro his, quos morosus lector repudiandos duceret, quanquam ego non
 in ducentorum numero sed in paucorum pondere rem astimo. Certe Ioliffi
 illa tragicocomædia (sic enim appellari potest quæ ex pessimis & pericu-
 losissimis principijs in optimum finem & Christiano puero dignum desit)
 & digna visa est mihi quæ referatur, & sic ut gesta est a me refertur. Tu
 tuo arbitratu, vel illius utp te pueri, vel trium illarum virginū vel aliquot
 etiam recentiorum testimonia irride. Ego in fide catholica ecclesia, in claris-
 simo Euangelij verbo, & paucorum testimonij acquiesco. Nec numero sed
 pondero sententias. Quod reliquum est Lector (siquis tamen ista leget) ore-
 mus Deum communibus votis, ut ne sinat nos in reprobū sensum tradi,
 neu quasi spurios filios ecclesie sue gremio excidere patiatur, extra quam
 non magis seruari possumus, quam in medio mari sine tabula. Sed ut hanc
 tempestatem aliquando in tranquillū conferat, ut ecclesia iam inde ab
 Apostolis ad nostra usq; tempora, sua in interpretandis scripturis, per nos,
 constet authoritas, & verbo Euangelij, sua dignitas, quæ tamen relinquitur
 nobis constabit, nisi mentitus est qui dixit, *V E R B U M Domini maneat in æternum Vale.*

Ex collegio nostro Wyntoniæ. Ipsis Kalendis Ianuarijs.

Anno domini. 1553.

- vi Quattuor euangelistæ, Apostoli duo,
- xxiii Vnus propheta, martyres bis vndecem,
- vii Septem rabinis ex vetustioribus,
- v Papæ, quot vna promicant fratres rosa,
- xlx Quinque nouies episcopi, Archiepiscopi,
- xliii Bis quinque, quattuor cum cardinalibus,
- xvii Sedecem sacerdotes, diaconi duo,
- xvi Concilia tredecem, cum tribus synodalibus,
- ii Duo comitia (quæ barbaro vocabulo
Parum latine parleamenta vocant)
- iii Falsus propheta vnus, prophetissæ duæ,
- xvi Sedecem theologicis decori pileis,
- xix Monachi decem, abbates nouem, fraterculi,
- v Tres, vna nonna, & vnus hystoriographus,
- xviii Medicus, Mariti quindecim, comites duo,
- iiii Rex, Imperator, Iureconsultus, puer,
- iiii Rhetor, poëta, consul, vxor consulis,
- vi Sex hæretici, in vnam simul concorditer,
Synaxeos sententiam consensunt,
Veram fatentes corporis præsentiam,
Symbolicus vnus attamen doctor negat,
Quid hic sequaris, lector, & cui hereas,
Non debet esse difficilis electio.

DIACOSIO
MARTYRION.

Folio.1.

Math .xxvi.

Zimus ergo dies aderat, quū vespere in ipso
Christus (Discipulis bissex cœnantibus vnâ)
Adfidet, & positos (dona autūalia) panes

Scripsit an.
Xpi pas. viii

Accipiens, oculos cum uoce ad sydera tollit,
Ingentes vero grates (pater optime) dixit,
Terq; quaterq; tibi, stat te duce, & auspice, tanti
Conatus, legum veteres abolere figuras,
Verisq; instabiles expungere ritibus umbras.
Protendensq; sacram (benedicta in munera) dextram
Pollicis impressi tenero curuamine fregit,
Discipulisq; dedit, dicens, hoc accipitote,
Hoc editote, Meum corpus (simul intulit) hoc est.
Tum Calicem accipiens, generosi munera Bacchi,
Affatusq; patrem, grates (vt par fuit) offert
Immortali immortales. Simul ore, manuq;
Innuat, his peterent viuas de fontibus vndas,
Plænas Mosaïca virarent fece lacunas.
En, ait, hic sanguis meus est, bibite intrepidi omnes.
Namq; noui Testamenti cruor iste, nouiq;
Sponsio promissi, pro multis fusus in ara
Delebit miseras, præsentem piamine, culpas.

Marci .xiiii.

I Am nox illa aderat, quam lux infanda sequuta est
Conscia inauditi sceleris, quod ne ipse videret,
Sol (adsueta licet monstris) pudibunda retorfit

Scripsit an.
Chri pas. x

B. i.

Ora

DIACOSIO

Ora, suis Petrae crepuere sedilibus ipsum
 Quin etiam templi uelum a summo, usq; deorsum,
 Scinditur in partes. Quum diuersorio in uno
 Discipulis, Dominoq; simul uescentibus, ipse
 Accipiens panem benedixit, fregit, eisq;
 Cuiq; suas (prout quisq; sedebat in ordine) partes
 Distribuit, dixitq; alimentum hoc sumite, corpus
 Hoc est nempe meum. Mox & cratere recepto
 Incipit. O QVANTAS tibi (diuinissime rerum)
 Quasq; feram laudes? Tu iam non amplius undam
 De lapide, ut quondam, sed de latere exigis illam.
 Hoc equus, & uolucres, armenta; fonte bibebant.
 Nostra homo progenies animo maiora capaci
 Voluit, & est alio nobis dignandus honore.
 Viscera uisceribus stat pascere, corpore corpus,
 Cumq; cruore hominis nostrum sociare cruorem.
 Hoc nisi pane satur, nisi sanguine potus herili
 Ipse nec in Christo est uiuens, nec Christus in illo.
 Iamq; sacrum calicem conuiuiis porrigit. Illi
 Protinus impresso labris cratere biberunt.
 Ergo, ait, in nostro quoniam fiducia uerbo
 Et simul atq; datum est, animo iucontante bibistis,
 Quod genus hoc potus, tum qua de uite liquores,
 Comoda queq; ferat, dicam. Meus hercule sanguis:
 Non alius, meus est sanguis, quem trado. Nouiq;
 Est Testamenti sanguis. Iam quo mihi posthac
 Hircorum cruor, aut uitulorum? Hic sanguis abunde
 Sufficiens multis, multis peccata remittet.

Luca

Lucæ. xxij.

TEmpus erat, quum sol toto spaciatus Olympo
 Nō procul Oceano, extremiq; crepidine mūdi
 Fessus equos ageret, uitreasq; adlamberet undas,
 Feraliq; ululans strideret in arbore Bubo
 Nuncia noctis auis, fidos quum Christus amicos
 Alloquitur. Petrum imprimis charumq; Ioannem.
I T E(MEI fratres) uia qua deducit in urbem,
 Inuenietis ibi testacea uasa ferentem
 Quendam, multarum sudantem pondere aquarum,
 Claudire eilatus, & socia agmina iungite, donec
 Subter honorati concedet culmina tecti,
 Intromissi, illaq; humaniter æde recepti,
 Dicitis domino: non hic nostram gerimus rem,
 Imperio magni ferimus mandata magistri.
D I C(age) die tali uisendus ab hospite, nocte hac,
 Qualem non latum mortalia tecta per orbem
 Accipient iterum, dic diuersorium ubi sit,
 In quo cum charis Pascha ultimum edatur amicis,
 Ostendetq; statim uobis gratissimus hospes
 Splendida nobilibus cœnacula strata tapetis.
I A M propere exierant, cœnamq; domūq; pararāt
 Quum Christus, ueniens, lecto spectabilis alto
 Adsidet, & fandi captato tempore, **O M E**
O P E N I T V S toto mersas sub pectore curas,
 Quo desiderio (fratres) desidero (dixit)
 Anteaq; patiar, uobiscum hoc sumere pascha?
 Pabulaq; extrema capere immortalia cœnæ?

B.ñ.

Non

DIACOSIO

Non etenim hanc iterum gustabo paschatis escam,
 Non iterum hac bibiturus sum de vite, quousq;
 Hæc vtraq; in regno, comedamq;, bibamq;, paterno.
 Educensq; manum, grates (sed pane recepto)
 Patri agit, & frangens cupidis partitur amicis.
 Quin meritis preciosa exornans munera verbis
 En meum (ait) corpus, pro vobis quod datur, hoc est
 Hoc facitote, mei memoresq; estote. Et ubi iam
 Pulsa fames, & edendi amor est compressus edendo,
 Munera, quæ grauidis fecundus pampinus vuis
 Præbet & appositis transmittit torcular ollis,
 In calice accipiens, simili, uelut ante, profatu
 Iste calix, ait, ecce nouum est in sanguine nostro
 Testamentum, pro mundi dabiturq; salute.

Ioan. vi.

Scripte anno
 post passi. Do
 mini, xxxiii

NE Iacta (iudæa) dapes, neu pabula confer;
 Quæ nunc do, Patribus, quæ dederāq; tuis.
 Illi lapsa polo nocturna cibaria ab alto
 Gustauere, necem nec pepulere tamen.
 Nunc concinno epulū melius, nunc quē dabo panē
 Est mea (pro mundi danda salute) caro.
 Lis super hoc uerbo, furiosa per agmina, serpit.
 Quiq; hæc blasphemo diceret ore, fuit.
 Numquid ad has epulas veniet conuiua Thiestes?
 Sordidus Argolico nonne cruore Cyclops?
 Nāq; suam carnem (nisi festa cruenta redibunt)
 Mandendam nobis quo dabit ille modus?

ista

Iusta quidem tales vindicta sequuta fuisset
 Voces, sed non est vlla sequuta tamen
 At deus has hominis carnes nisi vos ederitis,
 Sanguinis & calicem ni biberitis ait,
 Desperata salus: vitam nec habere potestis.
 Vna hæc perpetuam mitigat esca famem.
 Quisquis edit carnem hanc crucis in sartagine fixā,
 Expressasq; meo de latere, haurit aquas,
 Viuet. Eoq; die, quicumq; nouissimus orbi est,
 Hunc, mea, de lutea, dextra, leuabit humo.
 Non est (ne erretis) spectaculum inane, tropusue
 Fabulae, aut carnis mortua imago mea.
 Sed caro, sed mea, sed vere cibus, hic quoq; sanguis
 Qui meus, est verus potus, & indubius

CLEMENS, IACOBVS, ET

Andreas. Vide Bessarionem
 de Sacramento Altaris.

SVNT scripta, quæ vocant Ecclesiastica,
 Sunt quæ prophana, sunt velut neutri generis
 Toto orbe sparsa, nesciis authoribus.
 Sed, ego quod adfero, tale est, vt nesciam,
 Nec quo vocem nomine, nec quo locem ordine.
 Negant agiographum, quod extra Biblia est,
 Negant prophanum, fabula cui Christus est.
 Negant Apocriphum cuius author certus est,
 Huius quidem quam mox tibi referam rei.
 Bessario (quatenus refert) author mihi est,

B. i. i.

Quem

DIACOSIO

Quem tranſitatis arguere ſi quis poteſt,
Per me licet. Fidem ego meam non pignoro
Tantum refero, fides penes alios erit.

Clemens ſedit
anno do. 93.

Clemens, cui, uelut omnium digniſſimo.
Petrus, dominici gregis ouiculas, et ſui
Successionem præſulatus deſtinat,
Quem tertio poſt conſequutus eſt loco,
Ex more, miſſarum ſacrificia peragens,
Iſta legitur uſus precatiuncula.
O ſancta ſemper, & beata Trinitas,
Rogamus, & toto obſecramus pectore,
Ut ſpiritum ſanctum tuum, è ſurſum, pluas,
Super hoc ſacrificium, faciat ut triticum hoc
Chriſti tui corpus, & iſtus poculi
Sacrum liquorem, ſanguinem Chriſti tui.

Iacobus occi-
ditur au. do.
63.

Fertur ſimilibus prorsus uſus vocibus
Sub Canonem Miſſæ, Iacobus Apoſtolus,
Piſſime pater obſecramus intime, &
Ex pectoris penitiſſimis reſſibus,
Ut ſpiritus tuus, ſua præſentia,
Sancta, bonaq; & glorioſa, conſecret
Panem hunc, & efficiat eum Chriſti tui
Corpus. Similiter & quod eſt in poculo hoc
Efficiat eſſe ſanguinem Chriſti tui,
Præſentia ſua. Haſtenus Beſſario.

Andreas.

Sed ſit Apocriphum (ut eſt abſq; controuerſia)
Quod diuus Andreas loquutus ad Patras
Memoratur, ante turbidum proconſulem.
Ego inquit (Egea) deo, rerum optimo,

Omni

Omni die sacrifico, non minutias
 Thuris olidi, gratum culicibus prandium,
 Nec mugientium fibras animalium,
 Sed quotidie depono super altario
 Sanctissimam purissimiagni victimam,
 Cuius, licet, toto orbe, plebs fidelium
 Carnes ederit, & sanguinem potauerit,
 Agnus tamen uiuus remanet & integer,
 Comedi potest, sed neutiq; absumi potest.
 Vere sacrificatur Deo patri indies.
 Vere cibus nostris incurrit dentibus,
 Vere cruor bibitur in Eucharistia,
 Agnus tamen uiuus remanet, & integer.
 SVPEREST adhuc insigne testimonium
 MATHEI Apostoli. Ferunt solemnibus
 Missæ peractis, ceteris redeuntibus
 Ad sua, prout quemq; traheret negotium,
 Illum quidem mansisse pristino loco, ut
 Vbi fuisset consecratum dominicum
 Corpus, ibi martyrium perimpleret suum.
 TALIA fuere ecclesiæ primordia.
 Talis fides, precatio, sacrificium,
 Authoritatem si recipis ecclesiæ.
 Author nec alius hic nisi ipsa ecclesia.
 Quam qui negat, nec recipit, hic, uelut Ethnicus
 Et publicanus, æstimabitur tibi,

Matheus.

Diuus

DIACOSIO

DIVVS LAVRENTIVS,

Vide Ambrosium officiorum

libro primo. cap. xli.

EST prope Cæsareæ victricia mœnia Romæ
 Ara vetus, domus, & funesta lararia Martis
 Quondam, nunc variis erecta altaria diuis
 Stant, ibi honorato reboant tota atria Christo.
 Huc senior, vehementer iniqua conditione.
 Protrahitur Sixtus, Nisi Diis gentilibus offers
 Tempora iam miseræ venisse nouissima vitæ,
 Licet ait, noris, Quum parte alia lachrimolus,
 Quo nos magne parens, quo fidentissime rerum
 Sixte fugis? clamat Laurentius. Hoc cine pacto
 Linqvis ouile lupis, tenerumq; hædile molossis?
 Sic sine prole pater, sic presbyter absq; ministro
 Ire paras? nec nos recipis meriti socios? Nec
 Nos in parte tui dignaris habere laboris?
 Quin fidei pater (oro) meæ fac experimentum, an
 Vimq; fidemq; tuo natura negavit alumno
 Cuiq; cruoris Christi pocula dispensandi, &
 Consummandorum sacra vasa ministeriorum
 Annueras, tecum pro Christo effundere vitam
 Annue, & æterni consortium habere triumphi.

Hic Laure-
 tius a Sixto
 ordinatus fu-
 it Diaconus.

PAVLVS. Primæ
 ad Corinth. xi,

Rome capite
 plectitur an.
 post passio.
 Domini. 37.

E Sse scio multos, populosa in gente Corynthis,
 Gloria, opumq; agitat quos sceleratus amor.
 Ques

Quis tumidos animos fastosa opulencia tollit,
 Felle atq; inuidiæ est intus amarities.
 Cum genere hoc hominum bello commissus iniquo
 Parte alia facio uim, patiorq; alia.
 Non succumbo tamen diuina adiutus opella.
 Sed fero in hostiles, fortius arma uiros,
 Namq; ego cur homines timeã cõtra ire Corinthi
 Qui pugnaui cum bestiolis Ephesi?
 Prima sed unde meæ contexam fila querelæ?
 Qua medica tangam uulnera cruda manu?
 Laudabo uos? non equidem laudare libido est,
 Congressus agitis nam quia more malo.
 Nempe agni ueram paschalis carnem habituri
 Æde sacra, proprias sumitis ante dapes:
 Nec pars æqua epulæ conuiuias transit ad omnes:
 Huic deest, huic superest, hic bibit, ille sitit,
 Stare foras pauper compellitur, atq; sitire
 Non aliter pulsus q̃ Scypione canis.
 Obsecro an hoc domini morem cœnæq; referre est?
 An facitis pauper, quo pudeat homo?
 An uero Domini sacram contemnitis ædem?
 Aut ad edendum non mensa parata domi est?
 Hercle, mei fratres, ego (ne quis fingere tandem
 Vana putet proprio somnia de cerebro)
 Quod dicam Domino, scio me didicisse magistro.
 Hæc disciplinæ est summa futura meæ.
 Quod Dominus Iesus qua nocte fuit capiendus
 (Esset ubi absumptis cœna peracta cibus)
 Accipiens panes, grates, de more, superno
 Cui Munere

i. Cor. xv.

DIACOSIO

Munere latus, agit terq, quaterq, patri.
 Fregit, & affatus conuiuas, accipite inquit,
 (Nostrum est corpus quod frangitur) atq, edite
 Quin etiam Christi ne commemoratio fiat
 Nulla, mei memores uos facietis idem,
 Consimiliq, modo, cœna uelut ante peracta,
 Accipiens manibus dulcia uina suis,
 Iste calix (ait) ecce nouum est in sanguine nostro
 Testamentum, uos hoc facietis idem.
 Quin panem quoties cunq, illum uos ederitis,
 Tum calicem quoties cunq, bibetis eum;
 Vera representatio Christi mortis agetur
 Donec in extremo uenerit ipse die.
 Hæc certe indigne quicunq, bibit, comedituq,
 Sanguinis & carnis se sciat esse reum.
 Ergo comesturus sese probet ipse prius, post
 Hoc cratere bibat, panem etiam hunc comedat;
 Qui petit indignum sceleratis faucibus haustum,
 Sacraq, pollutis trañcit ista labris,
 Hic Domini corpus quia non diiudicat, horam
 Tristis iudicij suscitatur ipse sibi.

Malachie .i.

versus sub
 Dario, an. m.
 di. 4670, ante
 Christum na.
 tum 529.

NON Amor, aut desiderium, non grata uoluntas
 Est mihi (popule meus Israel)
 Hoc super altitium fluido, pecudum uè, cruore,
 Quo polluitis aras meas.
 Seu mihi, frondator Bacchas, seu uina putator,

Post

MARTYRION.

Posthac, dabit in altario,
Non alio accipiam uultu, quam quo scelerata
Cain recepi munera;
Denique de uobis, stat nullum admittere donum,
Dicit dominus exercituum.
Nec tacuit causam, Nam primo solis ab ortu,
Ad usque seram uesperam,
Crebescit mea fama inter præputia, nomen
Mihi celebre est in gentibus.
Sacrificatur ibi, offerturque oblatio munda
Vbiq; nomini meo.
Quamlibet, ad causas fingendas ingeniosus
Hæreticus, hic respondeat,
Que recutitorum foret hostia Iudæorum
Quam dominus auersatus est,
Hic nisi (quo ueteri peccata in lege piabant)
Pecudum balantium cruor;
Quæ sit munda Deorum placens oblatio, gētes
Quam quolibet die offerunt,
Hæc nisi uitalis carnis, uinique cruoris,
Sacra, sempiternaque hostia?
Quam primum in cœna, post in cruce, semper in ara
Deus immolandam tradidit.

RABBI IUDAS

QUID deus innuerit facierum pane duarum
Quem præcipit, uigesimo quinto Exodi,
Imponi mensæ, coram se, semper Iudas

C.ij.

Hebrai.

vixit multos
annos ante
Christū natū.

Transubstan.

Hebraicis scriptum reliquit litteris.
 Namq; ait, hic panis quoties offertur in ara,
 Mutatur ē substantia farinulæ
 Corporis, & fit Messia substantia pura
 Illius ē sursum qui ad ima lapsus est.
 Quia etiam ipse idem, cui plebs sua munera defert
 Fit quæ sibi defertur, ipsa oblatio.
 Sunt tamen in nostris (nec laus postrema) magistris
 Alij, colore, qui satis probabili
 Affirment, ideo dici panem facierum,
 Quoniam duæ substantiæ in sacrificio hoc
 Hinc Deus, hinc homo erūt, sociataq; semina iungēt
 Diuinitas, humanitasq; in hostia hac.
 Verum oculis nostris erit impenetrabile corpus,
 Nullaq; perforabitur uolentia.
 Humanis humeris erit ingestabile pondus,
 Nullaq; mortali manu palpabitur.
 Quoq; minus dubites, sedes probat istud Helia,
 Cui Dominus istam prerogatiuam dedit,
 Ut quoties instaret circumciso, partes,
 Præsentiamq; interponeret inibi suam.
 Nam stabant medio, duo pulchra sedilia, templo,
 Vnum patrimo qui tenet puerum, alterum
 (Cui nemo accessit quaquā prope) Helia, & inane
 Vacuumq; permanebat hoc subsellium.
 Nam quia uenturusq; & in hoc sessurus Helias,
 Non ambigebatur, quia Deus dixerat.
 Hanc ergo ob causam Rabbi affirmauit Iudas,
 Huic corpori inuisibili, & impalpabili,

Sub

Sub sacramento panis uiniq; futuro,
 Cathedram Heliae ferre testimonium,
 Ne Iudæorum, dura ceruice propago
 Ideo negarent ueritatem corporis
 Sub specie externa uini, panisq; latere,
 Quia nec uident oculis, nec attrectant manu,
 Quum tamen affirmant, credantq; ex pectore toto,
 Inuisibilem Helian, & impalpabilem.
 Sede sedere illa, nec non fateantur eundem
 In pluribus simul locis se sistere.
 HÆC Rabinorum, uelut uni propria genti,
 Doctrina, nostris abfuit diu scholis.
 Nunc postq; toto Iudaizatur in orbe,
 Repensq; terrarum undiq; infidelitas
 Urbibus incubuit, nullo prohibente, Britannis,
 Pastoribus aliquot ad id adiuantibus,
 Quicq; lupum arcerent, ipsa ad pecuaria ducunt,
 Suasq; merces sedulus Beelzebub,
 Intulit Oxonium, digno se scilicet ipse
 Vsus ministro, transfuga fraterculo,
 Visus sum pulchram rem facturum mihi, telis
 Si proprijs configerem corniculas
 Et Iudæorum Iudaizantibus Anglis,
 Opiniones uelut in os, defigerem,

RABBI SIMEON. IN

lib. cui titulus. Inuestigatio secretorum

DA ueniam lector, si post epulas, satur, & uix
 Attollens, oculos, somnoq; ciboc; iacentes,
 Cui⁹ Excutiam

Petrum Man
 syre intelligit

Vixit ante
 Messiam

DIACOSIO

Excitiam ut pigri blanda illectamina somni
 Somnia commemoro, quæ Rabbi Simeon orans
 In medio duplicis speluncæ uidit, ubi illi
 Redditus in superas auras rediurus Helias
 Astitit, aurata, frontem, crinesq; tiara,
 Cinctus, & excelsa Cidariq; Pedoq; uerendus,
 Ipso habitu similis rem diuinam facienti.
 Illo omnis populus, pueri, teneræq; puellæ,
 Deuotiq; senes, matronarumq; cohortes
 Confluere, atq; modis agitare tripudia miris.
 Simeon attonitus primum, post fortis, & ausus
 Cōpellare uirū DIC DIVINE (inquit) Helia,
 Hoc quod uos facitis domino sancto, & benedicto
 Quod sacri, genus ē? qui mos? quæ causa? quis author?
 Quiduē uolunt tantæ iuuenumq; senumq; cateruæ?
 Ille refert. Rabbi. Quontam tibi nosse cupido,
 Incipit, hoc sacrum est, quod, Messia ueniente,
 Turba sacerdotum puras libabit ad aras.
 Finem sanguinæ libamina carnificinæ
 Sunt habitura suum. Nec qualis pædorab assis
 Carnibus esse solet superas ascendet ad auras,
 Sordescentuē rubris stellata altaria guttis
 Altera succedet melioribus hostia uenis.
 A Cerere, & crudo ducens primordia Baccho.
 Porro Sacerdotes ubi eam exercere parabunt,
 Illico, cœlestes animæ (uelut agmine facto)
 Cunctæ aderunt, patulas quoq; sacrificantibus aures
 Præbentes, uerba accipient, animoq; reuoluent.
 Iratq; bonis (si phas est dicere) nostris

Saltem

(Saltem quatenus irasci phas cœlicolis est)
 Insuper inuidia tacti, dominumq; adeuntes,
 Magne pater (dicent) quæ te inclementia uertit?
 Cur nos hospitij iunctos tibi lege uetusti
 Quos subter primæui impubera tempora mundi
 Infectos nullo prauo liuore creasti,
 Nunc inhonoras? & cur peccatoribus istis
 Prodigus interea tantos largiris honores?
 Nostua stirps, magno quos es dignatus Olympo
 Transgressi nunquam mandata sumus tua. Nec nos
 Muneribus tamen his condigni ducimur esse,
 His dominus contra. Vos o nostri populares
 Cœlestes animæ, dicet, qui regna superna
 Incolitis mecum, & cœlestes carpitis auras,
 Este dati gratis contenti munere regni,
 Nullus enim uero locus est odij, inuidiæ uè,
 Aduersus populum hunc uobis, nec conuenit uri
 Cœlicolas, bene si quid de mortalibus ulli
 Accidit, humanis magis indoluisse malis, uos
 Ad decet, & precibus miseros auertere casus,
 Id quod uos aliàs semper fecisse recordor,
 Proq; illis nunquam non aduenisse rogatum.
 Lubrica, homo, res est, scelere illectabilis omni
 Hoc magis ergo opus est Messiam mittere, ut illi
 Prolapsoroties, toties peccata remittat,
 Atq; excellentem hanc doceat cognoscere laudem.
 Non opus hoc uobis, qui non peccare potestis.
 Tunc deponentes conceptos corde dolores
 Cœlestes animæ, O quam admirabile, dicent,

Psal. xlii.

C. iiii

Nomen

DIACOSIO

Nomen habes æuo certè delebile nullo?
 Nam quia sublata est tua magnificencia in ipsos
 Extra oculos hominū, procul, o procul, insita cœlos,
 Tunc quoq; corripiet Dominum miseratio multa,
 Et ui uerborum mira uirtute cadentum
 Ore sacerdotis puri leuis hostia panis,
 Et rite oblatis legitima uictima uini,
 Quæ quacunq; sacra, Domino celebrabitur ara,
 Conuertetur Messia, in carnem atq; cruorem,

Transub.

RABBI CAHANA IN COM- mentarijs in lib, Geneseos.

Vixit ante
 Christum na.
 Genes. xlii

R Abbi Cahana uir spiritu Prophetico
 Plenus, Geneseos explicans illum locum
 (Lauabit in uino mero stolam suam, &
 In sanguine uuxæ pallium suum, rubri
 Eius oculi renident super uinum procul
 Et lacte dentes eius albicant magis)
 Habet in suis, hæc uerba commentarijs.
 Sacrificium quod fiet indies *et uino*
 Mutabitur non solum in ipsam sanguinis
 Substantiam Messia, At eius insuper
 In corporis substantiam mutabitur.
 In hoc Sacrificio leuis farinula,
 Licet colorem lactis ostendet foris,
 Mutabitur modo non explicabili,
 Substantia illa panis in substantiam
 Carnisq; corporisq; Messia, rubram.

Transub

Hæc

Hæc (quo magis credas) Propheta præuidens
In spiritu, reliquit in scriptis, fere
Annos ducentos, ante partum virginis.

RABBI HADARSAN .IN
Commentariis in Psal.cxxxvi.

PANIS super substantialis ille, quem
Rex Messias daturus est edentibus
Ipse est caro eius inquit Hadarsan Moses,
Et interim dum panis ille comeditur
Fit panis in carnem suam, conuersio.

Vixit ante
Christū natū.

Transubstan-
tiatio.

RABBI BARACHIAS IN
Expositione super Eccle-
siasticen.

AVrea Messia venient vbi tempora nati,
Ex simila, & molitis, cōfecta placētula, granis,
In terram pluet, ut quondam sub Mose pluebat,
Nubibus æthereas populo eiaculantibus escas.
Ipseq; Messias frumenti erit ipsa placenta.

Vixit ante
Chrīm natum

RABBI IONATHAS VZIE
lis Filius, Chaldæus interpres,
libro collectionum.

HIS quoq; subscripsit Ionathas in codice quodā
Chaldaicæ translationis, inquiens.

Vixit ante
christū natū.

C.v.

Illud

DIACOSIO

Menacio. Illud frumentum, teretisq; placenta farinae
In uerticem quæ subleuantur montium,
Sunt, ea scilicet hostia, quam de more sacerdos
Super caput suum eleuat in Ecclesiâ.

RABBI SELOMO IN COM- mentarijs in Psal. lxxi.

*Vixit circiter
Christi nativ.* **M**IRARI soleo quænam foret illa placenta.
Frumenti, in terra cui facta habitatio nostra,
Nec contenta tamen terra subsidere in ima
Attollit caput, & se surrigit ipsa, quousq;
Emicet, æthereos superetq; cacumine montes.
Quin de fructu eius, multa, ac miranda feruntur,
Quod sit odoriferis Arabum uernantior hortis,
Purior æstiuo percussis sydere gemmis,
Melle suauior, & sicula redolentior Hybla,
Montana platano, & Pinu procerior alta.
Quin (aiunt) olim toto florebit in orbe
Non aliter riguæ q; fœna virentia terræ,
Dum dubito, ueterumq; prophetica scripta viro-
rum
Euoluo, Rabbi Selomo se protinus offert.
Hic uix dum nato scripsisse volumina Christo
Fertur in hunc sensum, Chaldaæ idiomate linguæ,
I L L A placenta (cui fecere focatâ nomen)
Frumenti, instar habens Palmæ, teres, atq; rotunda
Messia extremis dabitur comedenda diebus.

ECCLESIA ÆTHIOPVM.

*Vide in mis-
sa ex caldea* **Q**uin etiam extremi positos sub limine mundi
Æthiopes, tangit religionis amor.

Nana

Nam quia sic orant. Sint o pater optime rerum

Sint super hanc lancem vota manusq; tuæ.

Sanctifica, benedic, puramq; a labe, cruorem

Et corpus, Christi, hanc annue ferre, tui.

Quin super hunc panem, & calicem, portatili in ara

Et vultum, & faciem, ostende, benigne, tuam.

Et transfer panem hunc in carnes immaculatas.

Insuper & vinum hoc sanguinis in scatebram,

MOX, vbi gustandi sacram venit hora synaxim,

Presbyter ad populum, cum prece versus, ait.

Corpus honoratum vitale, salutiferum, hoc est,

Acclamat populus protinus omnis, Amen.

Sanguis honoratus, vitalis, Olimpicus, hic est,

Quo peccata deus nostra remittit, Amen.

Scilicet hec eadem caro, quam de virgine matre,

Et sanguis quem de virgine sumpsit, Amen;

Ipsus non alius sanguis, qui cum deitate

Immutabilis in secula viuit, Amen.

Gloria sit diuæ (quæ est gloria nostra) Mariæ,

Quæ sacram hanc nobis parturit hostiam. Amen.

DIONISIUS AREOPAGITA

Ecclesiasticæ Hierarchiæ, Cap. iij.

SI QVIS Apostolicis quo ritu sacra synaxis

Sit distributa sæculis

Scire cupit, legat hæc, doctis nutritus Athenis.

Dionysius quæprodidit.

Gracia si qua vetustati est, vetus author, ab ipsis

Ecclesiæ primordijs

*lingua in la-
tinam versa
sub Claudio
imperatore.*

Transub.

*a 5. annos natus
cū christo
pateretur.*

Hic

DIACOSIO

Hic animaduersa solis, Christo patiente
 Defectione, extra ordinem,
 Vel Deus exclamat naturæ vim patitur, vel
 Mundi fabrica dissoluitur,
 Postea se, Paulo Tharsensi, iunxit Athenis.
 Audite nunc quid scripserit.
 Ante sacrum summus ueniens altare sacerdos
 Precationes inchoat.
 Lustratoq; choro, bene olentis Thuris, odore,
 Regreditur ad aram. Illico
 Incipit in toto psalmorum cantio clero,
 Fit consequenter lectio.
 Pellitur è foribus si quis cathecumenus adsit,
 Egenusue pœnitentia
 Si cui recta fides, phas illi sacra videre, &
 Communionem sumere.
 Stant alij hac, illac alij, sua quisq; ministri
 Officia peragunt interim.
 Pars sacrum panem felici collocat ara,
 Benedictionisq; calicem.
 Intereaq; palam populo recitatur ab omni
 Apostolorum symbolum.
 Inq; vices, omen dant accipiuntq; salutis.
 Lauantibusq; singulis,
 Stans media peragit præsul deuotus in ara
 Sacrificium Eucharisticum.
 Laudibus attollens illum, qui muneris author,
 Et actionis tam sacrae est.
 Iamq; sacerdos, diuinissima liba, cruoris,

Cara

Carnisq; Christi, consecrat.
 Quæ duos sub populi conspectum ducit, eisq;
 Per vtrasq; sustollit manus.
 Accipiensq; et edens, astantes prouocat, vt se
 Communioni præparent.
 Nunc eat et morē, si quis uelit, improbet istum,
 Velut here, natum, vel hodie.

MARTIALIS CONTEMPO-
 raneus. Apostolis in epistola ad
 Burdigalenses. cap. iiii.

Hostia pacificas iugis defertur ad aras.
 Non hominum cuiq; diuūmue dicata, sed illi
 Qui mare, qui nitidi spatiosa volumina cæli
 Arbutaq; & plenis fæta arua creauit aristis.
 Sola capax doni non est tamen ara sacrati,
 Namq; Deo nullo non hostia munda loco fit
 Grata, velut mecum quoq; testificabitur hic, qui
 Offerri propriam mandat cum sanguine carnem.
 Hic quæ mandat agi, nos exequimur properatis
 Cuncta ministerijs. Et quod Iudæus iniqua
 Concitus inuidia, clauis terebrauit acutis,
 Hoc nos spe vitæ æternæ, causaq; salutis,
 Impositum sacras patri offerimus super aras.

Vixit an. do.
 40. Hic mis-
 sus est a Pe-
 tro ad Euan-
 gelizandū a-
 quitanicis.

ANACLETVS MARTYR EPIS-
 tola prima omnibus ecclesijs scripta.

Mille & quingēti, numerātur plus minus, anni, Sedit, an. do.
 Ex quo, magnarū subiens moderamina rerū, do. 80
 Tem=

Temporaq; , insigni præcinctus cana, tiara,
 Sedit Anacletus Martyr, qui rite colendi
 Litandiq; Deo, veros inducere ritus
 Concipit, & vestem sacra exercentibus aptam,
 Et quia ab infecto manant contagia clero
 In vulgus, populumq; suis afflatibus ægri
 Presbyteri inficiunt, cura hæc erat vnica, vt illi
 Et scelere, et sceleris quoq; suspicione vacarent.
 Sed q; difficile est bene viuere presbyteris, et
 Non audire male: est verissima dictio, si me
 Ioannis. 35. Sectantur, quid ni infectentur vos quoq; non est
 Ioannis. 13. Discipulus maior domino, frustra auferet arma
 Infano medicus. Vel dente, vel vngue lacessit.
 Si nihil est, odijs plebs instigata, minisq;
 Quod rodat, vacua dentes in pelle fatigat.
 Certe presbyteris, ut nunc est, ut fuit orbis.
 Mortua plebs esset si non aliqua nocuisset.
 Quin etiam miseros non æqui in iudicis aure
 Criminis insimulant, prout quisq; insignior ipse est
 Criminibus, satis est animum portare nocendi.
 Semper habet promptam ingeniosa calammia causã.
 Non tulit hunc morem, fidei nascentis, in herba
 Diuus Anacletus. Sed & edicto illico cavit,
 presbyterum nemo, nisi si quis idoneus esset
 Testis, et infontis uitæ, vulgoq; probatæ,
 In ius protraheret, neu sisteret ante tribunal.
 HOC ET ENIM dominus Christus, nō vult, ait ille,
 Corporis vt tractatores sacriq; sui.
 Accusentur ab his, qui sunt viles, reprobisq;

Ignatius

MARTYRION
IGNATIVS IN EPISTOLIS
Iam ad Romanos

HInc sitis, inde fames, animā tenet utraq; nostrā, Vixit 2220
do. 100.
Non aliter, corpus q̄ solet, esurit hæc;
Verum hoc mirandum est: operosæ fercula mensæ,
Quanta Cybariticis fama fuisse gulis
Nil faciāt stomacho huic. Neq; enī, uulgaribus ardet
Implacata fames attenuanda cibus,
Non penus, integriue omnis farrago macelli
Comprimat, arsuè coci, copiaue ulla cibi.
Vnus in orbe (nec orbe tamen capiendus ab ipso)
Est cibus, hunc volo: fons vnus, et hunc sitio.
Nam volo caelestem panem, vitæq; perennis
Pabula, quæ viui sunt caro viua Dei.
Hæc eadē quæ ex stirpe Davidis & Abraham: in ipso
Vergentis mundi nascitur excidio.
Quin etiam ipsius sitio quoq; sanguinis haustum,
Vnde boni æterni, viua salebra, scatet.

ALEXANDER, IN EPÍSTOLA
prima, ad omnes ecclesias
scripta.

QUIN etiam, missarum inter solennia sacra,
Cōfici, et offerri, corpus domini, atq; cruorē, Sextus 2 Pe
tro sedis an s
do. 1230.
Scribit Alexander. Tum donis talibus, inquit,
Placatur

DIACOSIO

Placatur Deus, & populo peccata remittit.
Oblatas inter quid enim preciosius est res
Quā cruor, et corpus Christi? Hæc oblatio cunctas
Anteit, innumeris stadijs post terga relinquens.
Sola satis digno nuncq̃ gustanda palato,
Sola omni semper Latriæ cultu ueneranda.

TELESPHORVS MARTYR:

Vide decreta Telephori primo tomo
conciliorum generalium,

Orans a
Petro.

NI quia detrahit antiquis liuor monumentis,
Irridentq̃ noui, non noua, si qua vident,
Ante quadringentos, & mille, Telephorus annos,
Martyrio datus, hic possit habere locum,

Conficere
corpus Do-
mini.

Qui domini corpus (dabo verba Telephoriana)
Presbyteros proprio conficere ore docet,
In tot martyribus nihil est (Martyr Petre) quod non
Diffimile est istis tu modo quæ recitas.

PIVS DECIMVS A PETRO

sub Marco Antonino Imperatore
Martyrio coronatus.

Sedit anno
do. 146.

QVæ lux cunq̃ Pium, tantis admouit habenis,
Scribatur latus inter Ephemerides.
Nam sceleri, vitijq̃, & iniquæ temporis auræ
Sic dedit ipse locum, vt non tamen ipse daret.
Iam certam exierant e iicta minantia mortem,
Rem

Rem sacram faceret, si quis in æde sacra,
 Audiit hoc Pius, Et legi sic paret amara
 Ne uiolet Christi mitia iussa, sui,
 Missarum officijs priuatam destinat ædem
 Matronæ, cuius nota sibi probitas.
 Illic sacra facit Pius, At quæ sacra sacrari.
 Missa nisi pariter sit celebranda uetat
 Insuper edicit, male cauti errore ministri,
 Corporis in terram fragmina si qua cadant,
 Aut si forte ruit sacrati parua cruoris,
 Gutta, per improvidas in pauimenta manus,
 Læuibus abradi, loca sanguine perlita, cultris:
 Particulasq; sacri corporis, ore, legi.
 Porro illis (quorum facta est effusio culpa)
 Præscribit, quanto tempore pæniteat.
 Hæc ueri sunt argumenta (Perasius inquit)
 Corporis, & ueri sanguinis, in calice.

*Martinus
Perasius*

IVSTINVS MARTYR IN. II.

apologia ad Antoninum Pium,
 pro Christianis.

Longū opus aggrediar (lector) plenūq; laboris, Vixit post
 Scribere si mediter, repetens, ab origine prima, Christū na-
 Quæ sacra, quos habuit primæua ecclesia ritus, tum. 110.
 Donec adhuc fidei gliscens scintilla nouellæ
 Creuit, apostolicis late fundenda flabellis,
 Incenditq; pias deuotio credula mentes,
 Sed postq; iam lapsa fides, & spiritus ille,

D. i.

Verū

DIACOSIO

Verbi Euangelici, extincto carbone, refrixit,
 Pro sacris, scelera incipiunt, pro religione
 Grassari rabies, infrenatiq; furces,
 Vertunt, inuertunt, & idem noluntq; uoluntq;
 Nec norunt tamen ipsi, quid nolunt uè, uolunt uè,
 Deridere preces, ieiunia soluere uota
 Negligere, incestas Monachis permittere nonnas,
 Et bene compositam confundere religionem
 Seditione graui. De Christo non equidem ipsi
 Credere Scripturis, sed Hyperbolicè omnia dici,
 Fingere Symboliceuè. Nihil post fata timendum
 Sperandum uè, animas pariter cum corpore condi
 Non surrecturas, uentri inseruire, gulæq;
 Quodq; fere exciderat conuitia dicere clero,
 In ius, Presbyterum, contra ius ducere, semper
 Esse sui similem, hoc est ter turpissimum, & omnem
 Temnere religionem. Hac summa est religionis
 Deteriore hominū in numero, præcordia quorū
 Conuertat dominus Sed nostræ uela carinæ
 Longius a portu uocat indignatio in altum.
 Agnosco uitium nimius soleo esse parergis.
 Fortassis rigida, non tangere uulnera dextra
 Præstiterat. Magis oranda est clementia Christi
 Mitia collapsis ferat adiutamina rebus.
 Hac animi causa præfatus iam tibi lector
 Iustinum meliore fide, q̃ carmine, tradam.
 PRESBYTER, ut primū finē, de more, præcādi,
 Fecit, & in tota facta acclamatio plebe,
 Diaconi, panis, uini, lymphæq; sacratæ,

Non.

Non nihil omnibus infundunt præsentiis illis.
 Si qui absunt illis propria ad penetralia portant
 Hoc alimentum nomen habet, quod carmine nostro
 Non alia ratione potest cogi nisi sic ut
 Eu det principium, faciatque charistia finem.
 Si quando populo communio sacra fideli
 Rite ministratur, degustet nemo, nisi qui
 Pro ueris habet a nobis, quaecumque docentur.
 Quique salutaris Baptismi fonte renatus
 Lauit ibi primæ purgamina noxia uitæ.
 Non equidem pro communi hæc sacra pabula pane,
 Non pro uulgari potu nos sumimus; Immo
 Ut uerbo patris incarnatus Christus Iesus
 Carnem habuit, pro nostra habuitque salute cruorem,
 Sic epulum hoc, uerbi illius, uirtute sacratum,
 Edocti ueram carnem sumus esse, cruoremque
 Eiusdem incarnati saluatoris Iesu,
 Pascunturque istis, caro nostra, cruorque duobus.

IRENÆVS CON.

tra Valentinum.

Irenæus, uicinus apostolicis
 Temporibus, quid habet scire opere præcium est, *Vixit anno
do. 175.*
 Sumens (inquit) qui nos penes est calicem,
 Quique creatura est (uerba etenim refero
 Irenæus quæ rettulit ipse prius)
 Confirmans, corpus conficit inde suum.

D. ij.

Mox

DIACOSIO

Mox & adauget eo corpora nostra cibo.
 Namq; statim, ut uino mixtus, aquaq; calix,
 Factus & humana panis ab arte, Dei
 Concepit uerbum, non mora, corporis, &
 Sanguinis, hæc fiunt Eucharis esca sui.
 Aucta his, seu uero nectare, & ambrosia,
 Carnis nostræ substantia, fit uegeta.

TERTULLIANVS DE
 resurrectione carnis,

*Vixit circit
 200 annos
 post Christum
 natum.*

SIT licet, ut certe est, cœlestis originis expers,
 Filia harenosæ glebæ, caro nostra, lutoq;
 Edita puluereo, tamen hæc contemnere non est
 Cautio, & immeritas, animæ transcribere laudes.
 O caro, non parua est meritorum summa tuorum.
 Quid, quòd si qua, animæ, sit gratia debita, nostræ,
 Hæc eadem ipsa, animæ, tamē est indebita nostræ?
 Confer & inuenies. Nam que se munere iactet,
 Quæ ferat acceptum (si quid cessit bene) carni
 Abluitur, si cram, caro ter dimersa sub undam,
 Illa, malas animæ, sordes, ablutio, delet.
 Ungitur exterius, caro, baccha pinguis Oliuæ,
 Ista sed internas, animæ, fugat unctio sordes.
 Dum consigno, crucis uictricis, imagine, carnem,
 Crux ea, forte animæ est munimen, presidiumq;
 Imposita est carni manus officiosa ministri,
 Tactio ut hæc, uires animæ addat spirituales:
 Sanguinis, & carnis Christi caro pascitur esu,
 Ut sic pasta animæ Deus adsit, eamq; saginet,

Baptismus.

Unctio.

Benedictio.

*Impositio ma
 num.*

Eucharistia.

Cyprianus.

CYPRIANVS DE COE- na Domini,

SIT procul, ille dies, totoq; incognitus æuo,
 Qui Cypriani opusculis?
 Authoris minus ingenio, q̃ sanguine, claris,
 Authoritatem derogat.
 Laus ea scriptori semper fuit unica, si quam
 Fidem libris quis astruit,
 Carceribus testetur eam, damnisq; probrisq;
 Et persecutionibus.
 Fors, & huic operi, indocto licet, huius honoris
 Sperare præmium licet.
 Non tamen ambitiosulus hunc confector honorem,
 Contentus hoc quod Dñi dabunt.
 Omnis in hoc magis euigilat conamine cura,
 Et cogitatio mihi,
 Vt si non sat docte, ast hercle fideliter, ipsum
 Tibi Cyprianum proferam,
 Nunc ergo accipito, P A N I S communis, & arte
 Exercitus pistoria,
 Corporibus, uitam procurat, & incrementum,
 Mutatus in substantiam
 Sanguinis, & carnis Christi, Nam protinus ille ut
 Suis edendum porrigit,
 Naturam non effigiem mutat, caro factus,
 Domini per omnipotentiam.
 Utq; in Christo, oculis, natura humana patescit,
 Diuinitas clam delitet,

Passus est
 ad dñi. 2. 4.

Hactenus
 uates fuit

Transubstā-
 tiā. 20

D, iij

Sic

DIACOSIO .

Sic sub uisibili sacramento, & manifesto
Inexplicabili modo
Infundit se se diuina essentia, nostris
Imperua licet sensibus,

DIVVS PONTIANVS MARTYR. XXVIII.

post Petrum. In Epistola ad Felicem Succribmem.
de non uxandis Sacerdotibus.

Exulabat
Sardinie u-
bi & mori-
tur sub A-
lexandro, &
Mammea
matre. Anno
Dñi. 254.

Fœlici infœlix (quam non habeo ipse) salutem,
Exul, ab extrema, destino Sardinia.
Corpus in exilio est, mens libera perstat, in illam
Cæsaris edictum nil habet imperij.
Omnia ut eueniant, miseris quæcunq; timenda,
Parte ramen liber sum meliore, mei.
Crede mihi (fœlix) qui Christum cogitat, illum
Non mors, non durum, morficat exilium.
Non abeunt uacua, hic rumoribus omnibus horæ,
Fama tui longas, itq; reditq; uias.
Illa, Sacerdotes, prauorum fraude retentos,
Teq; tulisse refert mite leuamen eis.
Proq; his, causam etiam te dixisse, ante tribunal.
Atq; ope, defensos, non cecidisse, tua.
Macte hec (subscribo) studio uirtutis, honestiq;
Hac, placuisse Deo, te pietate, scias.
Namq; sacerdotes dominus sibi fœdore certo
Asciiuit, tanquàm proximior loco,
Qui purum sacras ponant libamen ad aras,
Irato domino sicq; reconcilient,
Conficiant.

Conficiantq; sui domini, corpus, proprio ore:
Riteq; confectum distribuunt alijs.

LVCIVS MARTYR.

SI quis Episcopū positus sublimis in arce,
Presbyteriue sacro, Diaconūe gradu
Iure maritali (quod phas aliō qui fuisset)

*Vixit anno
Dñi. 65.*

Vxoris propriæ est ausus inire thorum
Hic, nec pura suis calcare sacraria plantis
Nec sacri ullius portitor, esse potest.
Non altare prophanata contingere dextra,
Non oblata illic munera suscipere.
Non ad particulam, sacrati corporis, ullam,
Phas illi est, quaqua parte, uenire prope.

*Dñici corpo-
ris particula*

DIONYSIVS ALEXANDRINVS,
v. libro, De Baptismo,

Tinctus, ab Hæretico, sacra Baptismatis vnda,
Flens, ad pontificem accedit, poscitq; retingi,
Pollutum, non ablutum, se clamat, Vndas
Odit, & in fontem tinctoris crimina transfert,
Talibus undantem impacati pectoris vndis
Præsul Alexandrinorum Dionysius isto
Famine solatur. Ne te (charissime frater
In domino) crucia, neu qualiacunq; uirorum
Crimina, tam puras uitium transmittere in undas
Posse puta, at reputa quod Christo authore geratur,
Quicquid ibi geritur, meritis nec gratia nostris
Vlla, sed in uerbo domini, & uirtute superna

D, iiii.

Res

DIACOSIO

Res habet effectum, nec plusuè, minusuè ministrat
 Impurus, puro; homicida, salaxq; pudico.
 Si quid aberratum fuit hic, (ut non, fuit) unum hoc,
 Solari poterat, uanum:q; auferre timorem,
 Quòd, longa serie, tot iam labentibus annis,
 Præbita sacra tibi est manibus communio nostris,
 Quodq; salutare dum fudimus ore Synaxim,
 Ut Deus hanc uelit esse ratam acceptamq; rogantes,
 Subscribens precibus nostris, responderis Amen.

ORIGENES HOMELIA

vij. in Numeros,

Māna, epulū āgelicū, niuei instar habēs coriādri,
 Teres, minutum, pistillo tufum putes,
 SIN in circuitu, uelut acta indagine, cingens,
 Patribus in enigmate pluebat cœlitus.
 Nobis, sub specie panis communis, in ara
 Fit filij dei caro, uerus cibus.
 Sat uerba ista probant, si author tamen iste probatur
 Quanc; hoc parum est, prout alijs scripsit locis,

FELIX, IN RESCRIPTO, AD

Anatholium, & alios Episcopos.

Vixit an. 275 **F**elix qui tanti præfagia nominis implet,
 Felix nomine, Martyrio foelicior, ad sis
 Da (si phas petere est) foelicem in carmine uenam,
 Non

Non ope quæro tua (quod fors negat) esse disertus,
 Annue vera loqui, mihi sat fuerit bonus esse;
 Quis tibi lætitiæ, sperataq; gaudia, casus
 In gemitum vertite. Nata in solatia vitæ
 Cur percussa mouent ferales cymbala luctus;
 Cur lyra funereas (digitis nolentibus) edas
 Premit, & in tristes it plectrum sponte Camænæ;
 Finieram tales cum Felix reddere voces
 Visus, nec visus tantum, sed reddidit, heu me
 Hoc decus. Hoc fas, & rectum, persuasit, ut illos
 Qui domini corpus, nulla non luce quotannis,
 Conficiunt proprio (sic disposuit deus) ore
 Instigata odiis plebs insequeretur acerbis?

LACTANTIVS FIRMIANVS

de vera sapientia, libro, iiii, capite, xiiij.

NON solum nostri, furiosa licentia, sæcli,
 Coniurata odiis diris, iraq; recenti,
 Aduersus dominum, aduersus Christum eius in vnū
 Conuenit, humano dominumq; coarguit astu,
 Verbaq; consilijs meditatur inania vanis,
 Symbolico firmos expugnet vt ariete muros,
 Verum etiam exacti scelerata potentia sæcli,
 Pontificesq; mali semper, pars pessima, cleri,
 Et nimium memores odia in viuacia gentes
 Bella mouent, & christum posse extinguere sperant
 Nec struit occultas liuor pedicas, manifestis

Vixit sub
 Diocletiano
 an. do 186.

Rem

Rem peragit telis, & aperto Marte laceffit;
 NAMq; venite aiunt, lignum mittamus in eius
 Panem, & de terris vitam eradamus, aquisq;
 Certe eius nomen toto delebitur ævo.
 CONFITEOR lector prima facie, nec inepte
 Ad dubitare aliquis poterat, quid verba velint hæc,
 Mittamus lignum in panem. Nisi sensa reclusa
 Evoluens oculis Lactantius obuia nostris
 Poneret, inq; vias conuerteret aspera planas.
 Per lignum ergo crucem, per panē intellige corpus,
 Eius, ait: Namq; ipse cibus mortalibus ægris
 Est, mala naturæ reparans dispendia lapsæ, &
 Morte sua nostræ dependens crimina vitæ.

EVSEBIUS PAMPHILICÆ.

sarien, in Palestina episcopus, his-
 toriæ ecclesiasticæ libro
 sexto cap. xxxiiij.

Vixit anno
 do. 330.

SERAPION vir nobilis Alexandriæ,
 Ab unitate Christianæ ecclesiæ
 Desciscit & confugit ad aduersarios,
 Post, pænitentia graui tactus petit,
 Nec impetrat, dari sibi Eucharistiam.
 Donec, graui correptus ægritudine,
 Lectoq; decumbens, & halitum vltimum
 Ægre trahens, plarissq; visus mortuus,
 Tres integros dies tenens silentium,

Vix

Vix vixq; quarto veluti rediuius die,
Exclamat, O quanta mihi facta iniuria est?
Quousq; derinebitis miseram animam?
Quousq; differetis, abituro ad suos,
Quod in via recreet, viaticum dare?
Quin it aliquis propere sacerdotem vt Vocet,
Vt ad propria aliquando tandem transeam,
Dimissus exilio nimis diutino?
Hac eloquutus Vocis vsum perdidit,
Iacuitq; rursus piscibus taciturnior,
Abijt puer cursu, & quoniam nox multa erat,
Et presbyter mala valetudine fuit,
Puero datur pars Eucharistiæ, vt abeat,
Serapioniq; moribundo infunderet.
Vix dum regressus tetigerat limen puer,
Serapion, velut excitus somno graui,
Exclamat iterum voce vocalissima:
Hercule redisti, bone redisti hercule puer.
Et presbyter licet venire non potest,
Curam, tamen age tu ministerij tui,
Et quod sacerdos iussit infundi mihi,
Age, funde, tempus nunc mihi est discedere.
Statim vt peracta tanta iam solennitas,
Serapion animi æquior factus, velut
Euinculis, in liberam vitam emicans,
Iam latiore spiritum Deo obtulit.

Iuuenius

IV VENCVS HISPANVS PRES-

byter, poeta Christianus, historiae Euan-
gelicae libro. iij. Versus, xvij, & xix.

Iuenci sunt.

Vixit anno
ds 330.

SI dabitur scriptis reuerentia nulla vetustis,
Sed precium rebus sola facit nouitas:
Nullus honos senibus, quantumq; accedit ad annos
Ingenio tantum dicitur, & fidei,
Quo mihi presbyteri valitura est fama Iuenci.
Quando dies pondus cui daret, huic adimit?
Hei quia nam in rebus cadit ista licentia sacris,
Vt cras non placeant, qui placere hodie.
Adforet hic vtinam qualis fuit, ipse Iuencus,
(Quem nec adhuc factum suspicor esse bouem
Diceret, O effrons, Moricoq; simillime, solus
Tu sapis in terrae solus habes oculos?
Solut habes veros in scripta prophetica sensus?
Nec sine te potuit spiritus ante loqui?
Discipulisne deus suggessit, quod quia falsum
Nunc aliud per te suggerit, & melius?
Discipulos docuit proprium se tradere corpus.
Tradere, tu spectrum, nudaq; signa, doces.
Edocuitq; suum se diuulisse cruorem.
Sed quem tu idolum, daemoniumq; uocas.
Cur tibi verba placent nequissima, qualia Pauli
Nec scit epistolium, nec scit Euangelium.
Esse suum corpus, Cstristus: tu daemonium, uis.
Cur nisi possedit cor tibi daemonium?
Scilicet ipse sibi fidens peccauit Iesus.

Edidis

Edidicisse abs te nomen oportuerat.
 Tu melius. Sed mitto iocum. Cohibere furorem
 Si potes & captræ mentis habere modum,
 Nec dum corde tuo, sedet irrevocabilis error
 Nec cura est animæ nulla relicta tuæ,
 Discito, nō ex me (neq; enim me dignor honore hoc)
 Discito, ad Hebræos, quod capite in decimo est,
 Nempe, quod horrendo sese obligat ille piaculo,
 Quisquis, pollutum, duxerit, & nocuum,
 Hunc testamenti purum, putumq; cruorem,
 Quo (foret ut sanctus) sanctificandus erat,
 Ducere pollutum, est quod dicis dicere, ut escam hanc
 Aspectu dignam non reputare tuo.
 Quod quia nos facimus (tantū hic sim falsus aruspex)
 Interitus, prope adest, et fidei & patriæ.

IVLIVS IN DECRETIS, AD
Episcopos Ægyptios.

Presbyter, ingesta, vinum sic temperat, vnda
 Ut beet insipidas, Bacchicus humor, aquas,
 Ut vero verbum, linguamq; in vota resolvit,
 Non iam vina tamen mista bibuntur aquis.
 Erumpit subito venæ melioris origo.
 Iam bibitur sanguis, qui fuit vnda prius.

Sedit anno.
 do. 339.

EVSEBIUS EMISSENVS.

ESSET, Emissenos inter, laus vnica, ciues,
 Eusebius, si non in castra Ariana ruisset,
 Homen,

Vixit anno.
 do. 330.

DIACOSIO

Nomen pestiferæ maculans imitamine sectæ ;
 Tam miserabilis hæc, q̃ res mirabilis altra .
 Nam licet impegit saxo huic, per cætera rectus
 Ibat, inoffenso ducens vestigia gressu .
 Quemq; ab apostolicis ecclesia tradidit annis ,
 Confirmat, verum, purumq;, Synaxeos usum,
 Nam, de sacramento altaris, verba habiturus ,
 Hæc perfecta(ait)hostia, ueraq; & vnica, nobis,
 Non specie externa censenda, sed interiore
 Discutienda fide est: non luscii examine visus,
 Sed magis interni effectus libranda vigore .
 Quoq; magis credas, diuinæ oracula uocis .
 Confirmant, nec phas dubitare, caro mea vere
 Est cibus, et sanguis cælesti germine potus.
 Ergo, anceps stupor, & dubiæ cunctamina mentis
 Perplexiq; metus, & diffidentia veri ,
 Deniq; quicquid in his prohibet confidere uerbis ,
 Omnibus è terris, procul, o procul esto, fretisq; .
 Nam qui muneris est tanti gratissimus author,
 Insuper & testis(quo nemo fidelior)idem est,
 Hæc, inuisibilis, presto, inter sacra sacerdos ,
 Visibilem vertendo creaturam, omnipotenti
 Verbo, secretaq; potestate, efficit, vt sit
 Veri sanguinis, & veræ substantia carnis .
 Quin conuertuntur Christi substantiam in ipsam
 Quæ terrena, prius, visa, & mortalia nobis .

Ausonius

AVSONIVS POETA VIR CON-
sularis & Gratiani Imperatoris præceptor,
in precatione matutinâ ad deum.

NVNC damus Aufonij, carmē iuuenile, poetæ.
Quē, nec honoris amor, nec iniqui tēporis aura
Aulauē, pellacesuē preces, promissauē blanda,
Non fasces prælati, aut prætextatus amictus,
Non quod sceptrâ suâ timuerunt uerbera dextræ,
Deniq; non aliorum illectamenta malorum
Mille, coegerunt recto discedere cursu,
Sed semel indutus christum, castrisq; receptus
Catholicis, obseruauit præeuntia signa,
Militiæq; suæ firmam tenuit stationem.
Iam plebs post idola ierat. Iam sacra deosq;
Finxerat ipsa sibi, sed quos cras (si uolet ira)
Commolere, haud timeat, duroq; illidere saxo.
Visa hæc Aufonio est (ut & est) insania summa,
Humana miseros pendere libidine diuos.
Quin pecudum cædes, & inania sacra, perosus
Altera, honoratis quærenda cibaria, in aris,
Altera Christicolis sacra degustanda palatis
Edidicit, docuitq;. Breui quod carmine lecto
Nosse, catus lector, poterit, cui nosse libido est.
DA Pater æterni speratam luminis auram,
Si lapides non iuro deos, vnumq; verendi
Suspiciens altare sacri, libamina vitæ
Intemerata fero. Si te dominicq;, deiq;
Vnigeni, cognosco patrem, mistumq; duobus

*Vixit annos
do. 367.*

*Aufonii co-
mem.*

Qui

Qui super æquoreas volitabat spiritus vndas,
 Da (genitor) veniam, cruciataq; pectora purga
 Si te non pecudum fibris, non sanguine fuso
 Quæro, nec carnis numen coniecto sub extis.

OPTATVS, EPISCOPVS MILE-
 uetanus, Huius mentionem facit
 Hieronimus, allegat Aug-
 gustinus.

Vixit anno
 do. 362

QUAM vero stulte, tum q̃ crudeliter actum
 A Donatistis, altaria frangere, fracta
 Radere, et ex alijs, alia in loca, rursus, mouere?
 Scilicet hoc opus est vestrum, qui non ita multos
 Ante dies, ipsas dona imposuistis in aras?
 Quid uero tandem sacra marmora promeruerunt,
 Vota, quibus, populus, Christus, sua mēbra, reponit?
 Namq; quid altare est nisi sedes corporis, atq;
 Sanguinis illius, qui nostra piacula lauit?
 Iniecere manus suspendendo in cruce Christo
 Iudæi, a vobis idem percussus in ara est.
 Cur, desiderijs hominum, votisq;, nocetis?
 Præripitisq; viam sursum: nec (vt ante solebant)
 Ex aris, possunt querulæ, suspiria, mentis,
 Deuotæq; preces, superas conscendere ad aures?
 Demoliri aram, nihil est aliud, nisi (nequis
 Scanderet) accliuo scalam subducere cœlo.
 Hoc immane licet facinus, sit conduplicatum,
 Quum calices etiam, portatores preciosi

Sanguinis

Sanguinis, in speciem antiquæ massæ reuocatis,
 Turpe ex sacrilega lucrum mercede petentes
 Iamq; calix dudum, matula est. Iam mollis in illa
 Heroïna sedens, pedit fortasse, cacatuè,
 Idolis uè suis empto paganus in auro
 Sacrificat. Quis ferre potest Christum spoliari,
 Baal ditari & quæ sanctis nata fuere
 Vasa ministerijs, fieri meretricia dona?
 Quin age (Danatista) tibi si immota manet mens,
 Omnia, dissidio, confundere, sacra prophano,
 Quin ergo incendis uelamina linea? in illa, ex
 Contactu calicis, uirtus stillasse putatur.
 Virtutem, tacto, immittunt uelamina, ligno.
 Lignum agit in lapides. Lapidum, secreta potestas,
 Se terræ infundit: Vis delere omnia sacra;
 Terra tibi scrobibus penetranda erat ima subactis,
 Donec ad infernas caua rima patesceret umbras.
 Illic uidisses Coren, Dathanq; & Abiron,
 Scismaticosq; alios, uestro in grege nempe magistros

AVRELIVS PRVDENTIVS

Vir consularis, sub Valentiniano,

& Valente, Imperatoribus

in Apotheosi, contra

Iudeos.

IAM damus Aurelium (Lector) quē, si sapis, unū
 Non timeas putidis sexcentum opponere Petris
 Martyribus, tibi qui speciosa uenena propinant

E.i.

Symbolicis

DIACOSIO

Carmen Prudentis.

Symbolicis insparfa tropis, cuduntq; libellos
 In quorum folijs, uix, simia munda, cacaret.
 E C C E Gerallenos, legio ruit effera, porcos.
 Et post multiplices (busti sub rupe) cathenas,
 Poenarum gemitus longis grunnitibus ædit,
 Clamarat, sed ab ore hominis, cognouimus Iesu
 Nate DEO, nate sceptris, & germine Dauid,
 Quis sis, quid uenias, qua nos uirtute repellas
 Nouimus, aduentusq; tui terrore iacemus,
 Hæc (Iudæa) tuas uox non peruenit ad aures?
 Peruenit, Mentem sed non penetrauit egenam
 Lucis & à primis foribus reclusa refugit,
 Audiit aduentum domini, quem solus Hiberi
 Vesper habet roseus, & quem nouus excipit ortus
 Laxauit Scythicas uerbo penetrante pruinas
 Vox Euangelica, Hircanas quoq; feruida brumas
 Soluit, ut exutus glacie non mollior annis
 Caucasea de cote fluit Rhodopeius Hébrus,
 Mansuere Getæ, Feritasq; cruenta Geloni
 Lacte mero sitiens exanguia pocula miscet
 Libatura sacros Christi de sanguine potus,

HILARIUS, DE TRINITATE, lib. viij,

vixit an. 371.

SI quod, sanctorum cecinere oracula uatum,
 Admittimus fidele testimonium,
 Si quod, apostolica princeps in sorte, Ioannes,
 Veraciter uerbum caro factum fuit.

Si nos, hoc uerbum, carnem, cum sanguine factum,

Ioannis. i.

Veraciter, cibo in dominico, sumimus,

Quo (te quaeso) modo, non naturaliter, ille

Putandus in nostro manere corpore

Qui primum nostram sumpsit de uirgine carnem,

Mox (quam tulit substantiam carnis suae)

Nobis, sub Sacramento, proprii q; sui q;

Communicandi corporis, permiscuit?

Nam si uera caro est, quam Christus sumpsit, & ille

Qui natus erat ex Maria Christus fuit,

Veram igitur carnem, nepe (hanc quam sumpsit) eadē,

In hoc sacro mysterio nos sumimus.

Hic latret usq; licet sensus, natura reclamet,

Ad saxa prouocet impia infidelitas,

Se, neget, hoc quo pacto fiat, posse, uidere.

Hoc impius quod non uidet, credit pius.

Non etenim humane (in diuinis) more, loquendū est,

Nec arbitrari geritur hoc mortalium.

Stemus porro fide immota, freti q; magistro,

Qui neq; potest falli, sed nec uult fallere.

Quod docuit, teneamus Nec uerbum excidat istud.

Caro mea est uere cibus; sanguis meus

Ioannis. vi.

Vere est potus, Et haec duo, quisquis, edit q; bibit q;

In me manet; uicissim ego maneo in eo.

Non est ergo locus, quisquam ambigat unde, relictus,

De ueritate, carnis, atq; sanguinis.

Verū hinc nostra fides, hinc uerba nouissima coenae

Et dominici magisterij professio,

E. ij.

Induz

DIACOSIO

Indubium, clarumq̃, facit, q̃ uera caro, & q̃
Verus cruor latet sub hoc mysterio.

NONNVS POET A P A.

NOBOLITANVS IN TRANSLA-
TIONE EVANGELI SE.

secundum Ioannem,

Ζὼν γὰρ πάλιν ἐτήτυμον ἐμετέρῃ σαρκί.
Αἷμα δ' ἐμὸν νημόρτεσ' ἐφυπότον. ὅς τις κεν ἀνὴρ,
Σαρκοσὶ ἡμῶς γεύσάιτο καὶ αἱματοσὶ ἐν ἐνὶ θεσμῷ
οὗτο ἀνὴρ ἐν ἐμοὶ μενεεῖ, καὶ ὁμόζυγος αὐτῷ
ἐσσομαι, ἐμπεδός, οἰκός, ἀειρόμενος, καὶ ἀείρων.

VEre hominum, uita, est nostræ libatio carnis.
Exhibet, & uerum, sanguis potabilis, haustum.
Hæc duo qui gustat, mecum ipse habitans, habitatur,
Estq̃ iugo mecum ueluti constrictus eodem,
Sumq̃ huic firma domus tollens, tollendus ab illo.

DAMASVS IN EPI.

STOLA AD STEPHANVM

ARCHIEPISCOPVM.

Witt 41.370

Contra Presbyterum, proprio qui corpus Iesu
Conficit ore, cito admittenda calumniā non est.

Athanasius

ATHANASIVS IN PRI-
mam Epistolam Pauli ad
Corinthios.

QUod, feminum giros Xpo, gracilesq; lacertos, *Vixit anno*
Vod manuū, atq; pedū rigido, inf nodia, loro, *Dñi. 380.*
(O Iudæ) ligas, scuticaq; & uerbere, sæuis,
Quod pungis tenerum latus, uberrimq; cruoris
Producis, laticemq; aperis salientium aquarum,
Non facis, hoc ut fonte bibas, uiuasq; bibendo.
Perdere, non potare, paras (Iudæ.) Tuicq;
Est similis, quicumq; indignis faucibus, haustum
Sanguinis huius, sacre inter mysteria sumit.
Profundit siquidem non proficit ille bibendo
Indigne quicumq; bibit.

THEODOSIVS. VIDE THEO-
doretum historie Ecclesiasticæ
libro, v. Capite, xviij.

QUÆ scelera ædideris, quantā tibi numinis irā,
Achaico contraxeris homicidio, *Theodosius*
Millia ubi plus septem hominum iugulata feruntur, *vixit. an. 380.*
Mihi uideris Imperator temnere,
Sed nec adhuc ratio, sedata, examinat, ira,
Quæ sit patrati magnitudo criminis, *Ambrosius*
Non etenim tumidus peccata expendere fastus *Theodosius*
Imaginaræ potestatis solet, *alloquitur*

E iij. Scire

Scire tamen, debes, generis primordia nostri
 Euanido fumo esse quam simillima
 Mortales fumus, & cœnoso puluere nati,
 Iterum relabimur parentem in puluerem.
 Purpura uillosis intexta hiacinthina biffis
 Ne te capiat, imposturis suis, caue.
 Fors (sed apud stultos) speciosa audire meretur
 Illa, cariosum corpus occultit tamen.
 Subiectos homines, homo, habes, generis ratione,
 Et seruitutis, iure, communis pares.
 Vnus inaccessam dominus (siue compare) lucem
 Tenet, Imperator, fabricatorq; omnium.
 Proinde, quibus patris, & domini communis in æde
 Oculis, parietes intueberis sacros?
 Vestibulum, quibus, & sacrum templi pavimētum,
 Audebis Imperator onerare pedibus?
 Sacrilegasne manus, & adhuc a cæde madentes,
 (Quas imper humano imbuisti sanguine)
 Extensurus ades? quo terq; quaterq; beatum
 Corpus dominicum, illis, præhendas scilicet:
 Sparastinè tuis (me non prohibente) labellis,
 Haustum petere tam delicati sanguinis,
 Qui tantum humani prodegeris ipse crucis,
 Infrænis iracundiæ æstro percitus?
 Quin edico tibi templi discedere septis,
 Cumulasse crimen, ne ferate crimine.
 Hæc Theodoretus, scribens, de sanguine Christi,
 Ambrosius loquens, Theodosius audiens,
 Non unus, simplexq; mihi poterant fore testis.

Sed tres (neceſſe ſi foret) teſtes forent

DIVVS AMBROSIVS MEDIO

lanenſium epiſcopus in primam epiſto-
lam Pauli ad Coryn.

QVI lites amat, & malas rapinas,
Qui periuria, fraudulentiaſq;
Abiurat uadem, & ære fæneratur,
Verum dicis utraſq; claudit aures,
Fers mendacia, perlibenter audit,
Iracundus, auarus, aleator,
Turco ſtrenuus, & piger Cinædus,
Turpis leno, lanifſta, Nugiuenda.
Sed, ſunt nomina tot malignitatum,
Quæ ſi non pigeat, loqui puderet,
Vis paucis: nigra cauda ſi cui ſit,
Hac menſa procul, ò procul, recedat.
Æternis dapibus, ſacerrimoq;
Cœleſtiq; cibo, dicata menſa,
Non admittere uult niſi pudicos,
Deuotos, humilesq; ſupplicesq;
Frugi, munificos, & innocentes.
ACCEDENDVM igitur ſcias, timore
Cum multo, tibi, Chriſtiane frater,
Quum Communio ſacra præparatur,
Iam mens cogitet, & reuoluat, illi
Deberi reuerentiam, atq; honorem,
Cuius ſumere corpus inſtitutum eſt

E. iij.

Iamq;

ixxi. an. 380.

DIACOSIO

Iamq; hoc mens pia iudicare debet.
 Quod Christus, Dominus, Deusq; prelo est.
 Cuius tum caro, tum cruor, sacro
 In mysterio edenda proferuntur.

SATYRVS, DIVI AMBROSII

frater. Vide in libro, de excessu
 fratrís.

vixit an. 380. **N**unc permitte mihi, properato scribere uersu,
 Historiam Satyri. Non artis, & ingenij expers,
 Ille fuit non a sacris studijs alienus.
 Nec scripsit ramen, ingenij uè sui monumenta
 Commisit chartæ: exemplis, contentus, & actis,
 Testificari animum, calamo, scriptisq; pepercit
 Quo quisq; ingenio, pietate, fideq; uiro-
 rum est, Facta representant melius, q̃ dicta, libriq;
 Ignauum uideas audentem in carmina uatem
 Scribere res pulchre gestas, & fortia facta,
 Sed uirtutis opus, maiestatemq; tueri
 Re, & quod ait uates, uita, factisq; referre,
 Hoc aliud, longe q; aliud. Venienti in harenam,
 Tendendus, non dicendus fuit arcus Vlyssi,
 Ut palmam referas. Precium uirtutis in usu est.
 Hic igitur Satyrus, Sicula dum solueret ora,
 Ambrosium fratrem, patriosq; reuifere portus
 Concipiens animo, uarijs erroribus actus,
 Limosis scopulis, Elisa naue pependit.
 Iamq; ratis, bibito, per mille foramina, ponto,

Vix

Vix superest, nautis nec spes est vlla salutis,
 In mare diffiliunt, quibus vlla peritia nandi,
 Iactatu manuum, atq; pedum, vice remigis, vli.
 Iste scapham prensat, scapha si in concessa, rudētem.
 Ille salutare tabulam, quæ cuiq; ministrat
 Proxima, vel fors, vel timor instrumenta, capeffunt.
 Solus eorum nil Satyrus, nec talibus vsus
 Auxilijs, sed tuta, ait, experientia nostra est.
 Ecce sacer Iores aderant, quos protinus orat,
 Exoratq; sacram inter tanta pericla synaxim.
 Hæc (inquit) tabula est, hæc anchora sacra salutis,
 Hæc scapha sola meæ spes, et retinacula vitæ.
 In me tristis hyems, tempestatesq; sonoræ,
 In me vastarum montes voluantur aquarum,
 Attollantq; imas notus hinc, inde Auster, arenas.
 Non dubitem tabulæ huic animam cōcredere nostrā,
 Tutior in sicca, nec cuiq; habitatio, terra.
 Dixit & Herculeo coeuntia vincula nodo
 Inducens, sacram ligat in ceruice synaxim.
 Specy, fideq; simul plenus, prolapsus, in vndas
 Se dedit æquoreas, nec spesuē, fidesuē, fefellit.
 Subnixus nulla tabulæ compage, scaphæuē
 Alteriusuē rei, sævis ereptus ab vndis
 Primus in optata vestigia ponit arena.
 Primus adhortatur socios sua terga sequentes
 Iam procul, & similes mersantibus æquore mergis,
 Nunc capite extantes, nunc mersos corpore toto,
 Srenue agant, teneant cursum, littusq; capeffant.
 Dansq; manu signum, nunc hac, nunc euocat illac.

Vt

Ut uero ex alto euadunt, & iam loca ripæ
 Proximiora tenent, qua tutum languidus amnis
 Fecerat in roitum ingressus, contoq; manuq;
 Adiuuat, & madidos in sicca sistit harena.
 Ista, perfunctus Satyrus, pietatis, opella,
 Præsidium vitæ (cui se credebat in undis)
 Mite recognoscit, gratesq; acturus Iesu
 (Nullum etenim referenda gratia honestius vnq; est
 Officium) templum, qua sit, præsulq; requirit.
 Vtq; ubi sint didicit, templūq; & præsulem, adibat.
 Edoctusq; prius quod præsul, Catholicæ esset
 Partis, eo, sacram, recipit, præbente, synaxim,
 Quæ fuerat medijs, tabula auxiliaris, in undis.

BASILIVS CÆSARIENSIS

Episcopus Cappadociæ in respon-
 sione ad Monachos quosdā. ca. lxx.

Vixit anno
 do. 380.

QUO timor, in sacra, reuerētia quāta synaxim,
 Quæ manducanti debeat esse fides,
 Ille satis docuit, toties qui nomine signans,
 Et carnem, & veram dixit, & esse suam.

THEOPHILVS ALEXAN-

drinæ Ecclesiæ episcopus, In Evan-
 gelium Marc.

Vixit anno
 do. 380.

CORporis ergo tui panis dic (Christe) figura est?
 Nō est, ergo quid est? vis bone scire quid est?
 Est

Est aliud. Nam transmutatur origine. mira
In proprium Christi corpus, id indubiè est.

GREGORIVS. NAZIANZENUS,
In carminibus ad episcopos.
Grecæ sic habent.

ὦ θυσίας πόντες ἀναιμάντους ἱερεῖς.
ὦ ἡρώδης τάραι μεγακιδεῖς, ὦ μεγαλόα
πλάσμα θεοῦ χεῖρες ἐρῦμετέρησι φέροντες.

θυσία ἄνε-
μαν! Θ

Latine sic vertimus.

O INCRUMENTA mittentes sacrificia
Deo, sacerdotes, dicati altissimo.
O dominici uigiles episcopi gregis,
Quibus animarum credita est custodia,
O gloriosum figmentum, magni dei,
Vestris ferentes manibus, id quoque indies,
Appello conscientiam hic (lector) tuam,
Hoc incruentum (quod sacrificuli offerunt)
Quodnam sacrificij genus tandem foret,
Quum (teste Paulo) Christus, hostia unica
Iram Dei patris semel pacauerit,
Suaque passione nos redemerit;
Tum quale figmentum foret, magni Dei,
Sua sacerdos in manu quod gestitat?
Quicumque rectum cor habent coram Deo,
Scio quid in ista quaestione sentiant,
In felle, sed qui sunt amaritudinis,
Illos nihil moror cadant, quoniam volunt.

Vixit anno
Dñi. 380.

Nemo

DIACOSIO

Nemo perit, nisi iniquitatis filius.

GREGORIVS NISSENVS, DE
vita Moseos,

*Vixit anno
do, 380.*

GREGORIVS præsul Nissenus, Basilijq;
Frater, monitor est diligens,
Corde repurgato, depuratoq; petamus
Mensam sacrae Eucharistiae.
Namq; (ait) en panem, sine fruge, sine arbore, nobis,
Et sine boum laboribus,
Produxit grauidis, intactus agellus, aratris.
Ignarus operis rustici.
Non satio, aut semen, non sulcus, deniq; nullum
Humanum opus requiritur.
Desuper, eq; locis, veniens cibus ille, supernis;
In ima humo repertus est.
Iste supermundanus (olympica origine) panis.
Qui verus est homini cibus,
Historiam cuius, sub quodam enigmate, tracto
Res neutiq; est incorporea
Si non est (vt non est) res incorporea, ergo
Dubio procul, iam corpus est.

EPHRENE DISSE PRESBYTER

Basilio magno familiaris. In libro de natu-
ra dei, minime scrutanda. cap. v.

*Vixit anno
do, 380.*

VRBIS Edissenæ monachus venerabilis Ephrē,
Basilio magno multis iunctissimus annis,
Affiduusq;

*sub Valen-
tiano & ve-
lente.*

Assiduusq; comes studiū (nisi quatenus ipsum
 Visere desertas ardens deuotio terras
 Perpulit, vt studio melius precibusq; vacaret)
 Vnum habuit dubito, culpemnè, probemuè, sacerdos
 Quamuis diuinæ illa tremenda cibaria mensæ
 Conficienda sua non est contingere dextra
 Ausus, at indignum clamabat sese, aliorum
 Iudicio quous multo dignissimus esset.
 Non oculos humilis cultor sustollere contra.
 Sed, venerabundi horroris, perfulsus amictu,
 Deijcere in pronam pauitantia lumina terram.
 Corde magis, quàm oculo, sed utroq; tamen venerari
 Indelibatæ symposia mystica canæ.
 Immane his quantum nostrates moribus absunt.
 Cultum in contemptu statuunt, sperimq; videndo
 Se vidisse putant, sperimq; bibendo bibisse.
 Irrident, commune vocant. Est fex monachorum
 Nigra cui vt canda est, sic crine est nomen ab albo
 Nuper apostata, nunc prope solus apostolus. Ille
 pellicis e medio amplexu, ad sacra pulpita, currens,
 O miseri tanta qui religionem, papistæ,
 Siccatis calices, & circumlingitis oras.
 Projicitote imo calicis quodcunq; natauit
 In fundo, atq; aliquo madeant pauimenta Lixæ.
 Projicitote feris quæ restant fragmina panis.
 Nam, cur semesos panes, dominicq; cadentes
 De mensa micas, canibus, suribusq; negatis?
 Infremuit populus, subrisit episcopus, et cum

Quo

DIACOSIO

Quo nec habere cibum, nec aue dixisse licebat
 Monstrum adhibet mensis, & ad intima concilia illū
 Admittit, simulans talī sese hospite latum.
 Hei vbi terrarum sumus? aut vbi viuitur? isthuc
 Est pastorem agere, an fera facta referre luporum?
 At non talis erat priscis in patribus Ephren.
 Non vnq̃ falsos metuens contra ire prophetas
 Bellum ex aduerso chartis, linguq̃, gerebat,
 Sed lingnæ, fallax, & non durabile numen,
 Carpit tempus edax, ipso vox interit vsu.
 Sola manent fidis, que prouida sacula chartis
 Commisere. Illis Ephren, lector pie, debes
 Quem damus in lucem, tenebris velut erutū ab altis,
 Et rediuium iterum, post annos mille ducentos.
 Esto inquit, facto innocuus, mente esto fidelis,
 Factorisq̃ tui corpus, neuī, & maculæ expers,
 Plena sume fide, certusq̃, sciensq̃, quod ipsum
 Integrum comedis (neq̃ enim est violabilis) agnum.
 Immortalis sunt ignis, mysteria, Christi.
 Noli ea scrutari, ne maiestate premaris
 Hoc etenim fratres superat, precul, o precul, omnem
 Sermenem, sensum, mentemq̃, fidemq̃ virorum,
 Quod fecit dominus noster seruator Iesus.
 Nam miseris nobis, & adhuc in carne grauatis,
 Potandum, manducandumq̃, & spiritum, & ignem,
 Præstat, id est proprium corpus, propriumq̃ cruorē.
Damasce

DAMASCENVS DE ORTHO-
doxa fide libro, iiii. cap. xiiij.

SI verbum domini efficax,
 Si quodcunq; Deus vult facere, hoc facit,
 Si dicit, volo, lux fiat, & hæc facta fit illico,
 Si discreuit origines
 Rerum, cælum alio, terram alio loco,
 Si ventus, pluuiæ, nymbus, aquæ, si ipse nouissimè
 Peruulgatum animal, homo,
 Sunt factura suarum manuum, volens
 Si factus Deus est verus homo, sed sine semine,
 Cur non ipse potest suum
 Corpus conficere ex pane, velit modo?
 Cur non in proprium, vinū, & aquā, vertere sanguinē?
 Verbis verbatim ferè,
 (Lector) reddidimus hætenus, vt vides,
 Nūc paucos opere ex magno aminus stat mihi si sinis,
 Raptim carpere flosculos,
 Quostu ceu medicatum antidotum, manu,
 Aduersum hæreseos noxia spiracula præferas.
 Sancti pneumatis impete,
 Hoc in materialis segetis facit
 Natura, dominus, cernere quod sola fides potest.
 In baptismatibus, quia
 Mos est tingere aquis, atq; oleo ungere,
 Coniunxit Deus istis elementis olei, atq; aquæ,
 Sancto ex pneumate gratiam,

Hoc

DIACOSIO

Hoc manare lauacro generatio
 Incepit noua, quo nos domino denuò nascimur,
 Christus, consimili modo,
 Communem quia nos panem edimus, quia
 Miscemus fatuam vndam, simul, & vina fragrantia;
 Naturæ vnae, & aquæ, suam
 Coniunxit deitatem, efficiens eo
 Pacto sanguis vt hic sit suus, hoc corpus item suum,
 Non ficte, nec inaniter,
 Non per somnia, non instar imaginis,
 Sed vere indubiè, seriò, & infallibili modo
 Corpus criminis in scia
 Mater virgo vtero quod peperit suo
 Naturam deitatis sibi coniungit, & induit.
 Non quod machina corporis
 Assumpti semel ad stelligerum polum
 In terras iterum lapsa ruinam trahat (vt ferunt
 Vulcanum cecidisse) sed
 Verus panis, & ex vite mera merum;
 Transmutata, dei subsiliunt tum caro, tum cruor.
 Sed nec vana figura sunt
 Massa hæc corporis & sanguinis hic latex.
 Absit Christicolis impietas hæc procul auribus,
 Immo (nunc veniam dabis
 Lector) præterita est si mihi lex metri)
 Sunt corpus domini deificatū; haud potui loco hoc
 Verbum expungere tam bonum,
 Fors non imprimitur vox tibi lexico
 In toto hæc, tamē est digna aio, vt tu imprimeres tuo.
 Epiphanius

Transf.

EPIPHANIVS CIPRI
 EPISCOPVS, VIR TANTE
 SANCTITATIS VT PRO-
 PHETICO SPIRITV IL-
 LVS TRACTVS, ET MI-
raculorum patrator sit cre-
ditus in Anchorata.

Accipe Epiphanto, quæ te didicisse magistro
 Non pigeat, fidei uerissima dogmata nostræ,
 Arte laboratam, Christus, post pabula, frugem
 Sūpsit, Agensq; patri magnas (prece supplice) grates,
 Hoc (ait) ecce meum est, hoc, hoc, intellige corpus,
 Et licet, æqualis, non sit, similisq; figuræ,
 Quod dedit in cæna, quodq; in crucis obtulit ara,
 Nec distincta suas obeant per munia partes
 Frons, oculus, facies, dens, brachia, sura, manus, pes,
 Ipse tamen per gratiam agentem non dubitauit
 Hoc d'esse meum est, hoc, hoc, huic nemo negabit
 verbo adibere fidem, si sit, tamen ipse fidelis.
 Nam quicumq; Deum mentiri hic cogitat, ille
 Mentis inops est, expers gratiæ egensq; salutis.
 Nos prout audimus, carnem ipsius esse putamus.

vixit an. 390

F. i.

Sirritius

SIRITIVS, SOTER, ET MEL-
chiades, Omnes pōnifices Roma-
ni, & Martyres.

*Siritius sedit
Anno. 398.* **N**E Manicheorum doctrina nepharia, gentem
Iustificet Latiam, secreti tabe ueneni,
Turbaretq; urbem scelerata lite quietam

Mittit in exilium (procul urbe) Siritius, omnes
Quotquot in Hæreticas uidit desciscere partes.
Edictūq; cauet, sacra ne communio detur,
Nam quia (dicebat) polluto non licet ore
Vt sacrum domini corpus, sanguisq; subintrent.

*Soter duodeci-
mus post Pe-
trum.*

*Melchades,
vigesimus
tertius post
Petrum*

Quæ duo sacramenta homini sumenda fidei
Sic Soter docet, ut non accepisse nephas, &
Parricidalis faciat propè criminis instar.
Est quoq; Melchiadis uerum & memorabile uerbum,
Quod tamen in uero non possum scribere uersu.
Sacramentorum ueritas quàm Christus eorum est.

THEODOROETVS, CYRENSIS,
Litoius, Miletinensis, Amphilocus, Li-
caonēsis, Flauianus, Anthiochenus
Episcopi, Vide historiæ tri-
partitæ, libro septimo
capitū. xi.

DAdces, & Sabas, Simeones, Adelfios, Hermas,
Hæreticūq; alij, sub Auerna silentia, ituri,

Vñ

Visurique suos, Coren, & Abiron, amicos,
 Doctrinas varias (uelut exitiis libus escis
 Implicitos hamos) improuida simpliciorum
 Corda quibus secum raperent infecta, struebant.
 In quibus una fuit, Cœlestis pabula mensæ
 (De quibus hoc uerbum Christus pronunciat ipse,
 Si quis edat carnem domini, poteritque cruorem,
 Non defecturæ gustabit gaudia uitæ)
 Nil nec obesse homini, sed nec prodesse comesta.
 Hos Theodoræus (quamuis pro parte trahatur
 Hostili, & quod non sensit sensisse feratur)
 Hæreticos uocat, & uerbis castigat acerbis.
 QVIN Melitenensis præsul Litoius ubi istam
 Persensit scabiẽ cæco peragrassæ meatu
 Speluncas furum dicam, an cellas Monachorum;
 Et uitiasse animas occulti, rabe, ueneni,
 Præfule iam dignas concepit apostolico iras.
 Incenditque domos Monachorum, Armenta luporum (ut
 Maceria quadam) innocuis secreuit ab agnis.
 IAMque Licaoniam quoque lortifer halitus urbem
 Carpsit, ubi Amphilocheus (qui curam de grege agebat)
 Hæreticæ segetis primordia iacta, priusquam
 Altius efferrent caput a radice reuulsit.
 Morbida siqua ouis, & non incurabile uulnus,
 Commodat huic medicam fido adiuuaminæ dextram.
 Non fuit immunis tantorum Edissa malorum.
 Non urbs Antiochi, iam florentissima rerum,
 Traxissentque graues, incendia sparsa ruinas,
 Si non Hæreticos, Flavianus Episcopus, illis

F.ñ.

urbibus

Iacobi s. 6

Theodoræus
Cyrinensis E-
piscopus.

Vixit anno

390.

Litoius Mi-
letinensis E-
piscopus.

Vixit anno,

390.

Amphilo-
cheus Licaon-
ensis episco-
pus. vixit
anno. 390.Flavianus
Antiochenus
vixit. an. 390.

DIACOSIO

Urbibus exactos, alias inquirere terras
 Ante coegisset, quam grex infectus in imis
 Haulisset penitus, virus lætabile uanis.
 Scilicet hoc studium, hæc pastoribus unica quondam
 Sollicitudo erat, incurfus prohibere Luporum.
 Sed quid ego hic nostros laudem, culpæuè? fere unum
 Exciderat uerbum, quod non tacuisse noceret,
 Inductas, fecesne, facesne, uocem, temulenti
 Vvicleui dubito, certe tristissimus, illas
 Inductas uideo, Quis uero induxerit, immo,
 Pontificum quis non contrà stetit, exiget olim
 Ille, animas ouium qui de pastore requirit.

EXUPERIVS EPISCOPVS

Tolosanus. Vide. D. Hiero, in e-
 pisto, ad Exuperium.

*Quo tempore
 uixerit Exu-
 per. ignoratur*
E
 Xuperi magno laudate Stridonis alumno,
 Atq; inter diuos, illo ipso authore, relate,
 Dic mihi (quando quidem credendum debuit esse
 Cor unum, una anima, & concors sententia mentis)
 Dic mihi, quo pacto, non cor, non mens eadem sit
 Tum tibi, tum Petro nostro? Num spiritus unus
 Tam diuersa solet uariatis, dogmata linguis
 Fundere, & alba atris componere, frigida caldis?
 Aut si non solet, & signis cognosci mini istis
 Spiritibus longe diuersis exagitari,
 Vtri Dæmonium, dicemus Vtri adfore Christum?
 - Incipiam tamen a Petro, qui fraude maligna

Vilia

Vilia facturus dubitata fercula mensæ
 Niquis edat, uihil esse docet, Nullum nisi edenti
 Vsum adferre homini fingit. Quasi sit comedentis
 Non operantis opus uerbi. Nostroq; gerantur
 Non Domini arbitrio, tanti misteria sacri
 Tu contra Exuperi, Tu sacram corbe Synaxim
 Iunceo inabstrusam fers, uimineoq; canistro.
 Tu uitro sacrum gestas lucente cruorem.
 His opibus ditem te Hieronimus memorat, Sed
 Rerum mire inopem, sanæ quoq; mentis egentem
 Martyr Petrus ait. Cui credas, elige, lector.
 Certe, Hieronimum, communem scilicet hostem
 Non innuptarum Nonnarum, & presbyterorum,
 Parte aliqua Petrus est ultus, dnm contrait illi
 Insimulans mendacij. & erroris manifesti.
 Quid quod Epiphanius, quid quod Satyrus prior illo,
 Selybriz hic presul, frater diui Ambrosij ille,
 Suspensum a collo gestabant ambo Synaxime
 Nunquid & hos, Martyr, nunquid genus omne uirorū
 Criminis arguet, ut solus sapiat, uideatq;.

Epiphanius
 Selybriz Epif
 copos.
 Satyrus de
 quo ante sit
 mentio.

CONCILIVM IN NICÉA CIVI-

tatae Bithynie sub Constantino ccc,
 xviij. Episcopo. Cano. xiiij.

F Ama cita ambiguis percurrentes gressibus orbem
 Tandem etiam nostras rumoribus impulit aures, An. 369
 Esse ab Apostolico loca degenerantia ritu,
 Presbyteris, ubi, non propria de classe ministri

F. iij.

Dia.

Corpus (Diaconos uocitant) audent præbere Synaxim.
Nec consuetudo hoc patitur nec regula dicat,
Vt consecrandi cui non permilla potestas,
Consecrantem adeat, domini corpusq; ministret.

ESICHIVS PRESBYTER, ET MO-
nachus, in expositione. ij. capituli su-
per Leuiticum.

*visit an. 400
sub Arcadio
& Honorio
Principibus* **N**AM te quo memorem uersu fortissima rerum
Factoris O crux unici.
Tu maris, & terræ latebras, tu sydera sursum.
Mortalibus non peruia,
Cœcum Erebi Chaos, & Stigis illatabile regnum
Sentire uim tuam facis.
Saxa mouere locis, animalq; exire sepulchris
Cogis tua potentia.
Nostri sola malis (nisi spes agitur inanes)
Opem ferens interuenis.
Sed neq; spes uana est, neq; parua potentia ligni,
Omnia sibi quod subdidit.
Nulla creatura est, quæ non nolens uè, uolens uè,
Parere, crucifixo incipit.
Crux etenim domini carnes, ante, esui ineptas,
(Quis enim, crudam Dei sui
Inferri carnem, poniq; exposcat edendam)
Pest passionem reddidit.
Esibilem, ceu quicquam aliud communis eduli

Quod

Quod in Macello uenditur.
 Namq; retendisset duro nisi brachia ligno
 Rigida foratus lancea,
 Non caro manducaretur, non sanguinis eius
 Peteretur haustus indies,
 Nunc ipsum, memores quæ quantaq; passus in ara
 Propter homines, capimus cibum.

CHRYSOSTOMVS EPISCO

pus: Constantinopo^s super Math.

CRedamus itaq; nec Deo repugnemus
 Si sensui nostro uidetur absurdum.
 Quod dicit: Ille humana qui dolat membra,
 Suoq; sensum quemlibet loco, ponit,
 Totumq; docta fabricat manu corpus,
 Nihil facere nostras potest super uires;
 Nihil, potentia sua, Deus fretus,
 Potest facere, quod aufugit quod excedit,
 Humana sensa, cogitationem, aurem,
 Oculumq; Scilicet parem potest arem
 Figulus luto dedit, sibi q; seruauit;
 Aut si qua sit relicta prerogatiua,
 Quod artifex potest, opus suum nescit,
 Vbi prius illud explicabis exemplo,
 Quam mysticis sacrifq; semper in rebus
 Nos ergo qui misteris sumus nati,
 Non illa tantum, quæ ante nos palam iacent,
 Oculus uidere quæ scit auris audire,

Martur an?

415

F. iij.

Pera

Perpendere, sed & ipsa uerba debemus.
 Littera nequit fallere, Oculus potest falli,
 Hæc falsa non est. Ille falsus est sæpe.
 Si igitur Deus pronunciauit hoc uerbum
 (Hoc est meum corpus) facessat omnis iam
 Ambiguitas, nec arguat fides anceps,
 Quod non capit sensus, sed audiens, credat,
 Oculoq; cordis intimo hauriat, uerbum hoc,
 (Hoc est meum corpus) Deus nihil tradit
 Visibile nobis, Sed (sua ut uoluntas fert)
 Sub uisibilibus rebus abdite occultat.
 Illud quidem, quod tradit, effugit sensum.
 Fides suo foro integram reseruat rem.
 Si transferas alicunde ius suum, magna
 iniuria afficis fidem. Deo infidus.

ZOSIMVS INCAN-
 tico cærei paschalis.

Moritur æno
 Dñi. 419.

HÆC nox, paschalis populo qua occiditur agnus
 Sanguine, qua, postem, & limen utrūq; linūt.
 Cœpit in Ægypto mos hic, paulo ante quadrigas
 Quam refluxum inuoluit (cum Pharaone) fretum.
 Illa sub obscuris fuit unctio facta figuris
 Nube relecta nunc, quæ latere, patent.
 Vere etenim humani nos limen inungimus oris,
 Nos cordis postes unguimus interiorius,
 Sacrate, quoties, ea uera comestio carnis,
 (Ebibito pariter sanguine) perficitur

Hieroni

HIERONIMVS IN MAI thæi. Cap. xxvi.

NVNC erat, vt typicæ, defunctus, imagine canæ, *Moritur. 4m*
 Discipulorum duodecem, *242*
 Ad ueras agni carnes, quæ perpetue pastu
 Stomachum latrantem comprimunt;
 Adq; nouum, & uerum, sacra ti paschatis, esum
 Faceret repente transitum,
 Quum nondum absumptis epulis, mensa uè remota,
 Epulator in manu capit
 Panem, cor hominis qui confortat morituri.
 Vitam insuper dat mortuo.
 Et quod Melchisedech fertur fecisse figuræ
 Sub inuolucro mysticæ
 Credita (Bacche) tua, & Cerealia dona (sacerdos
 Nam fuit) ad aras offerens
 Hoc ipsum Christus carnis propriæ atq; cruoris
 In ueritate perficit.
 Obsecro per Christum (Lector) non tenere uerbum hoc *Veritas con*
 In ueritate perficit.
 Quod qui contemnit ueræ mysteria canæ
 In fallitate perficit.

SEDVLIVS PRESBYTER
 operis paschalis libro. v.

Vixit an. 430

TE melius, nemo, referat, tua uerba (Seduli)
 Dic ut ego taceam, tibi gratia habebitur omnis
 ni

DIACOSIO

*Carmen se-
dulii.*

Nil redit inde ad me, satis est si effugero culpam.
NEC Dominum latuere doli, scelerisq; futuri
Prodidit autherem, panem cui tradidit, ille
Qui panis tradendus erat: Nam corporis atq;
Sanguinis ipse sui postq;, duo munera sanxit
Atq; cibum potumq; dedit, quo perpetere nunq;
Esuriant, sitiantq; animæ, sine labe, fideles
Protinus, & cætera.

AUGUSTINVS IN psal, xxxiij.

*Aloritur an.
do 430.*

Montis in excelsi portasse cacumina fertur
Quidam Azotæas, connulso cardine, portas.
Ut coniecto, fuit magna, & mala sarcina, sed si
Fas erit historijs, miscere, pœmata, sacris,
Plus habet, impositam qui fert demortuus Æt nam.
Hic aliquis, quid habet miri hæc narratio dicet?
Impositos numquid non musca miserima montes
Mortua ferre potest? fateor, nec re super ista
Stat mihi (dum sanum est cerebrum) contendere tecum.
Verum ignosce, animi causa si pauca profundo
Verba, uiamq; struo præmissis, adseria, ludo.
Namq; aliud, longeq; aliud, præludio in isto
Cogitoq;, & meditor, Quo scilicet ipse se ipsum
Pacto aliquis ferret, pondusq;, & portitor, idem
Esset, huic oneri rerum natura repugnat.
Sæpe aliorum alij manibus portantur, at ipse
Qui manibus proprijs se ferret, nemo repertus.

Vna

Vna decem, si uis, ferat (haud nego) musca leones,
 Musca sed ut muscam ferat, hoc est ipsa, se ipsam,
 Istud enim uero (quoad est mihi lingua) negabo.
 Vnde tibi in mentem uenit hoc præludere pacto
 Fors ais, Audis ad hæc, lubitum est, sed dicere causam
 Authoremq; scrupuli tanti si adferre necesse est
 Ipse est, præcipuas, scripturis enucleandis,
 Cui (merito idq; suo) defert ecclesia partes,
 Maximus Hipponensium Episcopus Augustinus.
 Cuius uerba tibi, & sensus referemus apertos,
 Transitus ut patulas (pateris modo) fiat ad aures
 QVVM circumfusa (pro more) hinc, inde, corona
 Inter discipulos medius Christus resideret,
 Seq; tenens, seq; ipse librans, præberet edendum
 (Corpus nempe meum est dicens) tunc, scilicet, idem
 Ipse, suis fuit in manibus, seq; ipse ferebat,
 Quiq; ferebatur fuit idem, quiq; ferebat,
 Ipse ferebatur proprijs dum sarcina palmis.

CYRILLVS ALEXANDRIÆ

Archiepiscopus, concilij Ephesini præ-
 ses, contra Nestorium. In Euang.
 Ioan, lib, iij, ca, xxij. & xxiij.

HOC IGITVR uobis incredula pectora turbat,
 Facitq; murmurare aduersus Deum,
 Quod Christus propriū propria cum carne, cruorē
 Daturus est potantibus, & edentibus.

Vixit an. 38

Quin

DIACOSIO

Quin etiam miseri quo pacto (quærit is) ille
 Poterit suam carnem dare comedentibus.
 Nec lis pendet in hoc, num dat, sed num dare possit.
 Non exitus rei, sed author, quæritur.
 Eia autem, hoc pacto diuina potentia tandem
 Examinanda quæstionibus uenit?
 Scilicet, ut siquid præsumat, utribus impar,
 Coarguatur limitē excedere suum?
 Aut si inconcessas temerarius ibit in artes
 Statim audiat ne Sutor ultra calceos?
 Vah nimia impatiens ira quæ cogito? sed quid?
 Quoniam super uices uidetur hoc suas
 Ut tibi det ueram, panis sub imagine carnem,
 Quid si doceo maiora facturum Deum?
 Quid uero, præsentē, & uidentē, & teste teipso
 (Tanq̃ uolucris) in carne si conscenderit?
 Non iuxta insolitum est utrumq; Deo super astra
 Carnem suam uolare, & in cibum dare?
 Atq; hoc cernebant, cum discipulis, Galilæi
 Oculis, ut alterum fide cernas tua.
 Nam, si more uolantis auis, caro, sed sine pennis,
 Ideoq; præter ordinem rerum, uolat,
 Cur non uiuificet? cur non eadem caro pascat,
 Natura communis reclamet q̃libet?
 Non est cuiusuis corpus cuius caro pascit.
 Non est Petri, Paulinè, nec aliùs uiri.
 Sed saluatoris, sed Christi corpus Iesu est.
 In quo ipsa plenitudo Deitatis habitat,
 Non sic per speciem, ut turris Londini in oculo

Qui

(Qui falsitati μαρτυρεῖται) Martyri
 (Oxonium nouit, de quo mihi Martyre, sermo)
 Sed corporaliter, κατὰ σῶμα μαρτυρεῖται
 Ergo (ait ille) liquet, quod nobis Christus inest, non
 Solum efficacia, sed & substantia.

THEONAS VIDE CASSIANVM

qui fuit auditor Chrysostomi colla-
 tione. xxij. Cap. vi.

HÆresis, impietas, malus, & spontaneus error, Vixit. an. 39.
 Rixa, super, nostros, opera excedentia, sensus
 Et sceleratus amor mutandi sacra prophanis,
 Tempora temporibus secernunt nostra, vetustis,
 Nos sumus extremi generatio ferrea mundi
 Semper Apostolicis uerbis semperq; resistens
 Spiritui sancto. Nec quantum quisq; iubetur
 Discere, sed quantum fert mens uult quisq; docere.
 Scilicet ad cunctas (studio sine) nascimur artes,
 Nec similes hebetis sumus Eunuchi. Nec habemus
 Scripturæ in sensus opus adiutore philippo.
 Hei quia nam humanas subit ista superbia mentes,
 Christe Deus, tantum, qui visq; potesq; furorem
 Sistere, siste precor, Da nil aliquando sciendo
 Omnia scire in te, Da nilq; uidendo uidere,
 Muneribus, sacrifq; tuis, nos, ut fateamur
 (Vt sumus) indignos, subeant pia uota, Theonæ
 Clamantis, **TIMIDAS** humilis submissio mentes
 Denique

DIACOSIO

Deiciat miseris se mens humana probet, se
Cogitet indignum sacrati corporis esu
Omnia ut attentes, rerum futagasque tuarum,
Vix unquam dignum tanto dabis hospite tectum.
Nam quia maiestas tanta est cælestis edulij
Ut nemo carne hac lutea circumdatus, illam
Dignè, pro meritis proprijs, gustauerit escam.

PRIMASIUS IN EPISTOLA lam ad Hebræos, Cap. x.

IN Cruce suspensi, occisiq; oblatio Christi,
Nostra absolurio, & redemptio fuit.
Ipsa eadem, manibus, repetita oblatio, nostris,
Quicunq; gerimus conscientiam bonam,
Quiq; fidem, quantam fecundæ grana sinapis
Habemus, est nostra indies purgatio.
Non sic (ut quondam, ueteri sub lege) figura est.
Verum rei gestæ peragitur ueritas.
Ipsum corpus idem grauida quod uirgine natum est
Nos & hodiè, & perendiè, tractabimus.

EVCHERIUS IN EVANGELIUM lium Mathæi de quæstionibus noui testamenti.

*Moritur vñ
benignus*

INTER apostolicos (hoc se temeraria iactat
Nomine seditio) multa est discordia fratres.

Millie

*martini. xpo
regnantibus.*

Millibus in multis duo, quantumcunq; magistri
 Eiusdem iurati in uerba, rogentur, in illo
 Quod caput est fidei, nisi erit sententia discors,
 (Ne nullo dicas certatum munere) quicquid
 Talium ubiq; hominū est, condemnet opinio cōcors,
 Ædificari iterum turrim Babel reputares.
 Iudiciouē duos sub surdo iudice, surdos,
 (Nam puto te lector Græcum legisse epigramma)
 Ridiculo iaculārī iterum certamine, voces
 Neutrobq; auditas, sic nulla ut parte cohærens
 Fabula, monstrosam ascultantibus exhibeat rem,
 Non solet hoc inter recti, saniq; cerebri,
 Scriptores, fieri, quos spiritus extimulauit
 Diuinus, sanctiq; afflauit anhelitus oris.
 Aiunt si unus ait, renunt, renuit. stat in hoc, stant
 Nam quot ego adduxi, quot ducturus tibi quorum
 Iudicium, calamus, uox, sensus, spiritus idem;
 Hos inter, magni, Eucherium, quoq; nominis, esset
 Non numerare nephas, quo nil sua tēpora habebant
 Doctius aut melius, nil postera tempora habebunt,
 Delectatq;, iuuatq;, suauis, & utilis idem.
 Sed nimium te ludo diu, nunc accipe (lector)
 Eucherius quid ait, REGNUM Christi; Dei;
 (Vt docti. affirmant) est ipsa ecclesia, in illa
 (Vt caput in membris) nulla non luce, cruorem
 Per sanctos bibit ipse suos,

D. Max.

DIACOSIO

D. MAXIMVS. THAVRINENSIS

Episcopus, homelia, in ramis palmarū.

V. in. m. 420.

IN terram, adueniens materq; & uirgo, Maria,
Esursum, matutinæ quasi more pruinae,
Est enixa cibum propria de carne, creatum,
Melle cibum Hyblaë, fauis quoq; montis hymetti
Partibus, indubie, plus, o plus mille suauem.
Hunc quicumq; cibum in terris gustare recusat
Desinat æternæ sibi spem promittere uitæ.

IVNILIVS EPISCOPVS AFRICÆ

canus de partibus diuinæ legis, Libro.

ij circiter finem.

anno. d. 440

VENERAT ille dies sextus, quo conditor, orbē
Fecit, opusq; suum quod fecerat, ipse uidebat.
Et sibi factarum plaudebat imagine rerum.
Iam Sol, dimensis, tam Luna, recursibus, ibat.
Nec mare concessas ultra caput extulit oras.
Iam frutices, nuper natas, armenta legebant,
Turtur iter tenuit solis remeabile pennis.
Vipera linxit humum, piscis de fonte bibeat.
Sed quid ego laudē? pulchrū, pater optime, pulchrū
Hercle opus, & factore Deo primordia digna.
Vnū animal deerat sed adhuc, cui tradere summam
Phas foret, ut tantas rerum uersaret habenas,
Natus homo est. Nato nomen Deus indidit Adam.
Huic quoq; ne uiduæ sentiret tædia uitæ

Si inconstolatas (sine compare) duceret horas,
 Dum iacet, & dormit, ruptæ de fragmine costæ
 Additur Eva comes, nomenq; a nomine traxit.
 Deq; suo, quali sumpta, uiro, iam dicta uirago est.
 Hoc (bene si memini) sextæ est opus omne dici,
 Cui, si ætatis, opus, sextæ componere phas est,
 Nil ibi non simile est. Croceo, Sol aureus, ore
 Prospicit in terras, hominumq; opera omnia lustrat,
 Luna suo, pluuiam, moderatur sydere, noctem,
 Dat pelagus pisces, uarijs animalia formis
 Terra creat, Lynceas, Pardosq; Vrsosq; Luposq;
 Atq; hoies, quos inter, homo quoq; nascitur hic, quem
 Non timet, Adamum, Paulus dixisse secundum.
 O, nimium, lato seclorum tempore, nate
 Christe, Dei, atq; hominum mediator, imago superni
 Sola patris, solum diuum genus, & Deus ipse,
 Tandem ades, a priscis toties promisse prophetis.
 Salue, te precibus, te carmine compellabo.
 Tu, genus humanum, peccati mole, grauiatum,
 Erigis, ima leuas, premis alta, & lapsa reponis.
 Vinceris, ut uincas, morsusq; a morte, remordes.
 Nec caperis, sed Auerna capis. Superasq; ferendo, Et
 Nenon Adamum primum, hac quoq; parte referres,
 Dormis, & expansas protendens, in cruce, Palmas,
 Das, teneram duro, latus, expugnabile, ferro.
 Iam fons, æternæ saliens in munera uitæ,
 De latere erumpit. Iam sanguinis affatim, & undæ,
 Riuis it. Ex illis ecclesia tota duobus
 Nascitur, atq; alitur. Namq; hæc ea sunt sacra, Christus

G. i

De

DIACOSIO

De quibus illa habuit clarissima verba, Nisi quis
Manducet nostram, carne inter fercula, carnem,
Ebibat et sacrum diuini sanguinis haustum,
Se sciat æternæ non participem fore uitæ.

CYRVS THEODORVS PRODROMVS

Græcus author uetustissimus, In lib.

Epigramatūm.

Εἰς τὸν μυσικὸν δειπνον.

Θύεις τὸ θυμὰ, καὶ τὸ δειπνον ἐδεῖς,
καὶ κλῆς τὸν ἄρτον ἄρετε, καὶ κρατὴρ πινῆς,
ἄμφω γὰρ εἰσὺν, καὶ θυτὴρ καὶ θυσία,
ὅσῃ πεδωσῶν ἐδίψῃ σε μὴ τρέμου.

Offers sacrificium, quod offers ipse edis.
Frangisq; panem, panis: et calix bibis.
Vtrumq; es, et sacrificus, et sacrificium.
Te proditor tuus, nihil timens edit.

Εἰς βασιλεῖον, ὅπως τὸν ἀπιστοῦ

νῦντα ἐβραχίον, σάρκᾳ καὶ αἵματι

τὸν παρῆμιν ἐδραχγούμνον

ἄρτον καὶ οἶνον

ἐπίστυ.

Ὁ σκιαλατρεὺς μὴ τυπικῶς πεσδῶνα,
καὶ τὴν καὶ θυμῶς θυσίαν, ἄρτον βλέπῃς,
ἀλλ' ἀμὼς ἐστὶν εὐαγὴς οἶνον βλέπῃς,
ἀλλ' αἷμα θερμὸν ἐστὶ, βλέψον ἐγγίσας.

Occul

O Cultor umbrarum, caue, rem umbratilem
 Nostrum sacrificium putes. Panem uides,
 Purissimus tamen agnus est. Vinum uides,
 Illud quidem est calens cruor. Proprius vide.

ΕΙΣ ΤΟ ΑΥΤΟ

Χρῖς ἰανᾶρ ποτε πᾶριε θυηπολῖω Εβερ υἱοῦ
 ἄρτοντ' εἰσορῶν, καὶ αἰδοπακᾶνᾶ ἐπ' οἴνου.
 τὸνδ' ὥς οὖν εἰνόησε βασιλείου κέαρ ἄγνυρ,
 πόρσωειρ οἱ φαγῆδρ, ἰάδ' ἐπὶ κρείας ἀματ' ἀμικθῆ.

Transubst.

Intuitus panem, et nigrum in craterē liquum,
 Riserat Ebreus sacra mystica Christicolarum
 Hoc ubi Basilius persenserat, utraq; edenda
 Porrigit, Illa statim cruor et caro uersa resultant.

Transub.

PROSPER, AQUITANICVS

Episcopus promissionum parte
 prima. Capit. xxxvii.

Aron, Israel Dux, Mosicaeque phalanges,
 Non prius, incipiunt, Aegypto exire relicta,
 Moliriq; fugam, & promissam quærere terram
 Sponte sua fructus dantem, lac, melq; fluentem,
 Quam pecudes maciant, postesq; cruore perungunt.
 Tempora iam sero uenere nouissima mundo,
 Quando tenebrarum tantarum nube relecta,

Vixit anno
 Domini. 444

G. ij.

Merz

DIACOSIO

Merfa sub obscuris quecunq; fuere figuris
Emicuere firamq; ostentant omnia lucem.
Nunc etenim Pascha, & nunc hostia uera patescit,
Quæ nobis, agni, carnes dedit immaculati,
Gustandas usq; in mane hoc, quod non habiturum est
Vesperum id est ipsum usq; diem quo cuncta uirorū
Corpora (quæ fuerant terris defossa) resurgent,

PETRVS CHRISOLOGVS.

Rauēnatis Archiepiscopus, sermone
sexagesimo septimo in Orati-
onem dñicam. Scripsit ad-
uersus Eutichen in
Chaldonensi
Synodo.

*Vixit anno
Dñi. 450.*

PAnis (magne pater) quē plebs tua flagitat, ipse est.
Qui de uirginea (illæsa crate) promicat aluo,
Qui uelut in massam frumentatam, coalescens
Humanæ gessit manifesta coagula carnis.
In cruce membratim fractus caro uera patebat.
Coctus in obstructi iacuit fornace sepulchri.
In templis spirat dulcem conditus odorem.
Et nulla non luce, sacris oblati in aris
Cœlestem præbet, sine fine fidelibus escam.

Leb

LEO AD ANATHOLIVM

Epistola. xxiiij.

IN hac misella, & militante, ecclesia
 (Quæ mysticum est corpus Dei,) nec hostiæ
 Fiunt ratæ, sed nec rata sacerdotia,
 Nisi uerus & summus animarum pontifex
 (Qui nostra scelera morte dependit sua)
 Nos denuo patri reconciliet Deo.
 Cruore proprio, Chirographon hoc, diluens,
 Quod facere contra nos uideretur maxime,
 Qui nunc, sedens in dextera sui patris
 Tamen in eadem carne quam de Virgine
 Assumpsit, exequitur uoluntatem suam,
 Exinde, conficiens salutarem hostiam
 Quæ, sola propitiationis anchora est.
 Quam, quotidie, edere, & bibere, mortales decet,
 Nil ambigentes, de dominici sanguinis,
 Carnisq; ueritate, diuinissimæ.

Vixit anno
461.

CONCILIVM EPHESINVM

ducentorum Episcoporum
 rum presidente
 Cyrillo.

Virginitas, & Christi caro propria facta,
 Sumitur, Hoc nisi quis credit Anathema sit,

Anno. 468

G. iij.

Hi.

DIACOSIO

HILARIUS PRIMVS, NATI
one Sardus, Pontifex Roma-
nus, & Martyr.

*Obijt . Anno
dñi. 468 nono
Calendas
Martii, sub
Leone Au-
gusto.*

ILLA caro domini, quæ in sacra sumitur ara
Est, quoad externas, sola figura, notas.
Nam quia, panis, ibi recipi fragmenta uidentur,
Qualia communes sumimus ante cibos.
Interius res uera agitur. Nam uera caro intus
Et uerus sanguis sumitur interius.

SALVIANVS MASSILIEN-
sis Presbyter Anticumenon
libro. ij.

*Vixit annis
480.*

HOra salutiferæ iam uenerat ultima cœnæ,
Quum Cererē, & Bacchū, uelut exequialia dona
Imponunt mensæ, dominoq; locum capienti
Claudit utrinq; latus famulorum turba suorum;
Ut uero eximī ta est sitis, & subsedit edendi
Exaturatus amor, deposcitur altera mensa
Compressura animæ ieiunia tristia nostræ:
Hanc propriū sub Sacramento corporis ipse
Producit, dulcemq; ministrat edentibus escam
Et tamen (ut scriptura probetur uera) dederunt
Contradictores, gens scilicet Hæreticorum
In tam dulcem escam mixturam fellis amari.

Eugippus.

EVGIPPVS, THESAURI,
operum diui Augustini, to-
mo. ij. Capite. cxxv.

NON horrescendum, diuini sanguis, haustum,
Non auersandas corporis esse dapes,
Certatim omnigenis sed honoribus excipiendas,
(Nullus honoraret ni quia Christus ibi)
Ex Augustino, plus mille, Eugippius, annos
Ante, prout didicit, sic alios docuit

*Vixit anno .
500.*

ARATOR SVBDIACONVS RO-
manæ Ecclesiæ Cardinalis Acto-
rum apostolicorum (quæ ipse
carmine expressit, et uigilio
pontifici Romano de-
dicauit) lib. i. Ca-
pite. xiiij.

NE quis Aratoris, celebrem, sacramq; pœsim
Quam qui non uidit, nullam forselle putauit) *Ans 40.*
Inter tot procures miretur abesse uetustos
Hoc quasi de magno, raptum breue carmen, aceruo,
Cudimus in charta lector, non condimus, ista.
IVRA ministerij sacris altaribus apti
In septem statuere uiris, quos undiq; lectos
Leuitas uocitare placet. Quam splendida cœpit?
Ecclesiæ fulgere manus, quæ pocula uitæ
Misceat, & latices cum sanguine porrigat agni?
G. iij. Idem.

*Aratoris
carmin*

DIACOSIO

Idem, lib. ij. Capite. xvij.

*Christus in
est sacramēto.* **A**gnus Christus inest, panis quoq; Christus habet
De cœlo, quod & ipse docet. Qui corpore Iesū,
Sumpserit, hoste caret. Nec iam sua iura Pharaō
Ægyptus ue tenet, & c.

CASSIODORVS IN

psalmum, c. ix.

*Vixit anno
575.* **I**N erogatione panis illius
Vinicij mystici quod in cœna datur.
Salubriter nobis Deus communicat,
Substantiam crueris, & carnis suæ.
Tamen nihil subesse sanguinarium,
Pigræ uè putrefactioni obnoxium,
Nihil cruentum, humana mens hic cogitet.
Illa caro, largitrix beatitudinis
Effecta iam uerbi ipsius propria caro,
(Per quam remissio paratur criminum,
Et Gloriæ eternæ datur fœlicitas)
Bibentibus, bibitur. Edentibus, editur.

TVRONICA SYNODVS

secunda, tempore Pelagij primi,
& Torylæ Gothorū regis.

An. 80. **H**OC patribus placitū, hoc uult plebs, hoc appro-
Visa est concilio res quoq; digna sacro,
(bat usus

V.

Vt domini corpus(uerbum hoc tibi quaeso notetur)

Corpus, non signum corporis, hic uocitant,

Non in conclauis, ast media prostaret in ara .

Sub tituloq; crucis, crux ibi siqua fuit.

Reservatio.

GREGORIUS MAGNVS

libro. iij. dialogorum .

Cap. .lviij.

OPORTET (O uiri fratres) hoc saeculum,
 Quod instar amnis ardui, dilabitur,
 Cuius inhiberi lubricus cursus nequit
 Animo uirili, & fortiter, contemnere .
 Factori, oportet, quotidianas imbrium
 Litationes, madidis depluere genis,
 Oportet insuper, quotidianas Deo
 Carnis cruorisq; eius, offerre hostias,
 Lector, uide (per uiscera Dei te obsecro,)
 Ad Gregorij planam, piamq; litteram,
 Hec nostra num ullo pertinent confinio.
 Num non (uide) sit, quod sequitur, apertius,
 Siquid tamen sit apertius apertissimis
 Christus, resurgens semel a mortuis, licet
 Iam non moritur, & mors ei haud dominabitur
 Tamen, patri coaevus immortaliter
 Manens, & incorruptibiliter, denuo
 In hoc sacrosanctae hostiae mysterio
 Fit immolatio, fit expiatio.
 Ibi, preciosum corpus eius sumitur.

*Moritur sub
 phoca impe-
 ratorian, 605.*

Ibi,

DIACOSIO

Ibi, caro pro salute populi, frangitur,
 Ibi, cruor eius, haud in infidelium
 Manus, sed ora funditur fidelium.
 Quis enim fide sana istud in dubium uocet,
 Sacrae immolationis, ipso in tempore,
 Caelum, ad sacerdotis precatiunculam,
 Velut reclusis ianuis patescere?
 In hoc sacro, Christi Dei, mysterio.
 Caelestium angelorum adesse iam choros,
 Imis coire summa, summis infima,
 Infimaq; Olympicis, Olympicaq; infimis,
 Ex uisibilibus, simul & inuisibilibus,
 Vnum (Deo sic ordinante) confici,

ISIDORVS ARCHIEPISCO-
 pus Hispalensis in Exodi.
 Capi xv.

Vixit an. 630. **N**ON possum non admirari, & quærere causas
 Cur, alienigenis, agni interdicatur esu
 Paschalis, paucis selectis, nec nisi in una
 Phas gustasse domo, nil phas efferre foras est.
 Si faciant, Dominus morbos, mortemq; minatur.
 An personarum deus est acceptor? an illi
 Cura est pascendi (de tot modo gentibus) unã?
 Pol ego maior curarum mole teneri
 Sum ratus, atq; escas omni promittere carni,
 Coruorumq; ipsos alimento inuisere pullos.
 Fallor? an inuisit? non falleris (o bone) at agnus

Quod

Quod manducandus populo permittitur uni,
 Arcenturq; aliq; domini indubitata uoluntas
 Sic uult, suntq; in ea, myſteria magna, repulſa,
 Agnus enim typicam Chriſti gerit ille figurā.
 Vna demus, quam lex comedendo deſtinat agno,
 Vna, & apoſtolica eſt eccleſia, ſiquis in illa
 Non eſt (ut non eſt populus uagus hæreticorum)
 Carnem agni, qui eſt Chriſtus, ei nec fas epulari eſt
 Certe alibi, hanc carnem, ſtomacho ieiuno Iſidorus
 Deguſtare monet, Nam ſancto ſpiritu inquit
 Sic placitum eſt, & apoſtolico ſic fame cautum
 Ut prius (ob memorem tanti Myſteriꝝ honorem)
 Intret in os, domini corpus, ſanguisq; ſacratuſ
 Quam clibano, atq; olidis excocta alimenta popinis

MAHVME TVS. VIDE POS=
 tellum libro, de natiuitate Mediatoris
 ultima, cap. de modo ſingula
 rum originum.

NON equidẽ uidi Mahumeti ſcripta poætæ,
 Qui res florentis Syriæ, claramq; Damalcum,
 Atq; Arabum, pictis inteſta mapalia, culmiſ,
 Nobiliũq; domos, totamq; ex ordine gentem
 Non ſolum regnum uetus infelicis Heracli
 Seditione graui multos exercuit annos.
 Sed ſi, poſtello eſt, teſti, hac (puto) parte fideli,
 Villa adhibenda fides, nunq; Mahumetus in iſtud
 Hæreſeos, potuit, traduci, ulla arte, barathrum,

*Vix. Mahu-
metus an. 633.*

Quo

DIACOSIO

Quo Neochristani(malo unum elidere iota
 Quam postellatum non hic admittere uerbum)
 Quo Neochristani nostri irrupere, Sed ille
 Calitus ex alto dimissum munus Olympo
 Præberi, sub sacramento altaris, edendum
 Credidit, & docuit, tanto melior fuit istis,
 Qui nullo hanc cænam dirimunt communibus escis
 Ni quia derident, scelerantq;, spuuntq;, sereantq;

GREGORIUS SECVNDVS secunda decretali.

*Noritur sub
 leone impera
 tore. an. 73 1.*

SI QVIS, depuditum referens hac parte Neronē,
 Indignum strinxit materna in uiscera ferrum,
 Aut Patris ambiguo accelerauit fata ueneno,
 Si iugulans fratrem, si fila sororia rumpens
 Ante diem, miseros, fato dimisit acerbo,
 Decretum ferimus, ne longæ tempore uitæ
 (Donec ad extremam spirandi uenerit horam)
 suscipiat sacra diuinum corpus ab ara,
 Audio mille locis corpus, non audio (petre)
 Signa, troposq;, tuo nec symbola nata cerebro.

TARSITIVS MARTYR uide vvaldensem.

*Quo tempore
 vixit nesci
 tur.*

DA ueniam (Lector) duris incredule fibris,
 Qui fieri nil posse putas, nisi quatenus ipse
 Concipis, atq; oculis rem gestam testibus hauris

Rem

Rem magnam, exigua, tenui modulamine, musæ,
 Si refero, quæ utcunq; fidem est alibi meritura,
 Certe ego compressis agere ccia inertia palmis
 Non dum credo Deum, sed nostros respicere actus,
 Curæ etiam humanas illi certo esse scio res
 Quo fit ut haud dubitem quin Tarlitij quoq; vera
 Historia esse potest, HIC cuiusdam, ex fratribus ægro
 Dum ferret sacram, per compita trita, synaxim,
 Irruit in Christi famulum, vesana furentum
 Paganorum acies, qui magna sedulitate
 Excutiunt, & quod ferret proferre requirunt.
 Ille mori potius, canibus q̃ rem dare sanctam
 Eligit, & furiosis, hac, illacq; trahentum
 Distractus manibus, uitam inter uulnera fudit.
 Iam spes paganis, non solum posse uidere,
 Sed Domini corpus manibus tractare cruentis,
 Sacraq; Christicolis ueneranda eludere mystis.
 Iam pixis fuit in manibus, iam lintea munda
 Mollia subtili quæ nerant stamina filo.
 Euoluunt, penitusq; oculis rimantibus omnis
 Angulus inspicitur. Sed nusq; sacra synaxis
 Inspicienda fuit, nec se quærentibus offert.
 Verum admiranda dextræ uirtute supernæ
 Angelicoq; ministerio sublata (reclament
 Quamlibet hæretici) cælo sese inulit alto,

Synodi

DIACOSIO

SYNODVS NICENA SECVN:

da que est septima uniuersalis, sub Con-
stantino & yrene matre, Extat de
hac synodo Iselli carmen.

anno do. 790. **P**ostremo septima rursus facta est in Nicea
Quinquaginta conuenerunt supra trecentos
In ista piorum patrum, diuinorumq, sermones.
Hyrene imperatrice tunc rem administrante
Cum Constantino filio recens coronato.
Decreuerunt autem picturas honore afficiendas
Et probe anathematizarunt impios quosdam.
Basilium episcopum existentem pisse dea
Theodosium ephesi. Sicinnium, Perges
Aliosq, plures, uenerandas picturas non honorantes.

Protulit innumeros ecclesia sancta prophetas
(Posses cælestes quos uocitare tubas)
Protulit illa rudes homines, ad retia natos,
Post numero ascriptos sortis apostolice.
Nec tamen illorum quisquã præsumere tantum
A suis, & a recta tam procul ire uia,
Hostiam ut hanc, quã deferimus, sacrã, inq, cruentã
Consimilem uanis dicat imaginibus.
Non etenim hoc acceperunt dictante magistro,
Summa magisterij sed fuit ista sui:
Niquis edat carnem nostram, potetq, cruorem,
Nouerit hic queniã uita negata sibi est.
Hec etenim est corpus dixit, non dixit imago
Esse suum corpus quo liquet inditio
Quin etiam, Paulus, diuinis uocibus hausit

Quod

Quod decuit, cuius pars etiam una fuit.
 Quod, Dominus Iesus, qua nocte fuit capiendus,
 Hæc inter canæ mystica uerba sacra
 Dixerat, Hoc nostrum est corpus, quod tradere certum est
 In peccatrices (nocte ineunte) manus,
 Nulla igitur nostræ ne commemoratio fiat
 Mortis, quod facio, uos facietis idem.

CONCILIVM CONSTANTI-
 nopolitanum sextum contra Macharium
 episcopum sub Agathone, & Con-
 stantino Augusto, cap. iij.

SIQVIS res alias bibit ex cratere sacrato,
 Qua, domini sanguis suscipiendus erat,
 Præter inexhaustum, Christi, de fonte, liquorem,
 Si patinam humanis destinat officiis.
 Baltazar pana (cui dum temerat sacra uasa,
 Et regnum perit, & uita) monendus erit.

anno d. 680.

VVALAFREDVS STRABO
 libro de exordiis & incrementis rerum
 ecclesiasticarum, Cap. xvij.

QVando quidem ipse, suas, nostra esse cibaria,
 Christus, & indubium potum, docet esse cruorem
 Quid nodum in scirpo, uir nugacissime, quæris,
 Quidue

(carnes,

anno d. 700.

sub Tiberio.

DIACOSIO

Quid uè uias planas in dura atq; aspera, uertis.
Nec Christo assentis, nec sensum concipis istum,
Scilicet hæc hominis mysteria sacra redempti
Esse eius uerum corpus, uerumq; cruorem.

SERGIUS PONTIFEX

Romanus.

*Vide an. 113
do. 79.*

SImplicius nihil est domini quàm corpus: idē, quum
Frangitur in partes, sacrū ante altare, triforme est.
Pars dimissa, uadum calicis subitura profundum,
Ipsa, caro domini est, duro reditiua sepulchro
Quæq; resurrexit, superasq; recessit ad auras.
Altera, quæ datur, a populo comedenda fidei, est
Quæ, maria & siccas pedibus calcauit harenas.
Tertia, quæ in finem missæ seruat, ea est pars,
Quæ conclusa, cauo, iacuit, sub milite, saxo.

BEDA IN OCTAVVM

caput Samuelis.

*Dirigitur. an.
do. 72.*

SI tam solerter, curaq; exquiratur, omni,
Mundities eius, qui panem sanctificatum,
Mosaicis tabulis, typica inter pabula, gustat,
Quantam munditiæ cautelam par erat, esse
Huic, qui panem quem Christus sacrauit, & unde
Corporis ipse sui fecit prostare synaxim,
Quem uelut arrham promissi mortalibus (eius
Ut memores mortis durarent) credidit, illum

Snm.

Sumit ut æternæ petat hinc solatia uitæ?
 Hæc Beda, enarrans caput octauum Samuelis.
 Idem alibi, Christus per partes inquit in isto
 Sacramento editur, tamen inconsumptus edenti.
 Totus, & integer, in cœlo manet, Integer implet
 Cordis claustra tui. Totus cum patre manebat.
 Quando puellarem totus ueniebat in aluum.
 Integer in carnem, dum mystica sacra agerentur,
 Ut manducarent homines (factus caro) uenit.
 Integer in cœlo mansit, cum patre, coæuus,
 Palceret angelicas ut perpete carne, cateruas.
 Talia (sed longus labor est) sexcenta supersunt:
 Hoc satis ad gustum, licet hinc tibi cætera (lector)
 Coniectare. Vetus uerbum est. Ex ungue leonem

NICEPHORVS GRECVS ECCLE-

siasticę historię, lib. i, cap. xxviii.

Viuificę, horrendęq; inter mysteria cenę
 Nequa uacillandi suppetat ansa tibi,
 Esse suum corpus uere confirmat Iesus,
 Quod datur: hucq; fidem pignorat ipse suam.
 Et ne quis tropicam fingens (cum Martyre) mensam,
 Simbolica, uanos, condiat, arte cibos,
 Neue aliam carnem sumpsisse, aliamq; dedisse
 Credat, et insimulet uaniloquentię eum,
 Nicephorus, nullo diuina a carne, suaq;
 Distantem carnem, præbuit (inquit) eis.

H. i.

Photius

κατὰ
 μίσην τῆς
 κυτῆθειας
 σαρκὸς δια-
 φερόντα.

PHOTIVS. ET OECVMENIVS.

ambo Græci in expositione
cap. vi. ad Heb.

Photius.

EXtremæ Christus, sub tristia tempora, cœnæ,
Flauum, beata, triticum, tractans, manu,
Infundensq; sacros latices, benedixit utrunq;
Patri incruentam deferens inde hostiam.
Postridie, rigidi laceratus in arbore ligni,
Eidem cruentum reddidit sacrificium.
Apre equidem dictum: sed latius exequitur rem
Ceui Phocianis fabulam de faucibus

Oecumenius. Eripiens OEcumenius) Christus licet (inquit)
Non obtulit cruoris expertem hostiam
(Namq; suum corpus patri obrulit) Attamen illi
Qui sacrificant, quorumq; pontifex Deus
Dignatur fieri, sine sanguine sacrificant, Nam
Hoc significat (inæterni) uocabulum,
Non etenim de hac quæ semel est oblatio facta,
Diceret (inæternum) sed ad sacrificulos
Respiciens nostros, per quos medios, genitori
Christus sacrificat, & sacrificatur Deo.

AMALARIIVS TREVRENSIS.

Archiepiscopus. De Officio Missæ.

Capite. xxiiiij.

Vixit anno

Dominici. 815.

NOS confitemur ore, toto pectore
NOS credimus, panis, meriq; simplicis,

Illas.

Illas creaturas, in rationabilem
 Tum corporis tum sanguinis Christi, Dei,
 Substantiam, uerti, modo inscrutabili.

Transub.

PASCHALIS PRIMVS. IN DECRETO
 de consecratione distinctione secunda
 super hæc uerba Domini,
 Hoc est corpus
 meum.

EST aliquis qui uerbum corporis extenuat, cen
 Vera caro non sit, uerus ibique cruor.
 Nescio quid fingens, modo uirtutem, modo signum
 Corporis, & uanis æmula spectra tropis.
 Quin etiam impropere Christo mendacia, mendax
 Ipse, Deumque uelut uaniloquum insimulat
 Ipse etenim uon fecte, at uere, dixerat, Hoc est
 Corpus, pro mundi quod dabitur precio
 Dixerat. En sanguis cras (ut peccata remittat)
 Fundendus, uobis nocte, bibendus adest.
 Nam, sanguis, qui in corpore erat quando pareres,
 In calice ipse idem, cum loqueretur, erat.
 Corporis extenuatorem sic ergo retundit.
 Si non est sanguis, quem bibimus, Domini,
 Et peccata tamen transfert nostra. Ergo aliunde, est,
 Et non à Domini sanguine, nostra salus,

*Sedit an. 820
 sub Lodouico
 Pio Charoli
 magni filio*

H. ij.

Haymo

DIACOSIO

HAYMO, EPISCOPVS HAL-
berstattensis, in Saxonia, Homilia
de passione domini, super
Matheum.

Moritur an:
834

Transub.

PAnis, opus Cereris, facundi munus Agelli,
In carnem domini, secreta, it, transi-
tione.
Vina, suburbanis, quę stillant roscida, ab vuis,
Transi-
tione alia, incipiunt domini cruor esse.
Hanc Metamorphōsin nemo, fallacibus umbris
Comparet, aut uanę similem putet esse figurę.
Seria translatis agitur mutatio rebus.

ANGELOMVS,
i. Reg. Cap. xxii.

Moritur an: 834

QValia marmoreas libamina fudit ad aras
Sacra Deo faciens Aaron, cui nosse uoluptas,
Mosaicos, adeat, licet, euoluatq; libellos.
Tabida cuncta illic, et sanguinolenta, uidebit
Offerri, et crudas aperiri carnificinas,
Anniculos agnos, teneros cum matribus hædos,
Par uè columbarum, cęsi altera frustra iuuenti
Imponi ueribus, Cacabo frustra altera ahenis.
Incertum, dolor, an iocus esset, at esset utrumq;
Si modo uidisses, complutus, cęde ferarum,
Quę sacra tangeret, & q̄ impura: utq; ipse sacerdos
Mungeret undantem, sanieq; et sanguine, nasum.
Et mactatarum spiraret in exta ferarum.
His tamen obsequijs, collectam numinis iram
Placabant

Et mactatarum spiraret in exta ferarum.
 His tamen obsequijs, collectam numinis iram
 Placabant ueteres Nam qui peccata remittit
 Quo precio uoluit semper peccata remisit.
 Sed scelerum numero incremente, & mole, modoq;
 Non erat (ut tantas pensaret sanguine culpas)
 Talio digna, agnus rudis armenti, uitulufuè.
 Nec se mactato placari est passa iuuenco
 Amplius ira Dei, Placet altera uictima, cuius
 Carperet elapsam, nulla unquam obliuio, nothem.
 Hanc, Christus, proprio de corpore, deq; cruore
 Instituit proprio, in panis, uiniq; figura.
 Quæ duo Melchisedech prius obtulit, ordinis author
 Cuius habere imitatore m meruit quoq; Christum.

BARTRAMVS, DE CORPORE

& sanguine Christi, ad Ca:
 rolum magnum.

BArtramone locum faciam, scriptoribus istis
 In catholicis confiteor, animi pendee.
 Iudicioq; meo diffusus, quod scio quam, sit
 Exile, doctioribus, rem defero.
 Lis est, Alternant, ait hic, negat ille. Vacillat
 Alter, & utri suffragium det hæsitans,
 Si caueas (ait) hic, nihil author habet nocumenti,
 Si nec uenena (rettuli ridens) nocent.
 Pol, mihi ne noceat, fretus te (Christe) cauebo.
 Neq; enim fides, stat mihi, momento tam leui,
 Ut uelut abreptus uento circumferar omni.
 Ecclesiæ nomen semel dedi, hanc sequar:
 Verum ut cunq; oculos Bartramus imagine ueri

H. iij

Vs

Vixit circa
 anno dñi 778.

DIACOSIO

Perstrinxit, intorquens, retorquensq; omnia.
Hæc summa, hic status est causæ, huc rem scilicet oëm
Deducit ipse tandem, hoc usus epilogo.
Quod cruer, & corpus Christi, quæ percipiuntur
Fidelis, ore, plebis, in mysterio hæc,
Sunt, quoad hanc spectiẽ externã quam cernis imago.
Verumtamen, quoad alteram substantiam
Illam insensibilem, nostris imperuiam ocellis.
Id est quoad uerbi Dei potentiam,
Sunt, uerum, Christi, domini, corpusq; cruorq;.
Dictum bene est, Bartrame, male ni intelligas.

CHRISTIANVS DRVTHMARVS
Monachus Corbiensis, in Matheum

*Vixit anno
855.*

Transubst.

Quid debeamus facere grex pusillimus,
Quando uenitur dominicum ad conuiuium
Christus docet uerbis, & exemplis præit,
Vinum, in cruorem, Cererem in carnem, transferens.

AUTHOR LIBELLI CUI
titulus alterratio Synagogæ
& ecclesiæ.

An. 840.

Nominis ignoti, sed noti temporis, author,
(Offecit propriæ suæ namq; modestia famæ)
Sic habet, IN minima sacratiparte, Lari,
Ebibitur totus, cum carne, & sanguine, Christus,
Integer exigue, capitur, sub parte farinae.

Mitra

Mira ibi conuersis agitur mutatio rebus.
 Ut uotum emisit, conceptaq; uerba sacerdos
 Dixit, adest operans diuini πνεύματος & aura,
 Non iam crassa Ceres, non simplicis amphora Bacchi
 Sed caro, uirginei letissima sarcina uentris
 Et cruor, impacti diductus acumine ferri,
 Sumitur, æternæ qnī confert munera uitæ.

Transub.

REMIGIVSEPISCOPVS ALTIS-
 siodorensis in Malachiam
 Prophetam.

SVccedit, Iudæorum, carnalibus escis,
 Victima, quæ, sola est alimonia spiritualis.
 Tanto illis melior, quanto melioris alumnæ.
 Esca est, nempe animæ, non uni propria genti
 Esca, sed humano generi communis, & omni
 Sacrificanda loco, quacumq; euectus in alto
 Æthere suppositas Phæbus prospectat in urbes,
 Vnica solennes oblatio munda per aras
 Quæ cadit, & quam nunc ecclesia tota frequentat.

Vixit sub
Charolo C. 12
co. 84 a.

PASCHASIVS DE SACRA-
 mento altaris.

QVeritur ante sacram, ueniens cur presbyter arā, *Vixit anno 890.*
 Altera odorati infundit coclearia uini,
 Alteraq; insipidæ infundit coclearia lymphæ,
 H. iij. Christum

DIACOSIO

Christum in uota uocans, & uerba precantia fundens,
 Nemo, equidem, dubiam, tanto cunctamine, mentem
 Expediet citius, quam qui ipse problema mouēs hoc
 Visco, lectorem, Paschasius implicat isto.
 Ergo, ait hic, **Q**VIA saluatoris passio Christi
 Iam praesentatur, qui pendens in cruce, utrumq;
 Sanguinem, aquamq; simul, crate perstillante, profudit,
 Ne non uera rei fiant imitamina tantæ
 Vtraq; misceri debent, pateraq; coire.
 Ut, prout aeterna nobis a morte redemptis
 Neutrum defuerat, sic res diuina ubi agenda
 Commemoratiua neutrum defiat in ara,
 Porro ubi iam uitæ authorem mors corripuisset,
 Depascens teneros, preciosi corporis, artus,
 (Insultabat enim, uictrixq; uirago, parabat
 Frustra, uicturis imponere uincula membris)
 Miles in aduerso consistens destinat ictum,
 Contingensq; locum lateris, iam sanguinis undam,
 Iam potandarum fontem patefecit aquarum,
 Et quod tunc de carne forata exhibat, id ipsum
 In cratere, bibis, uere, si credere possis.
 Vera, etenim, uerum caro, perficit hic alimentum,
 Mistus aqua, uerum, præbet, uerus cruor, haustum.
 Quo fit ut impacta quicquid proruperat hasta,
 Noster homo totum bibat hoc, uiuatq; bibendo.

CONCILIVM TRIBVRIENSE SVB

Arnulpho Impe., & Ioāne, ij. Ca. xix.

*Ann. 900
secund. Euseb.* **N**ON solum, puros latices tranabilis undæ,
 Solaue pampineis expressa liquamina botris

Dej

Debere offerri in domini cratere, at utrumq;
 Nam quia quum cæcus longam protenderet hastam,
 Miles, & indomitos uoluens in corde furores
 Plebs Iudæa manum ferientis dirigeret, ne
 Non uitæ authorem peteret lætabile ferrum,
 Vulnere percussis lateris stillabat utrumq;
 Sanguis, & unda, uidelicet ut firma unio, Christi
 Cum populo, fieret mixtura clarior illa.
 Nam populum (uel teste Ioanne) hæc unda figurat.
 Certe habet indubium Christi, illa patella, cruorem,
 Atq; ut lympa mero, solet, in cratere coire.
 Sic populus Christo debet, Christusq; popello
 Vniri, ut fiant unum per sæcula corpus.
 Ista Triburensi non est deprompta senatu
 Primum, est concilio, doctrina antiquior, omni.
 Nam sub Alexandro emanauit martyre, supra
 Annos mille quater centū. Qui sanguinis haustum
 In calice esse docet plane certe atq; dilerte.
 Nondum symbolicos natos ego credō magistros,

*Alexander
 martyr sex-
 tus a Petro se-
 dit andoxx.*

RVPERTVS TVITIENSIS

Episcopus in Ioannem, libro
 sexto, cap. sexto.

POST q̃, morsus ero tuus
 O mors, & spolijs diues, ab inferis,
 Vnius reddar in auras (Neq; enim mors teneat diu)
 Panem, his qui superant, dabo,
 In quo, infecta inerit nudaq; ueritas,

*Mortitur sub
 Iuliano et tunc
 circitor anno
 mco.*

Etsidem

DIACOSIO

Eiusdem pariter corporis & carnis olympicæ;
 Quod de tristifono lacu
 Eductum (uelut e cæti utero) sedet
 Æternaliter, in sæde, deo proximius patri.
 Hæc Rupertus, Et insuper
 Paulo post ait, In sensibili illius
 Panis materia, quam deus insensibilis sua
 Transfert omnipotentia,
 Vere, & catholice, quod caro uera sit
 (Donec spiritus artus reget & uita) fatebimur.
 Hic (uiterur ut anxios
 Turbatura animos æqui uocatio)
 Nugas cogimur, & naniolas, pæne sophisticas,
 Interponere, cæterum
 Non indigna sophis ista sophisticæ est.
 Versatur, studijs, sæpe senex, in inuenilibus,
 Id cum laude etiam sua.
 Nunc aduerte animum. Namq; sophistica
 Hæc est quæ tibi proponere fixum mihi stat strophæ;
 Quero, quo duce, Tyndaris,
 Quo monstrante uiam, uenit, in Ilium?
 Si dicas, quod Alexander tam, clam, Lacedæmone,
 Læso surripuit uiro,
 Contra. Sic etenim cominus arguo.
 Illam non rapuit Magnus Alexander, & id probo.
 Nam illo tempore non fuit,
 Hic, cogere, nisi fallar, ad alterum
 Istud confugium uertere te, & (O bone) dicere,
 Non de prole Philippica

Dixi. quem peperit mater Olympias,
 Sed qui matre Hecuba natus Alexander in ultimum
 Patriſq; & patriæ malum,
 Hæc distinctio (lector) ſatis, ut uides,
 Rem claram facit, & ſiqua latebant prius explicat:
 Argumentaq; diluit.
 Chriſtus, nequa cauillatio talis, in
 Verbis ſcilicet iſtis (Meus en ſanguis (& (en meum
 Corpus) ſurgeret, & ne homo
 Quiſquã corpus ibi deneger, arguens
 Sic, corpus domini ſcilicet eccleſia myſtica
 Cuius portio nos ſumus
 Non eſt triticiæ in parte farinulæ
 Ergo, & cætera, Diſtinguere nos ſic, docuit, duplex
 Eſt corpus domini, alterum,
 (De qua diximus) eccleſia, & alterum
 Quod de uirgine natum ſimilem noſtri habuit cutē,
 Carnemq; offaq; & omnia.
 Porro (ut rem tibi ſam clariùs explicem)
 Cnm dico proprium frangere me corpus edentibus
 Non de corpore myſtico
 (Que eſt eccleſia) ſed corpore de altero
 Quod de uirgine natum fuit intellige ſcilicet,
 Sitq; hæc certa tibi nota,
 Nam de corpore, ſermone habito, addidi
 (Quod traderetur) ut intelligeres, me tibi tradere
 Non phantaſma, & imaginem
 Sed corpus, ſed idem, quod nece traditum
 Mox ut tertiã lux ſurgeret, a morte reſurgeret.

Longus

DIACOSIO

Longus sum, fateor. Forem
Sed (si persequerer singula) longior.
Rupertum melius (lector) adi, quando uacat. uale

EVTHIMIVS ZIGABONVS,

In Euangelium Mathæi

Capi. lxiij.

Non sunt signa meæ carnis, non, signa cruoris
Dixit, sed caro, sed sanguis, utrumq; meus
Nec res propositas acies oculi intueatur.

Virtutem illarum credula mens uideat.

Nam, uelut assumptam carnem (si dicere, phas est)

Transf.

Natura inuita, & carmine, deificat:

sic etiam assumptas epulas transmutat, ita ut sint

Viuisicum corpus, uiuisicus q; cruor

FVLBERTVS EPISCO-

pus Carnotensis,

*Sedit anno.
1010*

ORE (caue) lingua uè, cibaria mystica gustes.
Hoc erat affectus interioris opus.

Dilata ergo spei fauces, fide q; palatum

Exere, & interni sume alimentum hominis.

Non, panem fermentatum, pistoria ab arte,

Non de calcatis, sordida uina, botris,

Verum, incarnatæ uitale capis Deitatis

Pulmentum, & potum, de cruce, sanguineum.

Bur.

BVRCHARDVS VVORMA,

cienſis epiſcopus in Germania, decre
torum libro quinto.

POffet quis, calami damnare ſilentia noſtri,
Non inter primos ſi te (Burcharde) locarem.
Quem bona facundæ commendat gracia linguæ,
Iurgandiꝫ malos uis, libertaſꝫ loquendi.
Tu fures, tu deſidia, ſomnoꝫ, ſolutos,
Tu cæcos famæ laceratores alienæ,
Quærendiſꝫ hominꝫ genus inſatiabile lucris,
Tu graſſatores, populi uora corda gerentes,
Sortilegoſꝫ, & adulteriꝫ, cædiſꝫ notatos
Et quicquid ſimile eſt, ſacris altaribus arces
Tu qua pæniteat, ſacram qui forte patellam
Sanguinis effudit, monſtras: rituſꝫ ſacrorum
Vſꝫ ab Apoſtolicis in tempora noſtra diebus.

*Sedit anno
do. 1020*

CONCILIVM IN SALEGVN

ſtat habitum ſub Aribone Archiepi-
ſcopo Moguntineſi, cui Burchardus interfuit,

IActatæ, uario, ſubitæ, ſermone, querelæ,
Tandem etiam, noſtras pepulerunt uocibus aures
Preſbyterū eſſe aliquē (quid enim non preſbyter auſit
Mente ſua captus, ſani uiduiſꝫ cerebri)

anno do. 1023

Qui

DIACOSIO

Qui, si forte leui subitanea incendia flamma
Emicuere, malam rebus minitanti cladem,
Syndona, quo domini corpus paulo ante iacebat,
(Corporale uocant quāuis lex carminis obstat)
Ut succrescentes restinguat protinus ignes
Proijcit in flammās, quod nos fieri prohibemus,

VERSVS METAPHRASTI,
quos in perceptione Eucharistiæ
dici uoluit. Ex horolo-
gio Græcorum.

O HOMO, diuinum, sacro in craterē, cruorem
Qui, domino præstante, uides, horresce uidēdo
Est fax, est homines exurens carbo malignos,
Est corpus domini, quod uiscera in ista receptum
Me quoq; (fingendis detur si audaciā uerbis)
Deificat, maiusq; aliquid mortalibus escis
Dat mihi, & ipsorum me collocat arce Deorum:

BERENGARIVS ARCHI-
diaconus Andigauensis.

vixit an. 1040 **I**GNOSCE (lector) si rudis scilicet homo
Recentis, & nuperrimæ Theologiæ,
Saneq; deuotus fidei, & apostolis,
Velutq; uestigia sequens illorum adhuc,

Nondū

Nondum uocare scio, sacram Eucharistiam,
De qua tot facio uerba, facturufq; sum,
Episcopalis inuentum fallaciæ,
Absurditatis somnum papisticæ,
Ossam, farinam, cariosum triticum,
Saltatriculam, imagunculam, teretem deum,
Titiuillitium, & idolum, muricaniumue,
Aut siquid ingeniosus aliud repperit
Sutor Theologus, sed sine ingenio tamen:
Qui litteras nullas legit, & omnes tenet.
Nempe quia, spiritus promissus apostolis,
(Quem propter alia negocia, oblitus deus,
Tunc non dedit suis, ex pacto, ut oportuit)
Nunc (uelut initio sæculi huius aurei)
Repente, maximo se infundit impete,
Communicaturus nouam Theologiam.
Sutoribus paucis, cocis, pistoribus,
Salutigerulis, mimis, histrionibus,
Opilionibus, cupediarijs
Foricarijs, funambulis, coriarijs,
Fabris, bubulcis, atq; carbonarijs
Nautis lacertosus, molendinarijs
Teneris amasijs, adulatoribus,
Fraterculis, apostatisq; & transfugis,
Alijsq; perditæ scholæ sequacibus.
Qui omnes loqui, linguis nouis, præoccupant,
Prout suus dat cuiq; spiritus eloqui.
Si non eorum assequor adhuc Theologiam,
Ideoq; non uerbis abutor similibus,

DIACOSIO

Fit ideo, quia nec spiritum illorum imbibi
 Sed nec, ad aliquot adhuc dies, possum mihi
 Hunc spiritum spondere, qui spirat ubi uult.
 Meas ad ædes hercle, nunquā (quod scio)
 Quaqua prope aduenit, ne post ueniat, uolo.
 Nemo putet me, destinata malitia,
 Vero, falsum, prauertere, & bono malum.
 Alios legere, alios libros repellere,
 Quæro, peto, rogo, ueneror, emo, lego.
 Venale quicquid est ad hanc rem pertinens
 Veterum, fidemq; merentium authorum uspiam.
 Omnem exagito librariorum industriam.
 Testes mihi sunt locus, & librarius.
 Sed hætenus nemo mihi repertus est
 (Quæsiuerim licet sicut quæritur acus);
 In tot uetustis, & pijs scriptoribus,
 Qui corrigens locum hunc (hoc est corpus meum)
 Restituerit sic (hoc non est corpus meum).
 Vnus modo, in tot millibus scribentium
 Berengarius, impijssimam Theologiam
 Disseminabat inter ætatis suæ
 Homines, quadringentos propemodū annos abhinc,
 Sed omnibus putant in horis plurimum
 Referre, quid quis ultimis uerbis neget,
 Aiatuè, Nunc igitur Berengarij ultima
 Verba accipito, quorum meminit Sabellicus.
 EGO Berengarius, puto, ex corde intimo,
 Et ore confiteor, lixum, & triticum,
 Quæ altarij ponuntur in meditullio

Sabellicus
 Eneadus
 undecima
 liiij.

Orationis

Orationis in sacræ mysterio
 Verboq; saluatoris in fortissimo
 Substantialiter, conuerti in proprium
 Verumq; uitalissimumq; sanguinem
 Christi, Dei, Iesu, redemptoris mei.
 Carnemq;. Et illico ut ea consecratio
 Perfecta, corpuseffe, quod de uirginis
 Vtero æditum, pependit in ligno crucis:
 Et quod residet, ad dexteram, Dei patris.
 Verumq; sanguinem, latere qui ebullit.
 Non per figuram, nuda signa, uel tropum, at
 In ueritate carneæ substantiæ, &
 Legittimi sub proprietate corporis,

Transula

LAMFRANCVS NATIONE ITA:

lus Cantuariensis Archiepiscopus.

De sacramento Eucharistiæ,
 contra Berengari.

Dives opum, diues secundæ cantia glebæ,
 Ditiore ingenijs, longe ditissima clavis
 Præsulibus. Nam quid memorem diuum Augustinū?
 Qui primus fidei iecit fundamina nostræ
 Surdaq; summouit templis idola Britannis.
 Laurentumq;, & utriq; parem uirtute Miletum?
 Dunstanūq;, simul, duo Episcopía haud macra adeptū,
 Peccatumq; etiam, infortunatūq; stigandum
 Iudicio oppressum Normanæ gentis iniquo?
 Anselmum uè suis cui parva est fama libellis?

Sedit. anno 1060

I. d.

Chicleium

Chicleiumq; locatorem Musci, animarum .
 Oxoniæ aut Mortonum, auidi, uix, uixq; tyranni
 Vnguibus ereptum? Et Vvarhamum, rebus agendis
 Ipso fingentis naturæ munere, factum?
 Hos inter Lamfrancus, homo genere Italus, olim
 Emeritus sedem, ingenij monumenta reliquit
 Multa sui, impressis etiam nunc prodita libris.
 FAMA Berengarij sceleratum dogma ferentis
 Andegauenſi in agro, iam totum inuaserat orbem.
 Incaluit rumore senex, iam feruidus, iras
 Pectore concepit primate, & præſule, dignas.
 Impietas, læſiq; iniuria numinis urit.
 Vrit lapsa fides, & iam sibi patria, curæ est,
 Non sua, commiſſi ſed maxima cura popelli est.
 Iamq; Berengarium, ſpargentem dogmata, contra
 Quam Chriſtus docuit, quam Eccleſia credidit, iſto
 Cogitat ad ſanam mentem traducere ſcripto.
 NE(bone)ne proprio tantum confide cerebro
 Vt Chriſti & patrum concordia dogmata temnas,
 Vna, & Apoſtolica eſt Eccleſia, neſcia rugæ
 Erroriſq; uagi, & miſeræ ſecura ruinae.
 Hanc Græci, Armeniq; rudes, cultiq; Latini
 Conſectantur heram, gaudentq; habuiſſe magiſtram.
 Ne te poſſe puta ſapere, his plus omnibus, unum.
 Vt ſapias, ſapientior eſt eccleſia, Chriſti
 Spîritus, ætherea fouit quam largiter aura.
 Æquius eſt, illam, quàm te, perferre loquentem,
 Illa, reſeruatis rerum ipſarum ſpeciebus,
 Muneris oblati, ſubtilia ſemina, credit,

Transub,

Verti in uetum (mira transiitione) cruorem.
 Sic uere ut maneat conuersæ essentia carnis
 Sic etiam, ut uere iam dici possit utrumq; hoc,
 Nos, domini carnem de uirgine matre creatam,
 Et de perfossa exundantia flumina costa,
 Sumere, sub nudis uini, & Cereris, speciebus
 Ipsa quidem, non ipsa tamen. Sane ipsa quoad rem, &
 Rerum naturas ea subter signa latentes.
 Non tamen ipsa, quoad spectiem, sensumq; oculumq;
 Nam si qualia sunt oculis se talia nostris
 Exhibeant, stomacho prohiædia quanta mouerent,
 Nunc, quod non sunt, apparent. Vt nos pia turba,
 Carpamus fidei largissima præmia nostræ.

ALGERVS LIBRO DE VERITATE
 corporis & sanguinis Christi in Eu-
 charistia.

SAcra uetustorum, quæcumq; uolumina, uatum,
 Percurrimus (plurima equidem percurrimus)
 Vno, aliouè loco, sacram affirmasse Synaxym
 Suis satis habuere testimonijs.
 Solus agit nullum, Algerus, morem uel modum uel.
 Totus, libro toto, hoc opere toto, facit.
 Tam facile in libro hoc, impegeris in rationem,
 Pro ueritate quæ Eucharistiæ facit,
 Quam, rigida densas cum falce totondit aristas
 Mellior, reperias stramen stipulæ aridæ,
 Aut folium, motis hyberno sydere, ramis,
 I. ij.

*Vixit anno
 Domini 1040*

Si

DIACOSIO

Si quando depilascere nemus incipit:
 Verum ego (quæ dixit) tantilla scribere charta
 Non sufficio, gustum tamen aliquem dabo;
 SVB forma panis ueræ substantia carnis,
 Velut sub externo latitat operculo.
 Christus ibi totus, populi comedentis in ore
 Sumitur, & a fumente non consumitur.
 Non abit in uentrem, multo minus in foricas, Nec
 Sunt audiendi stercoranistæ impij.
 Qui panem (Dominus cælo quem misit ab alto
 Ipse idem se qui mittit, & qui mittitur)
 Excrementa inter quærunt, olidasq; latrinas,
 Sua negligentes, curiosi erga Deum.
 Quærere communes inter foricasq; , cibosq;
 Hoc est facere discrimen a communibus?
 Paulus iudicium denunciat huic homini, qui
 Nescit cibi huius facere differentiam.
 Hic animæ cibus est, hic corpus corpore merfus
 Vegetat, adestq; utriq; corporaliter.
 Illud idem corpus, natum de uirgine, carnis
 Quod coaluit (sine coitu) in substantiam,
 Hic consecratur, panis, uiniq; priores
 (Operantes spiritu) exuens substantias,
 Illud idem Christus dans in cœniuiis, seruos
 Inuitat, & se præparat cibum suis.
 Et quia uix pedibus, peccati mole gratiati,
 Incedimus, cadentes septies die,
 Illud idem corpus (memorem ut patris eluat iram.)
 Pro plebe, quotidie fit immolatio.

i. Corin. xi

Transub.

Suf

Sufficere hæc poterint, Algerum tu tamen ipsum
Vt plura quæras (si liber) quæras, licet.

GVIMVNDVS ARCHIEPIS:
copus Auerfanus.

EST quoq; Guimundi, argumento prorsus eodem *Vixit anno*
Scriptus, & ingenio non rudiore, liber. *Dominii 1050.*

PETRVS DAMIANVS EPISCO:
pus Ostiensis, & Cardina-
lis.

NE non scriptorum concordia summa feratur
Elle, subintravit numero Damianus in isto
Catholicaq; suis partes assentibus implens
Scribit. Triticeus (Cerealiamunera) panis
Et de gemmiferis expressus vitibus humor,
In domini corpus, ueraci transiitione.
Non Metamorphosin ficta, mutata recedunt.
Quæ duo condigne quicunq; bibunt, comeduntq;
(Non aliter pressis q; uinaliquentia ab uuis,
Aut molira ex multis, coliphia singula, granis)
Indubie fiunt Christi unum corpus Iesu.

*Vixit circit
an 1050*

Transubstant

I.ij.

Concilium

CONCILIVM VERCELLENSE,

in quo damnata est hæresis Be-
rengarij, sub Leone, ix.

Anno. 1050
NON hic quæro, Berengarius quæ uerba profudit
Emendata suum quum falsa est lingua furorem
Sed quid, mitratus grex, toto ex orbe coactus,
Concitus indubia, diuini numinis, aura,
In Vercellensi quondam decreuerit urbe.
Iudice te sapias, dic, plus, his Petre, minus uel
Omnibus, aspiretq; tibi num spiritus uni?
Hoc si ais, est fastus, Si non, es uictus, utrumuis
Elige, uel uictum, uel te fateare superbum.

DVO CONCILIA GENERALIA

Rome habita, alterum sub Nico-
lao secundo. Alterum sub,
Gregorio,

*Anno. 1059.
& 1079.*
Concilia ecce duo, uitis communibus, actus
Viginti intra annos) orbis, in urbe, habuit.
Non reor, in patribus tot, toto ex orbe coactis,
Ostendi nullum tum potuisse bonum.
Inter ter procures, Christo, sacrisq; dicatos,
Tam non esse bonum difficile est aliquem,
Quam facile est, unum, qui sit uir apostata, quemq;
Irrita prima fides prodidit, esse malum.
Sed quas non artes, tunc, uasra calumnia, tentat,

Quando

Quando sibi alterius, fama petenda, probro est?
 Sic Martyr patres, Therſites temnit Achiuos
 Sic momus ſuperos ſic ſcarabœus aues,
 Nil pecus ignauum aligeris, uir ridiculus Dijs,
 Fortibus imbellis, patribus hæreticus,
 Detraxeſe ramentum. Non eſt uolabilis uno,
 Noſtra fides, uafro quamlibet, hæretico
 Hæc fuit illorum ſententia Conciliorum,
 Hæc eſt, inuitis hæc erit hæreticis,
 Quod, quicumq; Berengario abiurata reducet
 Dogmata perditus eſt ter, quater, hæreticus.

CONCILIVM VERO
 nenſe,

Siquis ſigna, tropos, umbras, idola, figuras,
 Symbolaq; incertis æmula imaginibus,
 In ſacramento altaris ſola eſſe docebit,
 Contra quam Chriſtus, ſcriptaq; ſacra doceant,
 Authoriq; ſuo pudita, abiurataq; q̄rondam
 Verba Berengarij, nunc iterum reuocat,
 Se condemnatum Sathanæ, atq; perennibus umbris!
 Ore Veronenſis concilij eſſe ſciat.

Vixit anno
 1055

VVALERANVS. MEMBVR-
 genſis epiſcopus lib. de offi.

In ſacramento carnem (Vualerane) ſecundum
 Naturamq; & ſubſtantiam, ad eſſe doces,
 I, iij

ANNO 1070

Cætera

DIACOSIO

Cætera Catholicæ fidei male consona scribis.
 In parte hæreticus, parteq; catholicus.
 Esto (quod esse iurat) neuter. Mediumq; teneto
 Inter Catholicos, hæreticosq; locum.

HONORIVS SOLITARIVS IN LI- bro cui titulum facit gemma animæ Capite. ciiij.

xij. Apostoli **S**Acra deo faciens diuam compello Mariam;
 Illam, utero gessit quæ sacra nostra suo.
 Inuoco apostolicę sortis turbam duodenam, in
 Sacramenti huius qui cubuere fide.
 Nam Petrus, Andreas, Phrigiꝯq; Philippus ab oris,
 Membra super rigidam passa dedere crucem,
 Paulus qui totum peragrabat inhospitus orbem.
 Mathæus lingua clarus in Hebraica.
 Iacobus, nigris quoq; Bartholomęus ab Indis
 Ense cadunt, istam nec posuere fidem.
 Alter Iacobus furijs lapidatur Anan;
 Claudis in indigno fata Simon laqueo.
 Perfolius Thomas, Thaddęus uecte. Iohannes
 Ambiguum Elleboro cœsus in exilio.
xij. Martyres **Q**uinetiam in Milla procures memoro duodenos,
 Sanguine firmarunt, qui sacra nostra suo,
 In quibus hi, Linus, Cletus, Clemens, Ciprianus
 Cornelius, Sixtus pontifices fuerant
 Diaconus meruit Laurentius esse. Ioannes
 Et Paulus dederant nomina militiæ.

Arte catus medica Cosmas, catus & Damianus

Hostiæ in istius procubuerunt fide.

Presbyteri, laiciq; gradus, uiri, & ordinis, omnis

Testatum hoc sacrum morte dederunt sua.

Hanc pater hostiolam, formatam in corpus Iesu,

(Qualiter ex terræ puluere factus Adam)

Hanc (inquā) hostiolam benedictam spiritus almus

Impleat, ascriptamq; imbuat hanc deitas.

Esse ratam, rationalem, acceptabilem eandem

Annue, & id nostram posse uidere fidem.

ANSELMVS CANTVARIEN-

sis episcopus in Anglia super primæ

ad Corinthios, undecimo.

OCVLIS quidem uidetur exterioribus
Panis, nihilq; differens pane altero.
Sed intimæ mentis oculum si intenderis,
Fideiq; faculam præferas pedibus tuis,
Videbis, & fateberis, corpus meum,
Non aliud, ast idem substantialiter
Quod pro redemptione mundi traditum est.

Vixit modo

HILDEBERTVS EPISCOPVS

Cinnomānēsis postea Thauronēsis Ar-

chiepiscopus. In libro de Eucharistia.

Hildeberte senex, teneris auditor ab annis,
Non infecte tamen, felle Berengarij,

Magna

Vixit modo

DIACOSIO

Magna tibi certe facta est iniuria, nemo
 Cui præstabat opem bibliopola suam.
 Naniolas populo cudunt, donantq; legenda
 Multa, ad tergendas, vix satis apra, nates,
 Tu, lacer, interea, mihi, uix multoq; labore,
 Inueniendus, maiore, legendus eras.
 Namq; erat impressi data copia nulla libelli
 Reliquias tinea, & blatta, dedere suas.
 Reliquiæ tamen hæ magni mihi muneris instar
 Sunt, quia cogendi in metra labore leuant.
 Scribere opus nostrum est, non cōdere. Nūc age, lector
 Ipse Hildebertus clamat, ego taceo

Carmen Hil- SIQVA fides patribus, quos vita beata perennat
del. Esca fit hæc animæ quæ modo carnis erat.
 Sub cruce, sub uerbo natura nouatur, & aram
 panis honorificat carne, cruore calix.
 presbyter idcirco quum uerba uenitur ad illa
 In quibus altari gratia tanta data est,
 Tollit utrumq; notans quod sit communibus escis
 Altior, & quiddam maius uterq; gerit.

POST idem de parte Eucharistiæ loquens
 PARS intincta mero uiuis aptatur, opusq;
 Sanguinis & carnis perficit, ipsa caro.

Idem

His epulis, epulas illius sumimus agni
 Quem lex præcinuit, crux tulit, ara sapit.

Idem.

Vtraq; sub typico ritu, formaq; futuri
 Melchisedech domino sacrificasse ferunt

Vtraq;

Vtraq; discipulis, cœnantibus, ipse redemptor
Tradidit, in corpus utraq; uersa suum.

Transsub.

Idem.

IN Christi carnem panis substantia transit.

Transsub.

BRUNO REMENSIS ECCLESIAE

canonicus in sermone
de cœna domini.

CRedimus in uitam carnis substantiam, abire,
Sub flauæ Cereris quod specie occultitur.
Quam carnem nempe hanc ipsa (non est dubiū) quæ
Enixa est utero uirgo parentisq; suo.

GVNTHERVVS POETA DE gestis Fridirici libro. iij.

ENTIBI, Guntheri, uer susdis quinq; poetæ,
Ante quater centum iuuenis, quos luserat annos,
IAMq; dies aderat, qua Christus mystica cœnæ
Discipulis statuens conuiuium, corporis esu
Ipse sui, potuq; sacri satiare cruoris,
Post agni carnes, priscae libamina legis,
Nos uoluit, ueram panis, laticisq; figuram
Præterdicens oculis, sed certæ pabula uitæ
Sensibus infundens, quum iam cessante uetusti
More sacri noua iura nouus statuisse sacerdos
Creditur, altaris quæ tradita primitus uno,
Et suscepta, modo, tenet ecclesiasticus ordo.

*Vixit annos
da 100*

Iuq;

DIA COSIO

IVO EPISCOPVS CARNO:
tensis, de dispensatione eccle:
siastica disciplina.

Vixit an. 1090

Transf.

Disce ministerij libamina mystica nostri
Intus res alias esse, forisq; alias.
Namq; Ceres, Christi in carnem, mutata, recedit,
Permutantq; suas, uina, cruore uices,
Ille olim eductus ferrati cuspide teli
De medio lateris, nat, medio calicis,

PETRVS VENERABILIS CLV:
niacensis Abbas in libello cui titulum
(Nucleo) fecit, cap. xix, contra Pes
trobrusianorum hereses,
Epistola. ij.

Vixit an. 1100

Auditur leues (dona Autumnalia) panes,
Ponere naturam, ast speciem retinere priorē,
Et fieri uitam, diuino munere, carnem
Versaq; in occultum, transire, Lyaa, cruorem,
Desine quæ audieris ueris maiora putare
Velle, uel inuenti ludibria dicere nostri.
En paria ex sacris, immo maiora, libellis
Transmutatarum dabimus spectacula rerum.
Virga ea, Mosaica, gestamen nobile, dextræ,
Fit serpens, pictum sinuans curuamine tergum.

Quin

Quin, Ægyptiacæ, uitiatis fontibus, undæ
 Sanguinis, ingratum, præbent sitientibus, haustum, *Probat trans-*
 Arte caue magica tantas fateare geri res, *substantiation-*
 Hic, deus author, se rebus permiscet agendis, *nem exemplo*
 Qui non incantat, non ludit imagine falsa, *ueteris testa-*
 Nec profitens medicum dedit exitiale uenenum, *menti.*
 Aut pactus piscem, soluit, pro pisce colubrum
 Hoc propriū est uestris, lamni, Mambricq; prophetis, *Probat exem-*
 Christus honestando, cum matre, interfuit olim *plo noui testa-*
 Connubio, & quum iam potando largiter ollas *menti.*
 (Vt fit) inanissent, hydrias sex, hasq; capaces,
 Imperat ad summum impleri, Bibit architriclinus
 Insipidas undas uinum lætabile factas.
 Deniq; mutatis quæcuncq; per æra, formis
 Accepere nouas, uariant, p ab origine prima,
 Nostra a parte aliquid faciunt, Nam respice nubem
 Quam diuersarum uideas ibi semina rerum,
 Siccior in uentos, flammantior exit in ignes,
 Mollior illa niues, pauloq; remissior imbres,
 Dura creat teneris inimicam grandinem aristis.
 Nam quid ego memorē, quod molle, & fissile lignū, *Probat ter-*
 Eit petra, Coralij retinens cognonima saxi, *restrium ex-*
 Quodq; æs, postremi uilis fatura metalli *empla.*
 Puluere consparsum reguli, mutatur in aurum,
 Quod Phænix, proprio fato, reparabilis ales,
 Quingentis (minimum ut duret) durabilis annis
 Iam grauis ætate, & deflaccescentibus alis,
 Ligna per Arabicas, sed odoratissima, syluas,
 Colligit, & tumulum (facto aggere) tollit in altum.
 Conscenā

Conscendensq; struem. flammis ablata trifulcis,
 Ex aue sit puluis, de puluere, auemq; resumit.
 Pone etiam, manuum, ante oculos, opera ipsa tuarū,
 Si tibi diuinæ, suspecta potentia, dextræ.
 Non tu de fano, & filicis, de germine, agrestis,
 Vitra facis, radijs pellucidiora diurnis)
 Si Domini nequeunt, tua te miracula ducant.
 Cernis aqua Scythici glaciali ut frigore ponti
 Congelar, & fiunt lapides (Christallina) dicti.
 Sed quid ego exemplis moror extra nostra petitis
 Corpora? non illum, quem, mensa domestica panem.
 Præbet, in humanam uertit digestio carnem;
 Sanguis ab epoto non conficitur tibi uino?

*Probat exem
 plo a nostra
 quotidiana
 nutritione.*

HUGO PRESBYTER SANCTI
 victoris. Parisiensis.

vixit an. 1139

Transub.

VERba, sacerdotes, quum sanctificantia promēt
 Illico triticiæ, tenuissima membra, farinae,
 Vinaq; bis nati male credita munera Bacchi,
 Illa quidem, in Christi uerum mutata cruorem,
 Hæc in non dubiam carnis substantiam abibunt.
 pristina sed species panis uinicy manebit.

BERNARDVS ABBAS CLA-
 reuallensis in sermonibus.

vixit an. 1140

ENTIBI Bernardū, qui non uidet omnia, lector
 Nec tamen, ille uidet, luscus utrinq; nihil.

nam

Nam, quod uera dei caro, uera, & dapsilis esca est,
 In nostrum stomachum trañcienda, uidet.
 Quodq; sit æternæ uitæ, cibus unicus ille,
 Stelligero, in terram, lapsus, ab axe, uidet.
 Quod propriam carnem fregit, gustumq; cruoris
 In fudit proprii, & præbabit ipse, uidet.
 Ne cæcum appella, siquis potis ista uidere est,
 Qui nescit, cæcum se fateatur, ut est

BALDVINVS CANTVARIEN^s
 sis Archiepiscopus in Anglia in sermone
 de diuinissimo sacramen^t
 to altaris.

DOnec adhuc, tellus, populis habitata nephādis, vixit AN. 1170
 Non erat, ast aliquid reliqui sibi fecerat usq; ad
 Extremam plebs nequitiam, Christusq; hominū res
 Nondum desperatas plane utcunq; ferebat,
 Pontifices mundo ostendit qui consonā sensa
 Et doctrinarum concordia fila suarum
 Projicerent populo. At postquā uirtute fugata
 Criminibus creuit uitiosa licentia, non iam
 Conueniunt, sed sacra prophanis, fanda nefandis
 Permiscent. Here res alias, alias hodie, cras
 His etiam longe diuersas forte daturi,
 Crudeles, cupidi uindictæ, iræq; tenaces,
 Sed pacis simulatores, Ante omnia certe
 Rem uentris primum, & quæ uentri proxima, curāt,
 Infelix

DIACOSIO

Infelix O plebs tali concredita curæ
 Pro pastore lupum, seuumq; habitura molossum,
 Si pastor iugulat quis seruat? Nonne alienus
 Eripiet proprius nutricius, ad mala quum te
 Destinat, ut miseram pariter, cum corpore (sedes
 Subter Aternales) animam descendere cogat?
 Hæc utinam foret absq; aliqua querimonia causa
 Mota, sed o quota dirorum pars ista malorum
 Quæ patimur, ueterum iuuat ire per acta uiro-
 rum
 Ut me tantisper saltem dum antiqua recordor
 Illorum uisu auertā, sensuq; malorum
 Sæcula, quæ nimis, infestant, nostra, procellis
 Hæc mecum nuper dum cogito, protinus effert
 Se mihi Balduinus, Cuius (si audicia detur)
 Non timeam libris componere opuscula sacris.
 Sed nil Balduinum hæc laus ambitiosa iurabit.
 Nam neq; scripturis sua iam stant pondera, postq;
 Symbolicus Martyr ludit signisq; tropisq;.
 Substituitq; meras, uice Christi corporis, umbras.
 Experiar tamen ut Balduini dogmata, quauis
 Non placitura malis, tamen haud ingrata bonorum
 Auribus expediam, Nunc illius accipe uerba.
 SEMINA quæ grauidis flauentia messibus arua
 Producent, hoc est uerax substantia panis,
 Antequā rata consecratio, sola manebant.
 Sed dona interea dum consecrat ista minister,
 Robur, & occulti non fanda potentia uerbi,
 Transsubstantiat, & mutat benedictio, sic ut.
 Desinat in ueram, Christi de corpore, carnem,

Transsub.

Iamq;

Iamq; sibi sub panis specie est absconditus is qui
 Se occultit ipse, suum, posuit, tenebrasq; latibulum.
 Ad quem, uerba Esaias habet ista propheta,
 Tu vere Deus es vereq; absconditus ille
 Rex Israel saluator Nam si uacat istuc
 Credere, & Historijs aures appellere sacris,
 Ante mare, & cœlum, & lapidosæ exordia terræ,
 In patris ille sinu fuit occultatus. Vbi iam
 Virginei lateris maturum claustra dedissent
 In lucem partum, in serui forma latitabat.
 Nunc uero extremi subter deliquiamundi,
 In sacramento, latet ille absconditus idem.

ELIZABETHA SCHENAVGEN.

Visionum suarum, libro. ij.

Capite. i.

Hic sacra dū quondam fierēt, inspectio facta est *moriturus*
 In calicem, quid ibi uiderit, ipsa refert.
 Vidi, ait, atq; oculis minime fallacibus hausi
 Indubij ueram sanguinis effigiem.
 Forte ferebatur cuidam de fratribus ægro
 Pixis, in hoc quoq; quid uiderit ipsa, refert
 Vidi, ait, & ueræ species uerissima carnis,
 Si fingo, moriar. Testis in hīs Deus est.

K. l.

Hildegardis

Hildegardis uirgo: Sciuias secundi
uisione uigesima sexta. Huius opera
in Treuerensi concilio sunt
approbata.

Vixit anno
1165

Luc. ij

Luc. i

Matth. viij

Matth. ix

NON solum natura uiros produxit, ut essent
Participes uitæ æternæ, cœliq; capaces,
Quin & scemineus, diuina oracula, sexus
Haulit, & imbibitum concepit pectore Christum:
Prima incarnati lœtissima nuncia Christi
Audiit angelicis uirguncula credula uerbis.
Prima, recens nato, lac, & cunabula, præbet.
Atq; parentalem implet sollicitudine curam.
Portat, & exigui regit hunc uelamine panni,
Omnia qui regit, & reteg it mortalia nutu.
Iamq; ubi bis senos uitæ compleuerat annos
In templum uel it, in templo amissumq; requirit:
Prima Dei matrem compellat foemina, & unde
Hoc (ait) ut ueniat mater domini grauida ad me?
Namq; ut facta meis tua uox fuit auribus, infans
Gestit ex utero gaudens erumpere nostro.
Nec solas Christus tamen in mulieribus istas
Respexit. Petri socrum lætalibus ægram
Febribus inuisit, morboq; exemit acerbo.
Est & inundantem membris perpeffa cruorem
Quæ attenuarat opes magnas, cui triste fluentum
Sistitur extremi solo palpamine lembi,
Clauserat ecce pater morienti lumina gnatae

Tol

Totaq; funerij, ululabant atria pompis,
 Ponite(nam sopor est)uanum de corde timorem
 Christus ait,gelidaq; solutum morte cadauer
 Suscitatur, & reddit patri charisq; propinquis.
 Magdalena lauat, sed dum lauat, ipsa lauat.
 Laudatur Martha, huic licet est praelata Maria,
 Morte resurgente, primæ uidere sorores,
 Miscentes longas ultro, citroq; loquelas.
 Samaritana sitim sedauit. Adultera facti
 Obtinuit ueniam. Nulli durus mulierum est.
 Nulli profusæ pietatis uiscera clausit,
 Quam non audiuit? quam reppulit ille piarum
 Qui tres uirgineis opulentas laudibus, atq;
 Dote prophetiæ illustres, cœlestibus omnes
 Afflatus donis, nec ueræ lucis egentes
 Ostendit mundo? Quarum fuit Hildegardis
 Prima, cui ostentum Deus hoc dedit. Interea dum
 Orans ante sacram deuota recumberet aram
 Christi Euangelio recitato ex more sacerdos
 Inchoat hunc cantum, Sanctus Sanctusq; secundo,
 Tertio(ait) sanctus Dominus Deus ille Sabaot,
 Ecce repentinus magno fulgore coruscans
 Ignis adest, sensim, claro delapsus Olympo.
 Qualis ubi tenues radijs penetrantibus auras
 Sol, hominum claris, opera, occupat, omnia, flammis
 Non aliter positum sacrata munus in ara
 Ignis habet, sursumq; rapit secreta potestas.
 Atq; deorsum iterum super ipsum altare remittit,

K. ij.

Veram

Lucæ. vii.

Lucæ.

Marci. xviij.

Iohannis. iij.

Iohannis. xij.

DIACOSIO

Veram iam carnem effictam, uerumq; cruorem,
Humanus quamuis oculus discernere nescit.

DIVA MECHTILDIS VIRGO
spiritualis gratia. Lib. i.
Capite. l.

*Quo tempore
mixerit igno-
ratur:*

Mortales homines, illum fluxisse cruorem
Mechtildis memorat, qui sub tortoribus olim
Manabat, lacera, perfossi pectoris, archa.
Si non hæc homines molles, muliebria passos,
Verba mouent, optabo tamen moueant mulieres.
Inprimisq; tuam (Petre) si sit opus, Caterinam.

INNOCENTIVS TERTIVS.
lib. De officio Missæ.

An do. noo

Ager erit sanus uera ista locutio. At æger
Est sanus, uere dicere nemo potest.
Non sociant uno indiscreta sedilia membro,
Morbida cum sanis integra cum laceris,
Sed diuersarum contraria semina rerum
Succedunt sibi, sese alterutrimq; fugant
Sic caro, sicq; sua migrans ab origine panis
Permutant, non sunt alterum utrumq; simul.
Fit non panis qui panis fuit, ut caro fiat.
Facta caro, quod erat, desinit esse, prius.
Scilicet annihilatur panis, At occupat eius
Vera, locum, uera transitione, caro.

Petrus

PETRVS CANTOR PARISIENSIS

siensis, Cap. de indigne
sumentibus.

SI quo nemo uagos internatos mulierum,
Surrexit maior, Christo dicente, Ioannes,
Vrbis opum refugus, desertæq; incola terræ,
Mel syluestre cui, crudæq; inamoëna, locustæ
Cœna, cubile malum loca sentibus hirta fuere;
Hic (inquam) genitricis sanctificatus in aluo,
Si timet, inuitatus, eum aspirare ad honorem,
Vt Domini caput, angelico populo, reuerendum,
Tangat & impositi perfundat rore fluenti,
Tu piger, ad uirtutis opus, peccator, at omnes
Fertuidus in scelerum species, qui sine pudendo,
Nequiter exactæ concludes tempora uitæ,
Ni cita præteritos metanæa recogitet actus
Quo (scelerate) modo quibus (audacissime) spebus
Non caput, ast totum Christum, dominumq; Deumq;
Audes, non tantum impura contingere dextra,
Verum etiam, subter polluti ergascula cordis,
Cogere præsumis, turpiq; recludere in antro;

Vixit anno

1190

THOMAS COMES

de Aquino,

SV B uini, & panis specie, est cruor & caro Christi. *Mari 1170*
Verus homo, uerusq; est subutroq; Deus.
Possum plura tibi (lector) proferre, sed author
Si placet, ista satis sunt. Aliâsq; nimis.

K. iij.

Concl.

CONCILIVM LATERANENSE

sub Innocentio tertio, ubi conuen-
runt. cccxv. Episcopi.

*Circa. anno
Domini. 1180.*

FAllitur instabili quicumq; putauit harenæ,
Inniti, fidei fundamina lubrica nostræ.
Namq; gubernatam, Christi moderamine, cymbam,
Ereptam tumidis sinuosi gurgitis undis,
Tutus habet portus, tuta ligat anchora terra.
Hanc, nec edax tempus, nec inexorabilis ignis,
Non picei manes tenebrosa inferna colentes,
Sedesua moueant, multo minus hæreticorum
Sibila dispellant malesuadæ flamine linguæ.
Si sapias, hanc conscende ratem, donec licet. Extra
Illam adipiscendæ non est spes ulla salutis.
Sed ne ignotaram fallaris imagine rerum
Hanc cymbam esse scias, generalem ecclesiam, in illa
Christus patri, idem, qui se offert, ipse, sacerdos,
Cuius sacra caro, sacriq; salutifer haustus
Sanguinis, irrigui liquida sub imagine Bacchi,
Frugesq; sub tosta, contenta realiter adsunt.
Ne te perturbent harum miracula rerum.
Non opus est hominis, nō est mortale quod audis
Hoc facinus. Sed Christus adest, uerboq; potenti
Communem hunc panem, falso (Cerealiam dona)
Dictum pertusis expressaq; uina racemis
Transsubstantat, in propriam carnē, atq; cruorem.

Realiter.

Transsub.

Vilios.

VISIONVM ROBERTI MONA.

chi quas dominus Iesus illi ostendit.

Capite, xvij. & xxxi.

Nescio quē Monachū, tradūt sua scripta, Robertū,
Corpus adorasse & non tenuisse preces,

Presbiter oblatum palmis, dum munus utrisq;

Tolleret, in summum porrigeretq; caput,

Et uidisse nigris, inscriptum nomen (Iesus)

Pallentis, medio, solis in orbe, notis.

Insuper, & pueri, pulchrā faciēq; caputq;

Cum cruce, depingi qualis ab arte solet.

Quod res sic gesta est nolo iurare, tamen quod

Res (prout hic refero) fit mihi lecta uolo.

an. 1139.

sub. Nicholas

4. Ponti. Rom

IACOBVS DE VORAGINE,

Genuensis Episcopus. Sermo

ne dominica quarta in

Quadragesima.

ILLA citatorum, series operosa locorum

Cumq; suis iterata iterum distinctio mēbris,

Mille trahens uno sectas de corpore partes,

Scripta ubi sunt scriptis cumulata, authoribus, author

Vnde (Vorago) tibi nomen fecere Iacobe,

Pretereatur. At hoc obiter, cum pace, notetur

(Lector amice) tua, sacramentaliter, illum

Panem, uirginea formatum uentris in archa,

Proberi nobis comedendum, Authore Iacobo,

K, iij.

Simon

Vixit sub A-

dolphi Imper

an. 1139.

SIMON DE CASSIA, DE DIS-
ceptacionibus domini

And 340 **S**I qua (Simon) pietas, si qua est reuerentia uerbi,
Omnibus in terris si qua relictā fides,
Phas mihi nominibus sit te adiuuare sub istis
Adlis, Alternis plectraque solue modis,
Nosse laboro animum, & sensum, non unius xui.
Concipiunt longam, carmina nostra uiam,
Omnis ut ætatis miseris mortalibus actæ
Exquiram uoces, iudiciumque notem.
Forsitā una potest hominū seducier aras.
Iam, Christo nato, non tamen una potest.
Ille suos docuit, uerbo, uitaque præiuit.
Nec finit incertam, per mare, nare ratem.
Ille tenet clauum manibus, cursumque gubernat.
Estque, suis, ueræ dux, sine fraude, uia.
Fare (Simon) Christo sub præceptore, ducentos
Ante annos, toto quæ fuit orbe fides?
Fabor ais, Magnas habeo hec tibi nomine grates
Doque lubens aures, in tua uerba meas.
Hactenus incisas, damus, accipimusque, loquelas.
Eabula quæ sequitur tota Simonis erit,
MANDucare Deum, ut uiuas, ualeasque, iubet lex.
Manducare tamen non iubet illa patrem.
Namque comestibilem immaculata ex uirgine, carnē,
Nec pater assumpsit, Sed neque factus homo est.
Verum

Verum est qui sumpsit, quem manducare iubemur,
Filius, ætern o progenitore satus.

Hic de uimineis, cerealía dona, canistris

Rapta, terebrato exhaustaq; uina cado,
Conuertit, ueram in carnem, uerumq; cruorem,

Transsub.

Nempe hanc quam tulit ex uirgine matre prius,
Difficile, hoc (ais) est, scio, perquã difficile hoc est.

Sed quid non facile est si uolet omnipotens?

THEOPHILACTVS EPIS.

copus bulgarie in Mathæum,

IAMq; propinquantis Christus solatia mortis
Ut petat. ipse, suis mestaq; corda leuet,

Vixit annos

Vrbe Hierosolyma cogit, quicunq; fuere

Dominus. 10. 19

Membra sodalitij proximiora sui,

In quibus accumbens, captato tempore, uerba

De nece, deq; sua proditione facit,

Verum hinc ne gererent inconsolabile pectus,

Non deserturum se docet esse suos.

Neu dubitetis, ait, sponsoq; & sponsio ego sum.

Meq; mei ipsius pignore pono uadem.

Vnum opus admonitu est, quod me fecisse uidetis

Vos (nostri memores) ut faciatis idem,

Tantaq; (queis fiunt) peragens mysteria uerbis

Hoc est corpus, ait, distribuitq; meum.

Nunc ergo, ipse bonus, uirtiosum, nomine carmen;

Facturus, quid ait Theophilactus, habe,

Hic

DIACOSIO

Hic (ait) hic panis, qui sanctificat̃ in ara,
 Est ipsum domini corpus, & ipse cruor.
 Non est mentitæ uanum phantasma figure,
 Est corpus, non est corporis effigies.
 Interius nostris infanda operatio linguis
 Transformat, panis forma foris licet est.
 Nos, genus infirmum stomachoq; in fortibus ægro,
 Pascimur assuetis, absq; tremore, cibus.
 Et quia mens horret crudas cum sanguine carnes
 Esse, cruoribibos sicq; referre Scythas
 Consuluit nobis prudens deus hac ratione,
 Apparet panis, non dubitata caro est.

VIVS. GAJETANVS. IN. XXVI. CA
 put Mathei, & alibi in
 finitis locis.

QVÆsiui numnam Vius quoq; Galetanus
 Adfertor ueri corporis extiterit.
 Sic folium in syluis, in uentis quæritur aura.
 Sic stilla, imbriferis quum furit Auster aquis,
 Pro sacrosancta, facientia uerba, Synaxi,
 Galetanus habet, plus (puto) mille locis.
 Nusquam, ait ille, leges, en signū, en corporis umbra,
 En Christi idolon, en tropus, en species.
 Quo magis hæretici (sic dicentes) pudefiant,
 Ni quia nil frontis, sed neq; cordis habent,
 Causatur Martyr, Vium hunc, habuisse Galerum.
 Quid si habuit? Martyr nonne cucullum habuit?

Iam

CALIX AB EDOVARDO CON-

fessore inter thesauros regum Angliæ
relictus, quē hodierno die, quoties
reges inungūtur primarius ali-
quis episcopus in processioni-
bus ex more defert &
populo ostens-
dit. *

Lector ut agnoscas (quingentos circiter annos
Ante cuculligeri, incuruiceruici, adamati
A nonna monachi, multorum in scandala, nati,
Edita uaniloquis merdosa uolumina chartis)
Hoc (inquā) ut noscas qua religione britanni
Quaq; fide, in sacram tunc consencere Synaxim,
Tractaret placida quum scepra britannica dextra
Edvardus senior, magni genus Etheldredi.
Esse scias calicem, gemmis pellucidum, & auro,
Regis opus munusq;. Illo preciosior alter
Non specie, aut pretio est; Non pōdere, maior et arte.
Hunc calicem quoties sacrā de more coronam
Regum aliquis peteret, præferri, in eoq; sacrari
Mystica supremæ placuit simposia cænæ.
Qui mos usq; diem stabilis durauit in istum.
Huius in aurata calicis, descripta, patella
Hec duo miranda uisuntur carmina ab arte.
MYSTICE sanctificatur in hac patina crucifixus
Ordine mirifico in specie panis uenerandi.

*Edwardus
wintonia in re-
gem ungitur
die pasche an-
do 1093*

Iudæi

IUDÆI BAVARENSES VI.
de Christianum Massæum
Cronicorum mundi,
libro, xviii.º.

Res gesta est
an. 1337.

IA M furor, & rabies, iam dira libido nocendi,
Iudæis iterum incessit apud Bauaros.
Parricidalem quondam exaturasse furorem
Non satis, authorem uitæ iterum repetunt.
Incitat ira animos, odiumq; inimicat acerbum.
Triste odium, sed, quem lædat, abesse dolet.
Credat abesse aliquis, nec abest tamen, ipsimet aiunt,
Verum ubicunq; suis se adfore dixit, adest.
Quid dubitamus enim, non qui comediq; bibiq;
In templo potis est, lædi inibi potis est?
Prensus in horto olim est, nunc est prendendus in ara.
Hic, dubio absq;, manus iniiciemus ei.
Ferte citi flammæ, uramus in igne synaxim.
Sic Christum spes est urere posse simul.
Aut si fabrilis placet experientia, uectis,
Malleolusq;, quibus comminuatur, adest.
Vim (res mira) ignemq; adhibent, non urere flâmis
Possunt, non dura frangere uectæ tamen.
Præses ubi audiuit Iudæos hoc scelus ausos,
Arripit, & occidi morte iubet merita.
Non quid agât quæro hic, sed quid credant Bauarēses
Martyre nam melius, credere, non dubium est,
Ludol.

LVDOLPHVS CAP.VII. DE

uerbis domini propter quæ
quidam abierunt retro.

INTEGER in uini, & panis speciebus, Iesus,
Integra quam tulit ex uirgine matre caro,
In sacramento, populo comedenda fideli
Traduntur, superant plura, sed hoc satis est.

Vixit annis 33

IOANNIS VVICLEF. AD IO.

annem, Lincolnensem Episcopum.

Epistola, Ex bibliotheca

Abyngdonensi in

Anglia.

O Domine, o pater, & presul uenerāde, Ioannes
Christi humilis seruus, uester deuotus alūnus,
VViclef, se pedibus prouoluit humillimus istis.
Oscula sanctarum sibi deposcens sotularum.
Omnimodas reuerentiolas tanto patre dignas,
NVNC agite excubias (pastores) ni caueatis,
Gallinis, anatum gregibus, lactantibus agnis,
Scilicet hec aliquam paritura est concio stragem,
Non amo tam sanctis, uulpina proemia, uerbis.
Namq; obseruandos Christus docet esse prophetas
Qui ueniunt ad nos in pelliculis ouium. Sed
Intus habent uulpem, sub corde, lupumq; rapacem,
Ceterum epistolium iam persequar ordine, reddens

Vixit annis 37

Quo an. Lon-
di. in conuen-
tu fratru pre-
dicatoru da-
natus fuit.

Matthæi. 7.

Verba

DIACOSIO

Verba, quoad possum, uerbis, sua sensaq; sensu.
 EN uester seruus deuotus, spirituale
 In causa Christi, petit hoc suffragium habere.
 Quandoquidem est a falsis fratribus insimulatus
 De sacramento altaris, super hærese, at ipse
 Credit, adusq; suam uult, q; hoc defendere mortem.
 Postq; legitimus, fecit sacra, rite sacerdos,
 Hostia parua, colore albo, formaq; rotunda,
 Sub forma panis, fit uerum corpus Iesu.
 Sicut Catholicus, sparsim, toto orbe, popellus,
 Ante introductos credebatur pseudoprophetas.
 Hoc (inquam) petit, ut fratres super articulo isto
 Et rogentur, & apponant generale sigillum.
 Hæresis ut uestram non inficiat diocesim.
 Hac VViclef. Quanq; non sum quoq; nescius ipsum
 Illum, alibi his iplis pugnancia scribere uerbis.
 Id quod discipulus fecit suus, haud ira multos
 Intra annos, patrijs oppressus Zuinglius armis.
 Vnica fax (ut cognoscas quo spiritu aguntur
 Hæretici) intestini dans incendia belli.
 Cuius uerba etiam pro me facientia scribam
 Ni quoniam ipse suis scribit contraria uerbis.
 Hæreticos omnes, dubij uertigo cerebri &
 Spiritus exagitat contrarius, ultima, primis,
 Primaq; postremis, medium dissentit utroq;
 Ascultant quid fert mundus, quid ferre recusat.
 Quid procures rerū domini, Christi ultima cura est.
 Dic (ait ædituo tenera heroina) quota hora est?
 Nulla equidem (domina) est nisi quam tu iusseris, illa
 pol

zuinglius.

Poluir honestus serio ait, Canabis apud me, &
 Donec ad hunc morem te gesseris ædituus sis.
 Nulla sacerdotum nostrorum fabula mores
 Proprius exprimit. Ascultant quid quisq; potentum,
 Quid oculos qui portat, ait. Si fors aliquem, horum
 Mæcenas magnus roget, subtus benedicta
 Ecqua caro Christi latet occultata, synaxi,
 Nulla equidem (nisi quam dominatio uestra iubebit)
 Dicet, Episcopio dignus. Quærebat ab ipso
 Martyre, in Oxonio quidam, quid sacra Synaxis
 Composito ad miram, uasro uultu, grauitatem,
 Vera caro, & uerus, rupto de uulnere, sanguis,
 Respondit, Transibant menses, unus, & alter,
 Visitur interea, uisq; reditur ab illo
 Londinum, dic obsecro nunc, quid sacra Synaxis
 Panis, & absentum (respondit) symbola rerum.
 Cur hodie, cur cras, aliud, dicitq; negatq;
 Si rogitas, Magnis Heroibus est ira uisum.
 Nam quia nulla hora est nisi iusserit heroina.
 Non reputant domini quoniã immutabile uerbum,
 Ut regat affectus nostros, non seruiat aptum.
 Sed mundo plus quam Christo, placuisse laborant
 Nec placuisse tamen sed delusisse student &
 Gaudent audire hoc uerbum (tractabilis) ut sunt
 Hercle sequax hominũ genus, & tractabile. Nãq; ad
 Infernum recta (si ditior imperat) ibunt.

Arunde;

DIACOSIO

ARUNDELIVS CANTVARI

ensis Episcopus ex illustri fami-
lia Comitum Arunde-
liae natus.*.

*Sedit sub Ri-
chardozam.
da. 1384*

NEMO, opere in toto, ne rideat, en dabo, quiddā,
Quidā, adamās quandā, rideat ut monachus,
Nil nostrum hic, Refero tantum, Mendacia si sunt,
Tunc ego dicam mendacia, non faciam,
Dic, ais, author quis? Nolo, Sum liber. An ista,
Dicere compelles condicione hominem?
Sin libeat, dicam, solis non durus amicis,
His etiam iniussus, V Valdones author erat,
Ille oculis carnis se rem uidisse uti gesta est,
Iuramento etiam interposito, memorat.
Hunc rogites, uolo, ni quia mortuus est, neq; plus scit
Nunc iusiurandum reddere, quā crepitum.
Sed, qua parte potest, hac illum audito loquentem,
Non subeunt structos, carmina sola, rogos,
LONDInum, urbs uetus est, ubi diuo ecclesia Paulo
Præclarum humanæ cernitur artis, opus.
Plumbea suppositam sic sphæra cacuminat urbem,
Lambere, sydereo uertice, ut astra putes.
Subter ea sedit Cathedra spectabilis alta,
(Quæstio dum fieret) præsul Arundelius.
Pomifera huc quendam misisse Vygornia fertur
Sutorē, ultra olidas ausum aliquid crepidas,
Rarus adhuc sutor sacramentarius illa
Tempestate fuit, Nunc ubi non uideas

De

De sacramento fit questio, Sutor in ipso
Primo congressu se probat hæreticum.
Iussus adorare, Ac ipsis ueneranda supernis
Munera spiritibus suspicere, & colere,
Suspiciens, immo, prius (inquit) araneus (usq;
Si sit araneus hic) suspiciendus erat.
Adfuit hoc dicto dilapsus araneus, altris.
(Credere si phas est historię huic) trabibus.
Sutoremq; petens, recta in tot millibus, hæsit
Qua blasphema suam uerba habuere uiam.
Quid faciat sutor? clamet & clamantis in ora
Intret. Decuriat decuri at illa negat.
Vim manibus facit ipse tamen, quin cōmodat ipsi
Auxiliatrices plebs miserata manus.
Vix tandem ingressu prohibēt, uix presidio aucto
Arcent bestiolam, labra reclusa, malā.
Huic igitur, regni iam cancellarius Angli,
Exoniensis dux prodigio intererat.
Atq; alij. In primis perculsus & ipse stupore
Præful Arundelius, taliā uerba habuit.
Fili, ait, fratresq;, ego quos pro uiribus, & pro
Sedulitate mea parturio domino,
Accipitote animis, atq; hæc mea condite uerba
Hæc hercle indubia est uindictis ira Dei.
Hic Satanas, hic ipse araneus est, in Iudam
Post buccellam quem mox subiisse ferunt
Sic pereat (uobis meliora sed ominor) omnis
Diuino hæreticus proditus indicio,
Quisquis adorandum corpus domini esse negabit.
K. l. Plus

DIACOSIO

Plus quam lætiferi corpus araneoli.
 I pretor, cape. Tu legem gladiumq; geris. Nos
 Defuncti nostro iam sumus officio.
 Nec mora. Iudicio primum de more coacto.
 Arsit, in extremis, nescio, at opto, rogis.
 Martyr at historiam hanc fertur ridere, quid ad me?
 Rideat an rumpat se, nihil hercle moror.

THOMAS CEMPENSIS TEV,
 tonicus canonicus regularis. De im-
 mitatione Christi, lib. liij.

Vixit anno
 1400

Christe graues hominum solite exaudire querelas,
 Qui timidas memori traicis aure preces.
 Sic me rore, tuę dulcedinis imbue, sic me
 Praueniant seruum cœlica dona tuum
 Ardens, ut repido huic stomacho, deuotio detur
 Ad sacramentum uelle uenire tuum.
 Corporis istius grauib; (pater) exime uindis
 Meq; salutaris colloca in arce tui
 Fac, oculus. istos mysteria sacra uidere
 Fac melius uideat sed tamen illa fides,
 Non est (quod geritur) terrenę operatio dextre
 Est uis, inuentiq; est opus omne tui.
 Non etenim ingenij medulo sunt congrua nostri
 Exuperant captum quæ procul angelicum,
 Ergo indignus ego peccator, terra, cinisq;
 Vilior abiecto in publica strata luto
 Audeo in arcanis perulans cœlestibus esse?

Ris

Rimariq; oculis mystica sacra meis?
 Da ueniam genitor. Posthac in simplicitate
 Cordis, & in firma, catholicaq; fide.
 Ad tua sacra, tuis reuerenter iussibus ibo.
 Nec bona spes deerit, crædulas ue mihi.
 Credo etenim, sacra quod subter mysteria præsens
 In sacramento (tu pater ipse) tuo es,
 Nam quia, temet in hoc sacramento ipse relinquis
 Ut pascas famulos (tu cibus ipse) tuos

IACOBVS DE VALENTIA

Christopolitanus Episcopus. In expos-
 sitione psal. cx, super illa uer-
 ba prophetæ. Memori-
 am fecit mirabi-
 lium suorum.
 rum

HAbe meam (lector) breuiter sententiam.
 Sic melius euirabitur battologia.
 Natura transsubstantiati tritici
 Conuersa sit uerum Dei corpus. Tamen
 Suo absq; subiecto accidentia remanent.

An. 1400

CONCILII BASILIENSIS SES-
sio trigesima sub Eugenio quarto.

IAM celebrabatur trigesima Basiliensis
 Sessio concilij quum uos concordia patrum
 L. iij Pectora

Exijt decret.
 a Calen. Iana
 anno 1438.

DIACOSIO

Pectora, felici sæclorum tempore nati,
 Mitrati proceres, Synodo, de more, coacta
 Nequid relligio detrimenti pateretur
 Neu fidei error fundamenta elideret, ante.
 Res alias omnes, decernitis esse cauendum.
 Non erat in toto, sed adhuc tam barbara mundo,
 Natio, quæ ueram carnem Domini comedendam
 Inficias iret, sed erat qui sub speciebus
 Panis nū præter carnem, in uini speciebus
 Solius adferrent, præberi sanguinis haustum.
 His ergo aduorsum decretis talibus, itis,
 Sub specie alterutra nullatenus esse putandum
 Alterutrum latitare, ast Christum, hominemq;, Deūq;
 Integre, totum specie sub qualibet esse.

PRAGENSIVM CONFESSIO, ARTI- culo primo, contra Thabo- ritas.

Inter Pragenſes (ea gens infecta ueneno
 Huſſi, & Vvicleui deſererat eccleſiam).
 Quis non miretur, uotis communibus, iſta
 Decreta dimanasse ſubito in publicum;
 Chriſtus, uerus homo, uerus Deus, ex patre natus
 Viſibile ſacramentum inhabitans occupat.
 Id quoq; natura in propriaq;, ſuq;, ſecundum
 Præſentiam corporeæ ſubſtantię.
 Hanc & non aliam numero, ſed prorfus eadẽ,
 Quam ſumpſit ex utero Mariæ uirginis.

Qua

Qua, terra, pelago, cœloq; excelsior alto
 Residet in ipsa dextera Dei patris.
 Cui, sacramento, præsentis semper in isto
 Cum cereis, genuq; flexionibus,
 (Aut si alius, Christum mos est, ritusue colendi)
 Omnes honores deferendos ducimus,

*Christus in sa-
 cramento aao
 rarius.*

ALBERTVS EPISCOPVS RATIS,
 ponensis in Lucam. Alphonsus Episcopus Abulensis,
 in Paradoxis secundis. Capite .xv. Ioannes Gerson
 in compendio Theologiæ. Holkot in librum
 Sapienti. Capite, xvi. Paulus Cortesius
 Sententiarum, Libro tertio. VValz
 den Tomi secundi de Sacra
 mentis Capite, ij. Hugo
 Cardina, in. i. Cor. xi,
 Aubanus, Chron.
 lib. ij, cap. xij
 De Asia
 Lira
 su
 per illud Ioan, *verba que ego
 loquor spiritus sunt.*

Eucharistia loquitur.

Albertus, corpus mihi dat de uirgine natum.
 Imbutam Alphonsus, dat ratione animam
 Gerson de similia transire dat in Deitatem,

*An 1280.
 1426.*

L, ij.

Holkot

DIACOSIO

1349.

Holkot edit moriens, proque viatico habet.

1500.

Sum Paulo totus per concomitantiam, Iesus.

1410.

Sum naturalis VValdene teste caro.

1244.

De pane in carnem, me transsubstantiat Hugo.

1520.

Aubanus comedi dat mihi, non minui.

1520.

Dat verum esse Lira, hoc verbūq; (realiter) vrget.

Solus symbolicus me Petrus annihilat.

ROKIZANA BOHEMICVS

ecclesiastes, In historia

hussitatum.

Vixit ann

1450

PECTORE credendum, constanterq; ore fatendum,
Quod vinum, panisq; suis quem liquit Iesus,
Sunt vere, sunt ambo suum corpusq; cruorq;
Quin etiam, in propria natura, ex virgine natum
Corpus ibi præsens, nec materia altera rerum est.

CONCILIVM CONSTANTIENSE

In quo huss. & vvy cleff.

condemnati.

CORPORIS integri fabricam, integriq; cruoris
Flumina, percussis ferro manantia fibris,
Sub vini, & panis forma, veraciter esse
Vox est, cuius ais, cuius non vrbis, at orbis,
Nec tamen orbis, at illius qui condidit orbem.
Quid dubitamus enim verbisq; hactenus apertis?
In Christo, quoties, homines duo tresuē coibunt,
In medio illorum se dixerat ipse futurum,

Math xxiij

Quicq;

Quicquid suæ se promisit non defore sponsæ,
 Si adfuit, hanc docuit, si non, hanc ergo fefellit.
 Cur igitur modicæ fidei (fili) dubitasti
 Si Christus Deus est, sequere hunc, si Belial, illum.

DIVVS LAVRENTIVS IVSTINI

anus. Protopatriarcha Venerus, qui miraculis claruisse fertur. In libro quem inscripsit de sacramento

Altaris

Quid iuvat excellentē illam, infandāq; Synaxim
 Dicere, & humanis velut incestare loquelis? *An, 1410*
 Seu calamo, tantam, vel pectore, concipias rem,
 An vero aspiret calami petulantia nostri,
 Angelicæ quo non pertingit gratia linguæ?
 Si vacat, & studium est, cuiquam, cognoscere quid sit.
 Nil non diuinum, nil non cœleste, quod audit,
 Christus, verus homo, verus deus, integer, vna
 Quæq; in particula est illæsus, & inuiolatus.
 Totus ab indigno comedendus, totus ab illo
 Conciliat cui diuinum noua vita fauorem. *Indigni sumunt.*
 Non tamen est hominum manibus lacerabile corpus,
 Olla nec impressos produnt crepitantia morsus.
 Verum idem est Christus, dominus, sua gloria cui stat.
 Statq; immutatis æterna essentia formis.

L. iiii,

Io:

DIACÓSIQ

IOANNES PRÆMONSTRATENSIS
Monachus, vide Enchiridion
historiæ Bohemicæ, cap. xxxvii.

*Vixit anno
1415. tempore
concilij Const.*

Adoratio

ILLA Bohemorum, sceleris, cædisq; repleta
Seditio, quamuis multa aduersantia sanæ
Produxit fidei, nunq; deflexit ab illo
Quod caput est causæ nostræ. Nam perfidus ille
Præmonstratensis monachus, quum pessimus esset
Hæretica infectæ status impetigine præ,
Falsis adorandum, panis sub imagine, Christum,
Vestabat, media (populo acclamante) platea

IOANNES DE PRZIBRAM DE
Professione fidei Catholicæ,
Capite, xiii, &, xviij.

*scripsit anno
Dom. 1430.*

CRedo quod humanæ, preciosa cibaria, mensæ,
Christus, uerus homo, virgine matre satus
Quum patre coæterno, æternus Deus ipse,
Ante solum, et cælum, par tenet imperium,
In sacramento altaris ueraciter adsit,
Immo etiam haud dubie, uiuit, agitq; inibi,
Estq; requirendus populo (sine fine) fideli,
Ex patriæ cultu suspiciendus ibi.

Eugenius

EUGENIVS QVARTVS.

NI Prius, humanæ hausisset præcepta sophiæ,
 Inter Auerroicos, Socraticosq; libros,
 Quid formale habeat, quid materiale Synaxis
 Crediderim Eugenium non potuisse loqui.
 Nunc causas rerum penitus penitusq; remotas,
 Visceraq; inspicimens interiora, docet
 Quod grana & ruptis stillantia uina race mis
 Causa sacramenti materialis erant
 Verba creatoris, cana, quibus ipse, peracta
 Confecit sacrum hoc, discipulisq; dedit,
 Et quibus, in Christi parsona, ex more, ministri.
 Utuntur, tanti forma fuere sacri.
 Vi quorum, in ueram, Cerealiamunera, carnem
 Versa, in sanguineas uina abiore notas,
 Non hæc Eugenij solius uerba, Secundi
 Sunt Florentini dogmata concilij.
 His quoq; (transmissis per inhospita regna legatis)
 Armeni, uoces apposuerunt suas.
 Seq; ab apostolico, in partes, & scismata, uerbo
 Dixerunt, latum excedere nolle pedem.

Sedit an 431

Tansub.

Consiliū florē
ii. secundū

Armeni.

NICHOLAUS SICVLVS PANORMI-
 tanus Archiepif ac Cardinalis. ca. cū Martha,
 de celebratione missarū & Lotharius.

EN Siculus, siculæ nunquam tamen incolaterræ,
 Caruleo rapiens teretes de flumine guttas

Inter fuit cō-
cilio BasiliensēEt de
an 433

DIACOSIO

Lotharius.

Et de pertusis nigrantia uina racemis,
Sanguinis, in uerum qui Transubstantiat haustum.
TV QVOq; nascentes per rura uirentia panes
Triticiae florem segetis, uerbo usus eodem,
Desinere in ueram scribis (Lotharie) carnem.

OCTAVA SYNODVS FLO.

rentiae habita sub Eugenio. iiii.

anno 1439.

*Petrus Mar
tyræ Floren.
intelligit.*

TANDē etiā, magnis patribus generale habiturus
Conciliū, patulas aperis (Florentia) portas,
Vrbs equidem florens studijs, opibusq; uirisq;
Orbeq; conuectis ex omni rebus abundans,
Vix ulli meritis nostra hac ætate secunda,
Ni scelere, & maculis imbuta recentibus esses
Monstrū, horrendū, ingens, animæ cui lumen adēptū
Producens, Hæc delictorum summa tuorum est.
Verum ubi iam hospitibus patuerunt atria tantis,
Roma opulens, quæ fratribus olim angusta duobus
Nunc, spatiosa humus est rubris regnata galeris,
Carthagoq; potens, & Alexandrina theatra,
Nomen & a magni cui nomine Constantini,
Antiochiq; opus, & mundi sola aurea tellus
Anglia tunc, nunc deterius uena metalli.
Deniq; quæcunq; est totum memoranda per orbem
Terra, siōs, illo, prepere iubet ire legatos.
Ne non unus pastor, & unum fiat ouile,
Græcia, dat, patribus, suffragia, mista, latinis.
Nec (sub fine) ullo uariat sententiæ uerbo,
Quælitum est, cur fermentatos Græcia sola

Quæ

(Quum faciunt rem diuinam) panes adhiberent,
 Respondent, se non magno in discrimine habere,
 Nec ceu de lana, contendere uelle, caprina,
 Seu fermentatus panis, siue azimus extat,
 Dummodo triticeus fiat, dumq; ipse sacerdos
 (Qui Christi corpus consecrat) legitimus sit.
 Sitq; sacer locus in quo missa illi celebranda est.
 Hæc ubi dicta, iterum captum est (uelut antea) quæri,
 Cur, Græci, post hæc domini clarissima uerba
 Accipite (hoc nostrum est corpus) cruor hic, bibite, est,
 Sacramenta quibus fieri phas credere uerbis)
 Insuper, hæc addunt, frustraria uerba, precantes
 Effice (magne pater) panem quæ frangimus esse
 Corpus honorandum Christi, et quod molle pitissim
 Lubrica decliua transmittit lingua palato
 Sanguinem honorandum Christi fac esse, deicq;
 Spiritu utrumq; tuo transmutante. His quoq; Græci *Transsub.*
 Respōdent, domini se non diffidere uerbis,
 Et seq; prolatis sacramentum illico uerbis.
 Attamen ut nostri (patriæ pro more) ministri
 Post confecta ministerij mysteria sacri
 Sic orant, dicuntq;, Iube hoc pater optime rerum.
 In sublime altare tuum proferrier, inq;
 Conspectu diuinæ maiestatis in æuum
 Angelicis poni obsequijs: sic a solet illa
 Altera uerba suo superaddere Græca more
 Effice magne pater: et cætera.
 Ut domini (longe res sacratissima) corpus
 Et sanguis, mundi precium non uile, redempti,
 Impe-

DIACOSIO

Impetret ueniam erratis, animæq; salutem.
 Altera cæpit agi cum Græcis quæstio. Quonam
 In carnem fiat panis mutatio pacto.
 Iam mutari etenim est ecclesia Græca professa;
 His quoq; respondent, Ecclesia & induperator
 Ni iubeant, non posse hodie tractarier hanc rem:
 Nec synodum indictam sibi tali examine, uerum ut
 Quæstio de processu sancti pneumatos esset,
 Attamen induperatori se uelle referre.
 Interea procures (responso utrinq; probato)
 Pulpitaq; & uacuis liquere sedilia sellis,
 Sol terræ spatia emensus, iam proximus undis,
 Conditur, occidui sub nota cubilia ponti,
 Quum, subito, attonitas impellit nuncius aures,
 Constantinopolitanum Ioseph patriarcham,
 Exhalantem animam, fato decumbere acerbo,
 Curritur, ad mæsti, subitissima nuncia, casus.
 Omnibus incessit quærendi mira uoluntas,
 Tam non prouisæ mortis, quæ causa, quis author,
 Protracti famuli memorant, cænatus ut ille,
 In penetrabile domus (quod moris erat sui) abiisset.
 Dumq; caput charitatis, & calamum, dū scribit, in ipso
 Scribendi officio membris, animoq; fatiscens
 Concidit Incessit iam proxima cura uidendi
 Quæ patriarchæ mens agitasset proxima morti,
 Quæq; superstitibus mandasset uerba libellis.
 Talibus inueniunt inscripta uolumina uerbis,
 ILLE EGO, propitia, diuini numinis, aura,
 Constantinopoli præfectus Episcopus urbi

Cognos

Cognomento Ioseph, œcumenicus patriarcha,
 Extremam fati quoniam mors applicat horam,
 Nec cras uenturæ dabitur brevis hora dici,
 Per (quo, progeniem, Græcam, gentemq; latinam,
 Deniq; quo genus omne hominū cōplector amore)
 Impellor moriens fidei indicium dare nostræ,
 Et controuersis quæ sit sententia rebus.
 Dicere, ne in longum (me authore) hæc rixa trahatur
 Quicquid, apostolicis, ecclesia fulta, columnis,
 Quicquid catholici censent, celebrantq; docentq;
 Censeo, confiteor, credoq;. Huic deniq; uerbo
 Hoc extremum operæ humanæ scriptū inuoco testē.
 Hac fide, & hoc animo, iam, uitæ in fine quiesco.

*Ioseph Confess.
 patriarcha in
 oibus non solū
 in negotio Eu-
 charistia sup-
 scribit ecclesie*

VARNERVS, DE VENERA-
 bili sacramento, missarumq; ualore,
 re, paradoxo. l.

TENENDum, igitur, hoc est, fide firmissima,
 Quod Christus est integer in Eucharistia.
 Idem ille, qui natus fuit, de uirgine.
 Idem ille, qui pependit in ligno crucis.
 Idem ille, qui sedet paternam ad dexteram.
 Venturus orbis excidio sub ultimo,
 Ut iudicet uiuos, pariter & mortuos.

Vixi, an. 1498

Albertus

DIACOSTO

ALBERTVS PIVS CARPORVM

Comes in Epistola declamatoria cons

crat Lutherum .*

O BSEcro (magne pater) tua quē patientia tandē
Lentaq; pigrities, est hābitura modum?
Siccine ferre potes uerborum plaustra malorum
In te, Lutheri uipereo ore iaci?
Siccine inulta, inopina, ingens blasphemia, abibit
Qualem nulla habuit, nulla habitura dies.
Namq; quid intactum, quid post speremus inausum
In sacramentum uim quoq; si faciunt?
Si irrident illud, quod (ut est) sic debuit esse
Gloria cælitibus, dæmonibusq; timor.
Sub quo progenies recubat tua, Christus, Iesus.
Integer occultis panis in exuijs.
Non uiolatore, pueri (pater) ergo tui, tu
Cælitus emisso fulmine percuties?
Sed quid ego ista loquor iam dudum edoctus abyssis
Incomprehensibilem iudicia esse tuæ

LADISLAUS REX BOHÆ

mæ; uide Æneam Syluium.

Capi, lxiij.

Vixit circiter
anno 1460.

DVM petit angusta prospectum forte fenestra
Rex Ladislaus, sacram (de more) Synaxim
Vidit ab hæretico per totam ferrier urbem.
Et populum dura summisso poplite terra,

Nuda;

Nudatumq; caput, diuinum impendere honorem.
 Rex contra, genibus rigidis, & uertice tecto,
 Os, habitumq; irati habuit. causamq; rogatus
 Cur inhonestasset domini uenerabile corpus,
 Non equidem ignoramus (ait) diuinius esse
 Hoc corpus, quam quod merito dignemur honore.
 Nostra nec exilis domino reuerentia nostro
 Datuè, adimituè aliquid. Sed habēda est cautio, ne dñi
 Deferimus Christo (qui debebantur) honores,
 Sacrilegum plebi commendauisse putemur
 Presbyterum. Mores populi de principe pendent.
 Nec tamen hoc sacrum corpus spreuisse fere mur.
 Cutis ad occursum (quando illud Catholicorum
 Quisquam fert manibus) semper procubere, & omne
 Gestum, non fictæ reuerentiæ habere solemus.

IOANNES HVSS; REQUIRE

in Io. Przibram libro de non
 remanentia panis con-
 tra VVicleuistas.

ILLA salus, demum est, quæ dat deus, ex inimicis; *Combustus cō*
 Deq; manu illorum qui nos odere, salutem. *stantia. an. da.*
 Nil ille ex omni fabricauit inutile parte, *1457. 7. die Iulii.*
 Lis sed amictam parit, arma diutina pacem,
 Rixa furens, lapsam restaurat religionem.
 VIX, Ioannes Huss, per notæ limina portæ
 Vrbe subintrarat (urbi Constantia nomen)
 Didacus adueniens, salue, acceptoq; datoq;
 Inquit

Inquit, EGO simplex idiota. HVNC corrigit altes
 Tu simplex immo hercle duplex. Perfusus aceto hoc
 Didacus erubuit, pergit ramen, atq; ait hospes;
 (Namq; tui nostras rumor peruenit ad aures)
 Sit mihi phas rogitare unū, hoc praeq; omnibus unū.
 POST q; accessit prolatis benedictio uerbis
 Sub sacramento communem tunc quoq; panem
 Nū remanere doces; Huic Huff, hoc nō doceo inquit.
 Certe (ait) audiui: sed gaudeo, quandoquidem ex te
 Audio, te sanum sapere. At dic serio, an istuc
 Non doceas? pol non doceo. Facis ut prope credam
 Iam tibi si doceas hoc te nusquam docuisse.
 Dic igitur doceasne negeasne. Ego pernego (dixit)
 Quasi iterum, duro sermone Ioannes
 De Chlum, compellat. Quoties uis didace dici?
 Non ter iam rogitas non ter docuisse negat se;
 Sed postquā intrauit conscensa sedilia iudex,
 Innuit, astanti cuidam, producere testes.
 Præmus ibi audiui (clamat prociue) Ioannem
 Huff, adfirmantem, mera quod substantia panis,
 Sub consecrato sacramento remaneret.
 Huff n̄ inficias, seq; hoc dixisse negabat.
 Alter adest testis, iuratq; Benessius ipsum,
 Ipsum Nicolaus Poduinus, idem Broda iurat.
 Iurat Plebanus de VVisserat: albaq; rubro
 Tempora præcinctus iurabas (Petre) galero.
 Huff, ubi tot, tantosq; uiros, & suspicione
 Omni maiores, contra se stare notauit,
 Dixi (ait) & dico, panem remanere, sed illum

*Ioannes de
Chlum*

Prociue.

Ne

Ne quisquam quàm dixi alio rapiat mea uerba).
 Illum ipsum panem qui uerbum protulit istud
 De se, ego sum panis uitæ, non materialem.
 Nam Christus, uerbi infanda uirtute superni
 Panem, de trinitate, fecundum germen, aristæ,
 Mit atq; expressis, undantia uina racemis,
 Transubstantiat, in carnem propriam, atq; cruorem;

Transsub.

LAURENTIUS MEDICES, VIDE

Angelum Politianum libro F. xi.

stolarum. iij. de immatu-

ro Medicis interitu.

*Nos partem illius ex**pisto a uersu utq;**cūq; reddidit**mus.*

N Certe dein media (sed que nox ultima rerum
 Laurento fuit, & longorum meta laborum)
 Dum iacet, & pigram querunt membra ægra quietem
 Suscitatur hunc quidam; & sic securissime, dixit,
 Laurenti dormis nec morte instante moueris?
 Nec quæ sola homini sunt tuta uatica eunti
 Precipis adferri nec respicis illa ferentes?
 En uigil, & memor in tempesta hac nocte, sacerdos
 Fert sacramentum nobisq; tibiq; tremendum.
 TVM uero excelsus, procul, o procul (inquit) amici
 Sit procul hæc feritas, a me procul hoc scelus absit
 Absit ego ut patiar, dominum, regemq; meum, me

*Moritur cū
 c. an. 1494.**M. i.**Qui*

Qui plasmavit humo, qui morte redemit, Iesum,
 Istud, ad usq; meum, tam uile uenire cubiculum.
 Tollite me lecto, q̃ primum tollite, queso.
 Obuius ut domino occurram, supplexq; salutem.
 Hæc ubi dicta, leuat se, & quamuis membra residant
 Viribus ille animi languentes sustinet artus,
 Innixusq; suorum humeris magno seniori
 Obuius, et promptus mediam procedit in aulam.
 Prorepensq; illi ad genua, & supplex, lachrimansq;
 Tune (inquit) famulum nequam mitissime Iesu
 Tu dignaris, herus, reprobum me inuisere seruum?
 At quid ego seruum dixi? pol uerius hostem
 Dixissem. Toto quo non ingrator orbe,
 Nam quia tot magnis meritis abste cumularus.
 Non dicto tibi paruerim, sed sepe supernam
 Maiestatem ipsam patrato crimine læsi,

IOANNES CHEMENSIS, AVTHOR
 operis cui titulus, onus ecclesiæ. Capite. lxxij,
 De triplici statu totius
 mundi.

Am, 1500

ITE dapes (miseri) ad cœlestes, ite, uocati.
 Iam Deus inuitat, iam mensa, & cœna parata est.
 Crux domini unipedem, dabit in conuiuia mensam.
 Spiritus obsequium præstabit sanctus, at ipse
 Christus inexhaustæ cibus est, & fercula, mensa.

Santes.

SANTES PAGNINVS IN ISA:

gogis, ad mysticos sacrae scripturae
sensus, libro decimo, et
alibi

DE grans, fieri carnem, de uite, cruorem,
Ponere naturae, semen, utrumq; suae
Verti, mutari, substantia ab altera, in alteram
Transferri, & fieri corpus, utrumq; Dei,
Ostendi populo, frangi, comediq; bibiq;
Sumi, atq; absuim non potuisse, tamen,
Esse epulas animae, secessum, olidasq; latrinas
Nescire, haec Santes omnia solus habet.

ÆLIVS NEBRISSENSIS IN

Cōmentarijs super Iuuen-
cum,

DIC mihi (dicendi non est magnus labor) Æli
Per gratias dic, & cupidines omnes,
Quanta putanda, in eo, & quam magna potentia, uerbo
Quo consecrari dominicum solet corpus?
Dic (inquam) dic clare, & aperte, Dic semel Æli;
Ni dixeris, nunquam rogare desistam,
Vim facis (hospes) & est iniuria maxima, si das
Nec cogitandi spacia, nec quiescendi,
Verum (age) quandoquidem si quis Christū neget, illū
Coram suo Christus patre est negaturus,

Vixit annis
1520.

Marc. viij.

M. ij.

Me

Transsub.

Me referente scias in uerbis quattuor illis
 Fuisset tam magnam efficaciam, uimq;
 Ut simul ac prolata fuisset illico uinum
 Conuerterent in sanguinem Dei uiuum
 Quid uiuum? τοῦ θεοῦ οὐκ ἐπὶ πρὸς φύγειν ἐπεὶ οὐδὲν ἴσται.
 Quid ego audio? Num in sanguinem Dei uiuum
 Pol equidem rem nunquam accepi O Æli aliorum
 Nec si angelus contrarium adferat, credam.

CECOLAMPADIUS IN CONCIONE

quadā de Eucharistia quam habuit adolescens & Mo-
 nachus, nondum infectus, scabiæ hæretica.

Cuius mentionem facit Hofmester
 rus, libro secundo dialogo
 rum.

*Obijt. circiter
 An 1525.*

QVI, formare, tuos, toties, & uertere sensus,
 Ausus es, in medium huc tu quoq; protrahitor.
 Non sunt prima tuæ studia illa udata iuuentæ,
 Averso fiunt posteriora Deo.
 Quod si prima aliquis uult nullum pondus habere
 Tantundem uolumus ponderis esse alijs
 Nunc tua uerba, agnosce, tuæ aduersantia linguæ,
 Qua sola hæreticum te liquet esse nota,
 Contentum sub pane hoc, uerum corpus adesse,
 Sub uino scatebram sanguinis indubij,
 Id uero nobis credendum est indubitanter.

Simpliciter.

Simpliciter q̄ inquis, cordeq̄ & ore duplex.
 Rursum ais, hoc corpus, nudam uocitare figuram
 Rethoricumue typum, relligio hercle mihi est.
 Non est, qualis erat quondam protomartyris Abel
 Hostia, uenturi sola figura sacri,
 Non ut Melchisedech oblatio, Non ut Helia.
 Non ut nocturnum Manna, vel agnus Aron.
 Absit eminero procul hæc blasphemia, ut umbram
 Ortæ iam luci consimilem faciam.
 Post quoq̄. Non Christi corpus cibus iste figurat.
 Sed uerum Christi corpus (ais) domini est.
 Nititur humanis, nec nostra adsertio uerbis,
 Verum habeo Christi, uocibus hisce, fidem.
 Accipite, atq̄ editote, meum, cum sanguine, Corpus.
 Iamq̄ ego utrunq̄ illic simpliciter fateor.

PETRVS GALATINVS. DE

arcanis Catholicæ ueritatis, lib. x.

Capite quarto.

PER montes quorum Rabbiniis mentio facta est an. 1510
 Per uertices, & montium cacumina,
 Presbiteros, procures mitratos, uulgos, & omnes
 Ecclesiasticos uiros intelligo.
 In quibus, implentur ueterum prælagia uatum,
 Quoties dominicum corpus in caput eleuant.
 Non potui lector non hic Petro Galatino,
 Licet nouitio, dare locum cum ueteribus,
 Qui tanto studio, est ægiptia scripta sequutus,
M. iij.
Ve

Vt parte plus media fieret ægyptius,
Vix alius quisquam, de tot scriptoribus, est, qui
Tanta fide, tantaq; diligentia,
Totq; argumentis; Hæbreo fonte petitis,
Tractat negotium sacrae Synaxeos.

PETRVS PONTANVS. SALV
tiferæ confessionis, consideratione
decima sexta.

22, 10

ILLE ego Pontanus Petrus, & Petrus alter, utriq;
Nominibus, studiisq; pares, sed dispare sensu,
Disparibus fidei donis, oculis ego captus
Corporis, ille oculis animæ, spectacula cunctis.
Hoc maiora sumus, Sed spes ambobus opinor
Non eadem, quid enim speret cognominis ille
Petrus, cum magno cui lis est deniq; Paulo.
Ast ego si cado (vox temeraria si cado, quando
Nulla nec impingendi, nec formido cadendi)
Si cado mecum ingentem ecclesia tota ruinam
Sentiet, & uictus causa discedet Iesus.
Hijs igitur socijs pugnae, socijsq; pericli,
In scelus, & rabiem ferrugineiq; uenenū
Non audebo manus pugnaces tollere contra;
Ille ferox hostis, scelerans sacra omnia fucis.
Vna omnes patres ad bella ciebit, auosq;
Vibrabitq; faces, & spicula noxia mittet?
Ast ego, tot socijs, ac defensoribus æqui
Fortiter adiutus, non audeo dicere uerbum?

Audeo.

Audeo enim uero Nec poscam tela aliunde,
 Quod fecere alij. Sed quæ prius ipse redegit
 In numeros, legesq; pedum seruare coegi
 Carmina subdam, tu tantum aures arrige lector.
 ERGO ubi iam pariter statione tenentur eadem
 Et cene adnixi dapibus uescuntur opimis,
 Ipse Deus qui cuncta regit (mirabile dictu)
 Qua uirtute potest, Cereris de munere, corpus,
 Et sacrum rubro Bacchi de rore cruorem
 Efficit, & puro sumendum rumine præbet
 Sicq; sacerdotes templi superumq; ministros,
 Instituit qui tanta pari mysteria ritu
 Concelebrent, & uerborum uirtute stupenda
 Quæ Christus docuit summo deducere celo
 Ipsu qui mentes hominum de morte redemit
 Eualeant, populisq; omni contagio piatis
 Exhibiant, memoremq; ferant in sæcula famam
 Donum ingens stupidis meditandum sensibus, ipsum
 (Quo plasmatur homo) toties manducat Iesum,

Petri Pont.
 carmen

IOANNES CLAYMUNDVS.

Theologus Oxoni Collegij diuæ Magda-
 lenæ, post etiam Collegij corporis
 Christi præses.

† Res gesta est
 in templo uir-
 gini matri
 sacro an. dom.
 1536. domi-
 mica. 11. Ad-
 uentus.

Hic quoq; Claymūdi, notū, ac memorabile factū
 Diceretam phas est, quam tacuisse nefas,
 Concio habebatur matris sub virginis æde.

M. iij.

Id

DIACOSIO

Id princeps templum, totius Oxoniæ est.
 Turba frequens stetit hac, stetit illac hæreticus, qui
 Abiuraturus (nescio quid) fuerat.
 Ante fores quidam (propere ni curritur) igni
 Panperis arsuram nunciat esse domum.
 Excipit hanc alius uocem, nec plura moratus,
 Ignis ait, Nec ubi sit tamen ignis, ait.
 Ingeminant (ignis) Nam uerba timor geminabat.
 Vnaq; uox timidis (ignis) in ore fuit.
 Hoc sibi quisq;, hoc proximiori immurmurat auri.
 Quoq; minus causæ maior ab igne timor
 Tandem aliquis, ne non primus uidisse putetur
 (Ad mala namq; solet credulus esse timor)
 Ignis (ait) summi rapuit fastigia templi.
 Flamma micat trabibus, plumbeus imber adest.
 Credita res, currunt, sine mente, sine ordine, Cursus
 Fumum, ceu moti pulueris, ille, ciet.
 Heu, properate. Perimus enim. Templū vndiq; fumat
 Ignis post fumam proximus esse solet.
 Contendere magis, sed iam contentio tardat.
 Et faciunt, sibi, se non remorando, moram.
 Turba consticti ualuis bipatientibus hærent.
 Et uim dum faciunt, uim patiuntur item.
 Hic premitur pedibus, caput alter inambulat altis
 Verticibus, fasces proijcit Hæreticus.
 Dumq; ubi non cauit (si uera est fama) cuidam
 Astanti fertur comminuisse caput.
 Iamq; timens alium (sed quo dignissimus) ignem
 Ereptum frustra se putat esse prius.

Coma

Comuni interea perculsus & ipse timore
 Claymundus, quid agit, quo fugit, accipite.
 Huic seruis, propera iquit, here, atq; huc respice, nāq;
 Vitrea (qua fugias) en uia aperta tibi est.
 Per fractæ temet cancellos mitte fenestræ.
 Primaq; seruandi sit tibi cura tui.
 Ille nihil, nec perfugio loca respicit apta.
 Humanouè aliquam præsidio ambit opem.
 Stabat adhuc mediâ, sacrata Synaxis, in ara:
 Huc, se, perturbam, & densa pericla, refert.
 Nec quod maxima ibi sunt visa pericula, nec quod
 E fumo in flammam se daret ipse, dolet.
 Procumbens & humi cubitis innixus utrisq;
 Dixit, quod potuit nemo referre mihi.
 Vixit sed qui sic, dubio procul, haud male dixit.
 Req; operaq; suæ signa dedit fidei
 Fors alicui, ferar, hic mutum producere testem,
 Qui facit, atq; tacet, quod tacet, id loquitur.

CONRADVS VVIMPINA IN
 farragine Missellaneorum de nobis
 litate Christi libro, x, cap, iij.

INFICIanda malis nulliq; neganda bonorum,
 Tandē, inuēta tuo mihi uox (conrade) libello est Claruit. an.
do, 1510
 Inuentaq; fui lærus, iam posse putabam
 Vsum adferre aliquem, iam nostra in carmina cogi,
 Conabarq; aliquo, saltem compellere, pacto,
 Ticus

DIACOSIO

Vincula certa pati, numerosq; subire pedestres.
 Vox, omnes refugit numeros, lex carminis obstat.
 Nec uia, qua nostram, subeat, fuit ulla Camanam.
 Indolui, nec scire fuit dolor, irauē maior.
 Arma etiam iratus capio, Sors illa ministrat.
 Sanitiamq; uoco, & uires, animosq; minaces.
 Et mediam uocem falcato diuido ferro.
 Iamq; (aio) experiar, que inscribi uersibus istis
 Tota recusabas, num dimidiata recusas.
 Conuerrensq; duras, secto de corpore, partes,
 Colloco sic (facto quāuis ridebimur isto)
 Transsubstantia ut incipiat, uersum tio claudat,

Transsub.

FRANCISCVS GEORGI VS,

Venetus, Cantici secundi,
 tomo tertio, xvij.

CANTICA Francisci dū lustro, tomosq; Georgi,
 (Namq; sui hos titulos inscripsit fronte libelli)
 Inuenio, ex uarijs compacta cibaria granis,
 Semina naturæ deponere prima uetustæ, &
 Transmutata (dei quid non mutabile uerbo est)
 Desinere in ueram, meliori germine, carnem.

Transsub.

MARCVS MARVLVS

Euangelistarj lib. ij. cap. xvij.

Vixit. an. 1130 **M**arcus, apostolicis, q; dogmata cōsona, scriptis
 De grani in carnem, transiōne docet,
 Perle.

Perlegat illa Petrus, nisi tanta superbia non uult,
Atq; offendiculi desinat esse petra.

THOMAS MORVS.

QVIN etiā partes, uulgato codice, nostras,
Propugnat, scriptor maximus Vtopiæ.
Festus, ad authoris, melius, te scripta, remitto.
Rarus in orbe liber, nec tamen Vtopiæ est.
Illius similes, immo multo meliores
Inuenies libros (Lector) at Vtopiæ.
Et Mori similes, immo multo meliores
Scriptores uideas (Lector) at Vtopiæ.

*Moritur an.
do. 1534*

IOANNES LODOVICVS

Viues inter preces & medita-
tiones generales. ♦♦

VNICA quies, & eximia tranquillitas,
Mortalibus miseris, in tot malis ea est,
Quum sentiunt, Christum, redemptorem suum
Non mente tantummodo, sed corpore in super
Habitare, secumq; uelut hospitarier.
Nihil deo charius ecclesia sua est,
Quam copulauit sibi, uelut sponsam uiro.
Ideoq; sempiternam memoriam sui
(Donec peregrinatur in terra infima)
Reliquit illi, non in rebus alteris
Sed in seipso, Nec rem passus alteram est

*morit. l. lxxx-
ella an. 1545*

Sist.

DIACOSIO

Sibi, suęq; interuenire ecclesię,
 Pręter seipsum. Sed & id ingens gaudium
 Solatiumq; perenne toti ecclesię est,
 Christum deum, factorem & authorem suum,
 Dominumq; non hic solum spiritualiter,
 Sed corporaliter secum pręsentem habet.
 Sunt, quę sequuntur (si cui legere uacat)
 Apertiora, mihi scribere quę non uacat.

NICOLAUS CABASILA

Dirrhachi Episcopus de diuino ala-
 raris sacrificio, cap. xxvij.

Quę sit, honoratas, quam sacrificamus ad aras,
 Victimę, uis paucis discere uersiculis?
 Est perfecta, ingens, est integra uictima, ea ipsa
 Multorum miseras quę luit ante uices,
 Quę maciata, grauesq; olim perpeffa dolores
 Pinxerat undantem sanguine, aquaq; crucem.
 Absit imaginibus, paria, instabiliq; figurę
 Esse putes grani munera triticeę.
 Absit iners donum, tabulam uę Thiestis inanem.
 Qualis Apellę picta uidetur acu,
 Est uerum donum, est domini indubitabile corpus.
 Quod probra, uibices, sputa, alapasq; tulit,
 Quod cruce suffixum ferro, clausq; foratum est.
 Gustauitq; malam fellis amaritiem.
 Nec minor est calicis reuerentia, uina uidetis,

Est

Est cruor, occiso corpore qui exiit.
 Ecquid adhuc uideor clarus satis, & manifestus?
 Est quem templerat ex uirgine matre cruor.
 Quo mare transiit, in quo, post unguenta sepultus
 Quoq; resurrexit, quo super astra sedet,

CONCILIVM PROVINCIALE

Colonienſe, ſub Harmano Archiepiſco-
 po, aliſq; Episcopis ſuffraganeis, et
 clero Colonienſi. Vide cano-
 nes eiufdē concilij tracta-
 tu, de ſacramentis
 noui teſtamen-
 ti. xv. *.

Quid quod & interdū noua cōciliabula priſcis
 Celsura non ſunt comitiſ?
 Nec ſoli ſapiunt ueteres: ſua adhuc quoq; uiuis
 Lauſ eſt Colonienſibus.
 Hi, doct̃rum hominum, ſynodo, pro more, coacta,
 Annos abhinc fere ſedecem,
 Iſta doctrina armabant uulguſ leue, contra
 Suppullulantes hæreſes.
 Sic ſacramentum panis, uiniq; potenti
 Verbo, dei, mutatur, ut
 Non ſit quod fuerat, quod erat, iam deſinat eſſe,
 Subſtantialiter ampliꝰ.
 Namq; teres panis, ſimul ac ſacratur in ara,
 Subſtantialis ſit caro.

Quo

Quo fit, ut hanc carnem comedamus, miles acuta
 Quam uulneravit lancea,
 Et uinū potemus, quod, tamen anteaq̃ nos
 Potamus, abit in sanguinem.

ERASMVS, CONRADO PEL
 licano, Epistolarum li. xix.

Meritur. v.

Idus Iulii.

anno, 1530.

SCIS, quia morales uirtutes perficit omnes
 Sacra Euangelij littera, non abolet,
 Nec clam te quā pugnet cum uirtute, & honesto,
 Arcanum laesa prodere amicitia.
 Siquis enim, ex ueteri, factus nouus hostis, amico,
 Detexit fidei credita uerba suæ,
 Proh, quibus hunc diris merito execramur, amicus
 Quod simul, & fidei desint esse bonæ
 Certe ego, Conradum, numeravi semper, in illis,
 Quorum, arcana, sinu depositurus eram.
 Quo magis admiror, qua libertate loquendi,
 Sparferis id, quod nec cogito, nec doceo,
 Clam, iuueni instillans, de sacra nempe Synaxi
 Tum tibi, quā belle, tum mihi, conueniat.
 Hanc famam, de me, iuuenis, procul ablaturus
 In patriam (bona fors ni uetuiisset) erat.
 Quanquā & adhuc timeo, ne suspicione laborem,
 Sim, apud hunc, falsa prodicione, reus,
 Hæc ubi res primum nostras peruenit ad aures,
 Nendum murati fama erat ulla tui.
 Quondam, damnabas, quos quorū dixere synaxim
 Vinum

Vinum esse, & panem, prætereaque nihil.
 Altera nec nobis insedit opinio de te,
 Ipse quousque tuum detegeres animum.
 Namque fatebaris corpus, corpus tamen illud
 Non uideo (aiebas) quale uerum, quouero modo est,
 Hic, uideare licet tibi ualde oculus, ego qui
 Plus uideo, faciam, ut tu quoque plus uideas.
 Est etenim, quod declarant (nisi & hæc quoque falsæ)
 Hinc Euangelicæ, hinc literæ apostolicæ,
 Corpus, quod datur. Et sanguis qui funditur, ecquid
 Nunc Conrade uides, qualeque, quorum modum est?
 Hoc erat, infandæ nimirum, infallibilisque,
 In genus humanum, munificentiae opus,
 Ut, qui carne sua, misera de morte, redemit,
 Paseret in uita, nos quoque, carne sua.
 Quis furor ergo mihi tecum sentire foret, quod
 Panis ibi, & uinum est, prætereaque nihil?
 Dici homicida ferar, potius quam dixero uerbum hoc,
 Panis ibi, & uinum est, prætereaque nihil.
 Tam scelerata meæ si insedit opinio menti,
 Imprecor iratos, in mea damna, Deos.
 Fors, breuis anxietas, similisque uolatilis auræ
 Turbo (sed ad tempus) me tetigisse potest.
 Sed simulac repeto scripturæ uerba, deique
 Cogito quæ bonitas, quanta potentia sit,
 Protinus anxietas, tenues, resoluta sub auras,
 It procul, in longam (non reditura) fugam.
 Hæc eadem impellunt (quæ uos tamen omnibus unit
 Patribus, haud pudet, & præposuisse scholis)
 Luthes

DIACOSIO

Lutherum, in nostram pedibus concedere partem.
 Et sentire, quod ecclesia sentit, idem.
 Et quanq̃ solitus sit dissentire libenter.
 Proditus hic, claro lumine, non potuit:
 Vobiscum Synodus, patres ecclesia tota,
 Nullius, aut parui ponderis, instar habent.
 Nos aliter, nobis ecclesia sola magistra,
 Hæc Evangelio credere me docuit.
 Hactenus, alsociatus eis, qui nomine Christi
 Censentur (nec in hoc pænitet esse grege)
 Semper adoravi, Christum, pro me cruce passum,
 Sub sacramenti uisibilis specie.
 Sed nec adhuc nostram tenet altera opinio mentem,
 Ibit in extremos, hæc comes, usq̃ rogos.
 Pro nobis faciunt diuinæ litteræ, habemus
 Corpus pro uobis quod datur ecce meum.
 Ecce meus sanguis crucis effundendus in ara.
 Ista, sed interea, dic, ubi uerba legas?
 Hoc non est corpus sed signum corporis, iste
 Non est sanguis, sed sanguinis effigies.
 Omnia dū uertunt, & in omnia se loca torquent,
 Fosfitan, ostendunt uno, alioq̃ loco,
 Pro re, signa rei, pro signo, rem quoq̃ poni.
 Nec tamen hoc ipsum in simplicitate docent.
 Dicimus in tabulis, en Hector, cæde Patrocli
 Latus, Achillæis postea raptus equis.
 Nemo tamen nescit ueri nihil Hectoris illic
 Esse, sed artificis picta fuisse manu.
 Sed quicquid dominus dixit potuit fore uerum,
 Nam

Nam quia nec pictor, sed neq; fictor, erat.
 Hoc sed ut euincant, quid ponderis in ratione haec
 Illa figura, igitur ista figura etiam est.
 Certe utcunq; sacros fucas (Conrade) libellos,
 (Hoc non est corpus) nusquam ibi comperies.
 Si tibi persuades panem, vinūq; Synaxi
 In sacrosancta, prætereaq; nihil,
 Mauolo membratim discerpi (ut Metius olim).
 Quam profiteri, tu quod profiteris idem.
 Sed si rumores volupe est tibi spargere de me,
 Nec potis es, linguæ, frænum adhibere tuæ.
 Fare, age, narraui quicquid tibi sobrius vnquam,
 Vuidulusuè etiam, perfluat omne, volo.
 Sed veniam dabis, execrandi dogmatis author
 Nec (Conrade) nouus, nec comes esse volo.
 Nempe, ego, quod, nec in ore meo; nec pectore verso,
 Sic mihi contingat propitium esse Deum.

IOANNES FISCHERVS ROFFEN

sis, episcopus in libro de veritate corporis
 & sanguinis Christi in
 Eucharistia, xxiiij.

O Mne (inquit Dominus) verbū stat in ore duorū *Moritur*
 In summauè triū, totidem si adduximus, immo *1534*
 Ter totidem testes, vel si, ter tres duplicatos
 Qui sunt octodecem, si viginti, triplicatos
 Siue decem, si quadraginta, aut si dedimus tot
 N Ebdomada

DIACOSIO

Ebdomadæ integro quot dinumerantur in anno;
 Siue etiam nouies nunc octo æquauimus, aut si
 Octo etiam decies dedimus, deciesue nouenos,
 Si centum, si centum quinquaginta, & eo plus,
 Si dedimus (nostri quot pagina prima libelli
 Spondet) bis centum, poterat iam dicier, ohe.
 Ohe satis multos produxisti modo testes,
 Vincis, litem, bis centeno teste reportans,
 Mitte (precor) Lector nostros memorare triumphos
 Tanquam uictoris, uincat quem uincere par est
 Christus, huic soli non displicuisse labores
 Contingat nostros, satis est. Nihil amplius opto.
 Sed quia bis centum donauimus hactenus, En nunc
 Vno in teste tibi donabinus altera centum
 Nemp e in Fischero Roffensi præfule nuper.
 Audio Fischerum (inquis) sed non audio centum,
 Immo audisti, si non applicuisse pigebit
 Huc a nimum, quod solus Roffensis, velut instar
 Centum testium habet, qui centum non minus, vno
 Argumenta libro, authores centumq; coegit,
 Qui omnes defendunt veram carnem, atq; cruorem,
 Externis sub signis, occultata latere.

L V T H E R V S.

Deviitv:

AN. 1545.

Q Vatenus (in cœna domini) carnē atq; cruorem
 Confiteor, partes adiuvō Catholicas.
 Q uatenus esse simul panem, & vinum remanere
 Suspīcor, ad partes transeo schismaticas.

Melan

MEL ANCHTON DE COENA

domini in locis com-
munibus.

HOs aliquis mores, aut hæc ventura putaret
Tempora, factori sua plebs vt detrahat, vtq;
In populo Dominus mendax, vanusq;, feratur?
Restennes, magnis tibi non exaggero verbis
(Lector) in hoc versu, minor est quarimonia vero.
Sed loquor auditas, inuitisq; auribus haustas
Sæpe mihi, est aliquis qui verba superflua dicat
Hæc tria (corpus quod traderetur) Beelzabub ipse
Non deus inseruit, meliusq; expungier esset.
Est qui piscatoribus, & telonibus illis
Quattuor, esse locum inter scripta prophetica nollet.
Nam quia (dicet) erant stultum, atq; ignobile vulgus,
Nec generoso atavos contingunt sanguine nostros
Hic Euangelium haud intellectum bene, cæcos
Ille furore patres Christo tribuisse, super quam
Par fuerat, nec posse putant præstare id Iesum
Panis ut in carnem transiret, vina cruorem,
Sed nec, aquam in vinum versam, in Cana Galilee,
Illud enim si posset, & hoc quoq; posse sequatur.
Verum, ibi, conuiuas, multa ebrietate, madentes
Quum biberentur aquæ, nescisse, & imagine falsos,
Scribere si coner sed adhuc quoq; mille supersunt
Monstrificæ species doctrinarum hæreticarum,
Omnibus opponam vnum ipsa nouitate placentem:
Non tamen indoctum, Cui non audita Philippi

N.ij.

Fama:

Fama Melanchtonis? Hic, non est spectaculum inane,
Sed Christus reuera ibi adest, mysterio in isto,
Ipse, suum corpus, dans, ipse suumq; cruorem,
Manducanti ait, & potanti,

RICHARDVS SAMPSON CO
uentrensis, & Lichfeldensis Episcopus,
In primæ ad Corinthios
undecimum,

TÆdia nunc subeunt, Et tot modo testibus, esse
Conqueritur nullum, fessa Thalia, modum
Est tamen ignauæ, prestare silentia, linguæ,
Qui negat, omissum, seq; fuisse dolet,
Hic quis? & unde? Couentrêsis, Quo nomine? Sampson
Ordinis, atq; notæ catus? Episcopus est.
Illene, qui in sacros, pia commentaria, psalmos
Et scholia, in Pauli scripsit Epistolia?
Ille, Quid ille suo potuit prodesse labore?
Aut qua parte malos conficere hæreticos?
Hac, Quia liba uado calicis contenta profundo,
Sanguinis in potum uersa fuisse docet.
Versa quid hoc uerbi? conuersos hercule fratres
Verbum hoc uertendi, non puto posse pati.

Transsub.

Ioannis

IOANNIS SCHEPREVI, THEO-
logi, trium linguarum peritissimi, &
Hebraicæ olim linguæ, in Achade-
mia Oxon. professoris,
carmen.

EST locus Oxoniæ (possum appellare trilingue
Musæum) a Christi corpore nomen habens.
Illius ergo gregis quum esset Schepreuus Alumnus,
Carmen, de Christi corpore, condiderat.
Post etiam in dulces, mulcendisq; auribus aptos
Compulit (adiutus musica ab arte) modos,
Nunc canitur templo, & pulsar concentibus aurea.
Sed pulsant animos, cælica verba, magis.
Multum audita olim, multum cantata iuuabant,
Dij faciant, multum nunc quoq; scripta iuuent.
Credere mihi (Lector) neq; enim vtor hyperbole inepta
Vt tenuem uerbis, rem super astra feram,
Credere, nihil Schepreui pectore sanctius, eius,
Anglia nil vidit, cultius, ingenio.
Omnia dixisses virtutum semina, ab vno
Nata velut culmo, fructificasse simul
Nondum matura, veluti præmorsâ, inuenta,
Omnia dixisses interijisse simul.
Onimium fallax rerum natura bonarum
Ostendunt tantum dij bona, non tribuunt.
Sed nunc subnectâ (neq; enim indignabor honore hoc)
Schepreui, nostris, carmina, carminibus,
N. iij,

Obijt Hamer
satis aetate
1543

Ne

DIACOSIO

Ne tamen, hoc, dictum quisquam putet esse superbe,
 Quouè, virum tantum, digner honore, roget,
 Esse, sciat, versu nostro, rudius nihil vnquam.
 Nil versu illius, tersius esse sciat.

Quo sit, vt ostentent, maiorem, inserta, nitorem,
 Schepreni, nostris, carmina, carminibus.

Sic fax in tenebris, sic gemma in nocte relucet,
 Commendat pulchram forma odiosa Helenam.

*Schepreni
 carmen.*

GHRISTI sancta caro, summi caro plena stuporis.
 Plena voluptatis, plena timoris aue,
 Cuncta Palestinæ cessant libamina gentis,
 Vnica, pro multis, hostia sacra manes.
 Rex, conuiua, sedes, te das, te porrigis ipse,
 Vnum, mille simul corpora, corpus, alis.
 Sumeris, & sumptus, rursum, sine fine, resumis,
 Nec tamen absumi, diminuiuè, potes.
 Te Rex Melchisedech, te victima paschatis agnus,
 Te cibus Heliæ, dulceq; manna refert.
 Osacra, quæ vitam præstas, morteq; repellis,
 Erigis è terris, & super astra locas.
 In carnem, suscepta caro, carnalia tolle
 Omnia, palce, foue, consociaq; Deo.

STEPHANVS GARDINERVS
 VVniten. episcopus in libro cui (detectio
 Diabolica sophistices) nomen
 fecit.

Finit. QVIs scit, an illius dabitur fortuna diei,
 In Stephani, vt ueniât, carmina nostra, manus?

Ula

Illa uenire uolunt, & nos sic illa uenire
 Iussimus, ut placeant, sin minus, ut taceant.
 Sed fossa, & vallum, clausæq; adamante fenestras,
 Obstructisq; vetat, ianua dura, seris.
 Ianua, quid prohibes, teneras intrare Camænas?
 Ære Perillæo durior, & Chalibe,
 Carminibus nunquid non est penetrabile ferrum?
 Non magica, possunt, arte, aperire fores?
 Illa quidem, in cælo, Lunam reuocare feruntur.
 Et primum rapidi sistere fontis iter,
 Hoc si credibile est, non est spes nulla rapinæ,
 Inuenient aliquam, fors, alicunde, viam.
 Stulta sed hæc cura est, cum cogito, velle videri
 Scilicet ante oculos, carmina nostra, tuos.
 Mutabo in melius mea vota, diuq; rogabo ut
 Tu videre mihi, non tamen illa tibi.
 Si tamen audieris Stephanum, pro teste, citari hic,
 Materiâq; meis te fore carminibus,
 Ignosce, & placido fer(pacatissime) vultu,
 Sat mihi sit poenæ displicuisse alijs.
 Certe ubi sedata, veniet, grata hora, procellæ,
 Tunc poterunt, oculos ante, venire tuos.
 Interea, Petrum(tacito sub pectore, rodunt
 Quem vigilantes vermes) vermiliū moneo,
 Illā hanc, quā impugnat summa impietate Synaxim,
 Defensam, summa cum pietate, tibi.
 Extat enim impressus, lingua nostrate, libellus,
 Imposturas qui detegit hæreticas.
 Vnde etiam factum est libro(detectio)nomen.
 N. iiii.

Detectio.

Sed

DIACOSIO

Sed nostras, non est, cognita lingua, Petro.
 Quin etiam leges simulat nescire Britannas,
 Ex legemq; isto se probat esse modo,
 Nostratem nescit, declinat Cæsarianam,
 Non seruat patriam, in celsat Apostolicam.
 Quid facies monstro huic? scio quid facies, neq; possum
 Ingenij, & moris, nescius esse tui.
 Quod Stephanus fecit, facies, orabis vt ille
 E Saulo, in Paulum, transeat, hoc facies.
 Et si quando tuis, liber ille, incurrer, ocellis,
 Blasphemus, mendax, impius, hæreticus,
 Quem Petrus emisit, pænas tunc hercle daturum
 Authoremq; & opus, suspicor esse tibi.

HYLSÆVS, ROFFENSIS episcopus.

*Hylsæus o-
bit circiter
an. 1536*

Quamuis seditio, materq; superbia litis,
 Impulerint, nostrum, nimis erroribus, auum,
 Quo factum, vt multi, variantis arundinis instar
 Nunc hac, nunc illa dederint suffragia parte,
 Laus tamen ista stetit Roffensibus integra semper,
 In controuersis rebus, meliora tueri.
 Id quod, & Hylsæus Roffensis nuper agebat
 Hic quia Crūellum (cuius moderamine rerum
 Summa gerebatur sub principe) forte putabat
 Monstri aliquid parere, & rebus gaudere nouandis,
 Longius, indoctis ne se protenderet, error,
 Pulchrum

Pulchrum opus, hoc titulo (de ueri corporis est
 In sacramento) Crumuello dedicat. In quo
 (Da ueniam Martyr) panes, de fruge creatos,
 Non timet in ueram conuersos dicere carnem.
 Si precium dederis, possum proferre libellum.
 Non faciam ingratis, tanti (Martyr Petre) uestram
 Non emo amicitiam

Transub.

BVDEVS DE ASSE,
 libro quinto.*

TANta ne Budæ est paruo assi, aut partibus eius
 Affinitas, ad Eucharistiam sacram,
 Assis ut historiam scripturus, non poteris non
 Digressionem facere ad Eucharistiam?
 An uero potius studio, & meditatus, ad hanc rem
 Accedis, id quod arbitror pol uerius?
 Tam bona causa fuit quasito ornanda parergo
 Non mussiranda per silentium tibi.
Quid faceres, si te ciues, blandiq; parentes,
 Si patriæ te charitas huc cogeret.
 Qui rem describis nullo monitore coactus
 Docta, piq; periphrasi sic Inquiens?
HUMANOS animos crusto illo sanctificato
 Christus quotidie pignorans sibi uendicat.
 Non equidem crusto panis, sed corporis, ille
 Suos quotidie pignorans sibi uendicat.

Alordus

ALARDVS AEMSTELRE

damus, In exhortatione ad corpus
& sanguinem Christi in Eu-
charistia colendum.

SED quid ego exagito, cineresq; reuerro sepultos;
Quid ueterum stultus uestigo, sensa uirorum;
Corporis adsertor ueri, indubiq; cruoris,
Viuat, & experies laudis non transigit annos
Alardus, cuius calamum perferre potentem
Vimq; & praua lido torta argumenta lacerto
Fortius, ætatis, quã spicula missa balistis
Non poterit Martyr, Possum (sed certa uoluntas
Nolle est) innumeros recitare ex ordine uersus
Hic quibus errores confutat Martyrianos;
Sed labor ille foret, Melius te ad pauca remitto
Carmina, de magno quæ sunt deprompta libello
Iplius authoris, Sic certius omnia lector,
Cognores, sic inuidia premar ipse minori.

*Alardi car-
men.*

HAC iter haud facies, Christi quin corpus adores;
Non minus hic præses, q̃ cruce, quãq; polo,
Bis tantoq; nitens nunc, quã prius orbe redempto
Et grauis exuto corporis exuuio.
Quam casta casta progenerum est uirginis aluo
Tam pura purum tu cole mente deum,
Tumq; coles pietate tuum si pectus adornes
Confidas, & ames. Hoc caput, hicq; scopus.

Hieront.

HIERONIMVS VIDA.

A Ccipe Hieronimi, iam, bis duo carmina Vidæ
 Tā paucis uerbis uix quicquā est plura locutus
 IPSE sacerdotis uerbis eductus ab astris.
 Frugibus insinuat se se regnator olympi.
 Libaturq; dei sacrum, cum sanguine corpus.
 In summos hec religio successit honores.

MARTINVS PERESIVS DE

sacrificio Misse. Io. Cocleus in respon-
 sionæ ad calumnias Lutheri. Io.

Hofmeisterus homelia in
 ferijs carnæ domini.

SED quis erit finis tandem (Martine Peresi)
 Persequar ingenij si monumenta tui
 Isnisi, qui, magni memorem si scripta Coclei,
 Aut Hofmeisteri uerba, referre, parem;
 Omnia sunt uobis (non solum sacra Synaxis)
 Defensâ auspicio, mystica sacra, bono.
 Vostres, uos fidei, tria propugnacula, nostræ,
 Contenti exiguis laudibus este tamen.
 Laudis mira sitis reprobis solet esse, boni tam
 Non habuisse uolent, quā meruisse solent.

IODOCVS CLYCTOVÆVS

Elucidatoriæ ecclesiastici lib. iij.

QUATVOR emissis uerbis ex ore ministri
 Incipit esse caro, desinit esse Ceres.
 Vis breuius (Lector) uis uerius? utilius uē
 Vis dicto hoc aliquid lucidius nihil est.

Visit.

Transub.

TVLLIVS CRISPOLDVS

in commentarijs in Christi mor-
tem & passionē in calce libri
ubi Christum sic loquē-
tem inducit . * .

PAVper eram, nihil æris habens, flauæ uè monetę
Non iumentum, non uas, tunica suè duas,
Quum pater, exactis annis triginta, uocaret
De terris iterum, me, in sua regna, meus.
Cura abituro erat hæc, tristes prius alloqui amicos.
His aliquodq; mei relinquere Mnemosinon.
Maior enim fuit inter nos coniunctio, nullo
Quam foret ut dono hæc testificanda mihi.
Æs opulens donat, uas pauper, sarta colonus
Spicea, noster eas non tulit hortus opes
Ergo quid ingratus iam donarem nihil tablit
A Christo hec feritas, duritiesq; animi.
Si nihil est quod dē, quin dem tamen hoc nihil obstat
Omnia cui phas est de nihilo facere.
Possum rura, lacus, urbes, animalia, mundos
Solo nutu producere, si libeat.
Verum ego tam charis euanida munera, amicis
Nolo, uolo æterna, & non peritura dare.
Hac etenim in cana quæ uitæ erit ultima, memet
Ipsemet ex uino, & pane, creare uolo.
Præcipiensq; meis, ut idem faciant, dabo munus.
Inq; dati medio muneris esse uolo.

Stephanus

STEPHANVS, EDVENSIS

Episcopus, libro de sacramen-
to altaris, Capl. xv.

HÆC est nostra fides penitus, penitusq; reposta
Imis pectoribus, clauoq; infixâ trabali,
Quod simul ac uerbum sacramentale minister
Protulit, & iusto sacra tanta peregit honore,
Non est communi terrenus origine panis.
Sed qui de cœlo descendit Christus Iesus,
Qui mediatorem præstans se hominumq; desiq;
Tradidit indignis corpus lacerabile panis.
Cuius, in æterno, tam magna potentia, uerbo,
Vt facile in proprium conuertat uina cruorem.

Translat.

ECKIVS ET PIGGIVS.

SI memorem Eckij in hoc, si Piggij opuscula, libro
Exclament omnes, legimus illa prius.
Poma (aiant) melius, prima de fronde, leguntur.
Alterius fiunt deteriora manu,
Quapropter, melius facturum me puto, opellâ hanc
Ne male conficiam, si bene conticeam.
De sacramento recte sentire, pieq;
Catholiceq; etiam scribere unumq; scias.
Gagneius

DIACOSIO
GAGNEIUS IN COM-
mentarijs primæ ad Cor-
inthios. . .

QUOD datur in cæna non tantū symbolon esse
Sed uerum domini corpus Gagneius ipse
Dicit. & huc Theodoretum fert denique tellem
Id quod ego memoro Theodoretum quia pridem
Subdolus aduersus Messiam Belial urget.

MICHAEL VEH. TRAC-
tatus noni de sacramento
altaris. Cap. iij. .

NItransmutandi uerbum (Michael Veh) haberes,
Transmutans uolui dicere. Veh Michael.

BRENTIUS IN EVAN-
gelium Ioannis.

BREntius authores inter, memorabitur istos,
Blanda salutiferis qui miscens toxica uerbis
Anceps, hac, illac, neutraq, & utraq, trahit rem
Omnia Luthero concors, cum Martyre nulla,
Cum Christo, & patribus, quædam facientia scribit.
Siqua bene accipimus, male siqua, refellimus, & si
Parte omni non uult, qua uult, prodesse sinemus
Sed qui in parte dedit nomen, confidimus olim.
Integra militiæ subiturum munia nostræ

Nemo

Nemo repente fuit perfectus, sæpe senectus
 Sobria lasciuæ correxit facta iuentæ.
 Vidi egomet multos extremo in fine, libenter
 Dignatos generalem ecclesiam habere magistræ.
 Et sua ueridicis submittere sensa prophetis,
 Ante licet (uelut ex professo) bella gerebant.
 Dum, necis immemores, securum ducimus æuum,
 Nescio, quo pacto, soli sapimusq; uidemusq;.
 At quum mortis adest nulli euitabilis hora,
 Iam iam defossum descensuris sub hiatum.
 Non ea spes, cerebri non par fiducia nostri.
 Audentes etiam fata impendentia turbant.
 Sed me assueta trahunt alio præludia, quam quo
 Mens fuit, incæpti tentabo negocia nostri.
 DANŒ, aliquis, puerum in cunis fortasse iacentem
 Accipe (ait) nutrix puerum, præbeq; mamillam.
 Nec solum, tamen, hic, nec nullum dat puerum, sed
 Flammea, fasciolas, cunas, relegamina, uittas,
 Cum puero pariter tradens (puerum cape) dicit.
 Sic Christus, ueram, sub panis tegmine, carnem
 (Seu puerum in cunis) epularum in fine, daturus,
 Accipitote (inquit) carnemq; editote meam, quam
 Stat pro seruanda mundi dependere uita.
 Ne tamen in simili (uelut indigus) immorer uno
 Accipe nunc aliud. SI QVANDO tibi uetus hospes
 Longinquis ueniens peregre regionibus adsit,
 Iamq; aliquo placet hunc redeuntem inuisere dono,
 Fertur adorati dum plena laguncula uini
 Entibi (clamatur) uinum, atq; ostenditur olla.

Nemo

DIACOSIO

Nemo licet uideat uinum, uinum ab dier intus .
 Nemo tamen dubitat, nisi si delusor homo fert ,
 Non ut honestaret, sed derideret amicum .
 Sic tibi post miseræ decursa pericula uitæ
 Christus ad æternæ uenienti fercula mensæ
 Accipe (ait) nostrum (conuiuia) hauriq; cruorem ,
 Ostendens calicem, in quo ni uerus cruor esset
 Iam delusorem fuerat phas dicere Christum.

BUCERVS AD EPIS

copum Abrincensem.

*Moritur Can
 sabrianus 50.*

DVM temerare sacram scelerato errore synaxim
 Bucerum, & fidei torquentem dogmata rectæ
 Subdere, pro ueris, euanida symbola, uerbis,
 Increpitat, motis zelo, & pietate, querelis
 Presul Abringensis, contra, Bucerus, iniusti
 Criminis impatiens, seq; irreus ipse, probante,
 Irrita uentosas eat accusatio in auras
 Faxo ait ista cito, NAM scripsi da mihi Veros
 Christi discipulos, erit illico Christus in illis,
 Pascensq; æternæ, præbebit pabula, uitæ,
 Veri corporis esu, & ueri sanguinis haustu,
 Ergo, hunc, quid frontis, dicemus Episcopū habere,
 Qui, me, non timuit sic recta, & sana, docentem,
 Sic quoq; Catholicum, hac infamia inurere, tanq;
 Non doceam uerum corpus, uerumq; cruorem
 In cæna tradi, sed signa & symbola tantum :

Ioliffus

MARTYRION
IOLIFFVS puer.

QVIN Ioliffum etiam (quoniam pia causa subegit) *Obiit A. D.*
Phas erit in versu nomen habere meo. *1548.19.*
Ne (puer) istorum cœtus horresce virorum, *Augusti.*
Est tibi cum doctis mite sodalitium.

Non deerant testes, nec te (quia non erat alter)
Indigus, in causæ posco patrocinium.
Sed scriptum est, ex ore infantûm, quod Deus, atque *Psalma. 82.*
Lactentûm, laudem perficit ipse suam.

Iam prope Ioliffus bis septem exegerat annos,
Iam vvicamico erat de grege discipulus,
Quum velut infesso prospectans pullus ab ovo
Educit caput, & se putat esse aliquid.

Iamque amens tractare negotia religionis
Inuita vera religione, parat.

Errabat, fateor. neq; enim manifesta silenda
Culpa. licet non est, hæc quoque culpa sua.
Quàm multis nocuit reprobos habuisse magistros?
Sub doctore malo vix licet esse bonum.

Errori Dominus sed compatiens puerili
(Fecerat hunc etenim culpa aliena reum.)
In cor immittit cuidam, tentare puellum, &
Explorare etiam qua foret ille fide.

Dixisses Atheum. sic hæresis omnia dudum
Credere, nec quicq̃ credere, perpulerat.
Persensit tamen in multo tentamine culpam.
Sèque videt rectam non tenuisse viam.

Obstupuit. quid enim faceret puer? inq; seipso
Se quærit, dubius, quaque eat, & quid agat.

O

Nauigat

DIACOSIO

Nauigat, in medio, sine puppe, & remige, ponto.

Nec qua sit portus, qua ferat aura videt.

Nemo viam monstrat, neque enim quisquis fuit alter

Ille viæ voluit dux nouus esse nouæ.

Quin, ait, ipse homo sum, qui falli, & fallere possum.

Tu melius discas in schola apostolica.

En Euangelium. en tibi Paulum, en quatuor illos

Doctores Grecos. & totidem Latios.

Atque alios (sed quos labor est euoluere) centum.

Tu, quot fert animus, tot lege, mitte alios:

Hos cape formandę vitę, fideique, magistros.

Quos dum tu sequeris, te (puer) ipse sequar.

Quique magisterij poteram tibi iure præire

Voce mea, præeas, tu mihi, voce, sinam.

Ibat, & octo dies iam perpetuos (neque enim plus

Octo superuixit) se dedit huic operi.

Decubuit nono, tactus sudore Britanno, &

Cum condiscipulis talia verba habuit.

Pueri O SOCII, o dulcis studiij, classisque sodales,

oratio. Opassi mecum, quę meminisse iuuat:

Vna mihi superest iam vox (errauimus) huius

Omnes vos testes vocis adesse volo.

Verum errare prius quam viuere desino, Christo

Detur mutari gratia magna mei.

Est quoque, quem nostis moriens, cui mitto salutem.

Ille fuit vobis, vtilis, ille mihi.

Ille (vt ouem errantem per deuia) in ouile reduxit.

Et recipiscendi causa benigna fuit.

Vrite quos habeo libros, vel reddite Fordo.

Insidias animę struxerat ille meę.

Patri

Patri (curta licet) reddatur nostra supellex,
 Ille mihi tenuem, rem dedit, ille habeat.
 Iamque mihi calamū, & chartā, date, scribere quis sum
 Dum licet, impetus est: quis fuerim pudor est.
 Dixit, & (vt potuit) paulum lodice reducta
 Scripsit postrema, talia verba, manu.
 MOSAYCAS, cupiens Christus finire figuras
 Dat proprium corpus discipulis, vt edant.
 Fit mutata Ceres caro, fit cruor euius, & si
 Et vini, & panis, pristina forma manet.
 Qui mare, qui terras, qui condidit æthera, quique
 Omne soli fecit reptile, & omne fali,
 Non potis est corpus de crasso condere panes:
 Non fiat Bacchus (si volet ille) cruor &
 Spirituale tamen corpus contenditis esse,
 Concedo. est etenim spiritus ipse Deus,
 Et tamen est verum corpus de virgine natum.
 Non sic sensibile, vt virgine prodierat.
 Spicula tunc diræ mortis metuebat Iesus.
 Cum patre nuuc summo non moriturus agit.
 Hec est nostra fides (Socij) moriemur in ista
 Inquit, & astantem quemque valere iubet.
 Collegitque pedes, & verba nouissima dixit.
 O bone Christe, mei tu miserere precor.
 QUID mihi (lector) nunc ad acerbum funus ituro,
 Tam chari iuuenis rere fuisse animi &
 Illachrimo, at lachrimas, dolor, an pia gaudia plures
 Expressere mihi, confiteor dubito.
 Ereptum terris dolui, sed redditum Olympo
 Non dolui, at dixi protinus ipse mihi,

Ioliffi
 carmen

O ii

O puer

DIACOSIO

O puer, vt viuis cum Christo, sic mihi detur
Viuerē, & in Christo sic mihi posse mori.

S E N A T V S C O N S V L T V M

(quod Parlamentum vocant) Londini habitum.

Anno regni Illustriss. Regis Henrici

Octauī. 31.

An. D. 1540,

SANCTIOR, & melior, rabiosa licentia q̃ cui
Detrahat, aut carpat liuor, fuit ille senatus
Nuper Londini, Henrico sub rege, coactus,
Vnum, & terdenos, regno, cum scriberet annos.
Hunc ego quo (lector) memorem tibi carmine Regem
Cuius fama omnem sermonibus occupat orbem?
Non fuit hoc, fortunam in vtrāque, paratior alter.
Non belli, aut pacis, fœlicior, arte, colendæ.
Ingenium, mores, præstans in corpore virtus,
Spes, successus, opes, genus, omnia summa fuere.
Siquis erat viuum qui non tulit (vt fuit) idem
Exemptum viuis doluit, voluitque redire.
Hei quia virtutem præsentem ferre nequimus,
Sublatam ex oculis sequimur, studio reuocandi.
Hic igitur multis terra, pelagóque, triumphis
Clarus, vbi regnum firmasset pace Britannum,
Et iam victa suo cessisset Hibernia sceptro,
Iam patriæ charus, iam formidabilis hosti,
Applicat huc animum, vt mores, in pessima, lapsos,
Præcipue vero, vt luxatæ religionis
Membra recolligat, antiquoq; reponat honore,
Hoc agitante illo, nostra de gente fuit, qui

Diceret:

Diceret. O. quantis, Rex hic, quot denique rebus
 Debitor, astrictusq; Deo est? Quem protinus alter
 Excipiens, imino ridens, potius deus, inquit,
 Debitor est regi q̄ Rex est debitor illi.
 Namque, ait, hoc iurare ausim, ni Rex tetulisset
 Ipso in tempore opem, iamdudum, mens erat, & spes,
 Hæreticis Christum regno exegisse Britanno.
 Nec quicquam mentitus homo est quisquis fuit ille.
 Hoc sed agi vt sensit Rex, clerum, ex more, vocari.
 Imperat, & causam cognoscere religionis.
 Scribere longo mora est, doctorum turba virorum
 Quanta fuit, pars viuit adhuc, superasque resorbet
 Auras, pars fato meliore absumpta quiescit.
 Omnium (vt agnoscas Christo moderante geri rem)
 Vna erat, & concors sententia. QVOD BENEDICTO
 Sub sacramento (non addo, nec aufero verbum) *senatuscō-*
 Altaris, verbi Christi in virtute potenti, *sultum.*
 (Dum tamen hoc verbum profert ex ore sacerdos)
 Sub forma panis, vinique, realiter, adsit.
 Naturale, & id ipsum quod de virgine sumptum est,
 Corpusq; & sanguis, Christi, factoris, Iesu.
 Quin mox vt facta est ea consecratio, ibidem
 Nulla manet Cereris substantia, nulla Liçi,
 Nulla aliarum omnino manet substantia rerum,
 Preterquam substantia Christi, hominisq; Deique.
 Hęc ibi verbatim.

SENATVS CONSVLT
tum Londini habitum sub
Edouardo sexto.

Anno Do.
1547.

TE quoque, magne puer, Rex, regibus orbe Britānis
Edvvarde, extimulans, qui regum corda gubernat
Spiritus ille, docet studiis instare paternis.
Officiis patriam compellere, viribus hostem,
Rem seruare tuam, bellisque imponere finem.
Maius opus, teneræ incunabula prima inuentæ
Quàm quod agant, longeq; impar puerilibus annis,
Ni pater, ætatis, firmamina tuta, nouellæ,
Tot consultores, pietate, fideq; dedisset
Insignes, quorum fido adiuuamine, tutum
Stat tibi, stetq; precor, dum crescas, nobile regnum.
Et sit votorum pars irrita nulla meorum.
Dij, sine patre, fores, sine matre, dedere. sed ñdem
Arx, ne firma, tuæ, tutamentumque iuuentæ,
Desieret voluere, parum est voluisse, dederunt.
Concilio, auspiciisque horum, primo imperij anno,
Indictum (si phas ita dicere) parlamentum.
Venit eo, quicquid, per regna Britannia, vbiq; est
Pontificum, Baronū, Equitum, Comitumq; Ducumq;
Verum ego Barones, Equites, Comitēsque, Ducēsque,
Plebeiōsque greges, animi tot dotibus auctos,
Tot fidei donis, tot corporis ornamentis
Insignes, mitto. Vos ô fortissima quæso
Pectora, ne nostræ culpate silentia linguæ.
Non vis, non locus est hic, laudes scribere vestras.
Sed neq; sufficio, sed in altera tempora seruo.

Vos

Vos etiam dicti (domus infima Parleamenti)
 Tot domus ingeniis, doctisque, piisque referta
 Quot nec Roma, ferax quondam licet ingeniorum,
 Non Agamemnoniæ quot produxere Myccenæ,
 Huic, æquis animis, studiisque, fauete libello.
 Exeat auspicio vestro, qui vestra referre
 Acta parat, sed quæ Synodus, prius, acta, probauit.
 Venit eam ad Synodum totus grex pontificum, vnus
 Non venit. causam pro se sed protulit istam.
 Vxorem duxi, non possum idcirco venire.
 Venit (huic synodo multas qui præfuit annos)
 Anglia primatum cui defert, Cantia sedem.
 Venit ab Ebranci (sed nomen me fugit) vrbe.
 Qui tamen inditio hoc notus populo incipit esse
 Inconsolata lenimen dulce senectæ
 Vxorem duxit, probat hic factum, improbat ille.
 Nil facit hoc ad me, Domino stat quisque, cadit v e.
 Fingite me Regem, scio quid facturus eram tunc.
 Castum (Paulus ait) custodi (ô Tite) teipsum.
 Siquis homunculus est, vxoris lege, solutus,
 Cogitat (vt placeat Domino) quæcunque Dei sunt,
 Sin dederit, frænanda, iugalibus, ora, lupatis,
 Cogitat, vxoris quæ sunt, vt ei placeatur.
 Nemo potest certe dominis seruire duobus.
 Aut ergo vxores, aut illis demite mitras.
 Vt quid enim geminas datis vna in terga clitellas?
 Tam non apta, humeris, est sarcina nulla, sacratis.
 Seu fors, seu fatum est, Damnosas alea semper nonq
 Hactenus ostendit veneres, summo in latere, illis.
 Sed feror abreptus, quo mens mihi non fuit ire.
 Non sua Samsonem, sua non remorata senecta est

O iij

Tunstallum,

Tūnstallum, sunt ambo senes, natalibus ambo,
 Ambo doctrina clari, virtutibus ambo
 Pro Christo indignas perpessi etiam ambo cathenas,
 Hoc Dunelmum, illo pastore Couentria foelix.
 Certe in Tūnstallo, lector (me iudice) certant
 Ex equo, doctrina modesta, modestia docta,
 Simplicitas animi prudens, prudentia simplex.
 Venit, & inuicti Bonnerus pectoris, vnus
 Qui gerit in rebus, cor inexpugnabile, honestis.
 Londini præsul. bonus ipse. sed ô quia solos
 Exercet fortuna. bonos. priuatio, carcer,
 Iezabel insultans, Iudexq;, & testis iniquus,
 Hæc tua, pro Christo, laus sunt. fuit hic Eliensis
 Godryckus, multiscius, exacteque trilingnis.
 Aldrifiūque senex, decus vrbs Carliolensis
 Priscorum nulli ingenio, eloquiōq;, secundus,
 Mitratusque alius, de quo sic fama loquuta est.
 Mendax in media tibi pinna volatica mitra est.
 Vir vagus, & versæ decies renouamine mentis
 Et toties posito (si vera est fama) cucullo
 Infamis populo, atque (vt mittam cætera) sacram.
 Vestalem sine veste sacerrimus ipse sacerdos
 Nunc tenet amplexu. Macæ O me compare, compar.
 Sanctos sancta decent. his artibus itur ad astra.
 Roffa suum misit Rydleium, Harfordia Skippum.
 Misit & Henricum Lincolnia voce disertum.
 Incessuque grauem, non cætera laudo perinde.
 Sed pro præteritis mihi quanti nominis est vir?
 Solus pontificum qui quicquid vbiq; bonorum est
 Agmen agit, Stephanus Ventanæ gloriæ gentis.
 Huius ego in duris ferar immemor esse periclis.

Aut

Aut nomen tanti ferar erubuisse patroni ?
 Non ferar at dicam quod censeo, quod scio, nec me
 Flēta, Mariscalli, turris, conteria, portę
 Nota bonis, &que atque malis erga scula terrent.
 Non fuit (inquis) ibi Stephanus. Scio : non fuit. at quod
 Attinet ad causam, vulgatis ipse libellis
 Quid sententię habet testatum liquit. At est qui
 Iudicium super ipso authore requirit, habebit.
 Censeo de stephano (vt dicam compendio) id ipsum
 De Ambrosio quondam, quod sensuit Induperator
 Ille Theodosius. Cordatus cetera Lector
 Querat. habet nostrę suffragia libera linguę.
 Pontificum superest, sed par insigne, duorum,
 VVygornensis Hethus, cum Daio Cichestrensi.
 Este (precor) modicis contenti laudibus ambo.
 Intra virtutes, foret, omnis laus mea. vestras.
 Nescio quem vestrum, cui phas pręponere. palmam
 Neuter habet, vincitque, & vincitur, alter ab altro.
 Ante alios omnes longe tamen itis vterque.
 Nescio natura magis, an magis arte, disertus.
 Venisset (sed non venit) Thursbeius in illis
 Ni quia res magnas (pro rege) legatus, obibat.
 Eximij nullam implens pręsulis artem.
 Exoniensis in his Pheseus venisset, At illum
 Membra retardabant defessa senilibus annis.
 Claudiocestrensis (nisi fallor) episcopus, illuc,
 Illuc Bristolienſis Paulus venit. vtrique
 Versati in sacris multa cum laude libellis.
 Quin etiam, rerum ad molimina tanta, Ioannes
 Occupat ire Capus. gallis vocalior ipsis
 Siquando pro suggestu sacra contio habenda est.

Vide Theo
 doretum lib.
 50. ecclesi.
 historia.

Vir

Vir pius, & doctus. certe festiuus, & acri
 Ingenio, verbo, vitæque innoxius omni.
 Venit ab Occiduis capularis episcopus Anglis.
 Omne qui læuo, quod dii tamen oro secudent
 Duxit amasiolam, tria vix quinquennia, natam.
 Omen in hoc est celati scripturus in orbe
 Annuli (in imperio viri erit) deceptus iota
 Scilicet exiguo, siue ignorãtia fecit
 Aurificis, siue inuida sic sua fata ferebant,
 Scripsit (in imperio vir erit) Ne quere quis hic sit
 Ne tenta (Lector) neu res exquire alias
 Mentiri mallem q̃ pròdere nomine quenquam,
 Nemo nisi insanus cogit iurare poetas.
 Impiger in turbam ruit alter episcopus istam,
 Qui, licet a Stupido titulum est sortitus a fello,
 Nil asinum habuit, non rudis, at erudit ille.
 Facundoque viros sermone emollit agrestes.
 Hic Peterburgensis, & hic erat Oxoniensis
 Kingus, & innumeri ex clero, mora scribere longa est.
 Ergo vbi venissent, sacroque ex more peracto, &
 Rege salutato, sua quisque sedilia inisset,
 Multa ibi turbata de religione locuti,
 Multaque conquesti, q̃ libertate prophana
 Prouecti quidam, sacra omnia deriderent,
 Nec sat habentes, blasphemis proscindere verbis,
 Sacratum Domini corpus, de pixide raptum
 Protererent pedibus, quod nec Germania crimen
 Admissura fuit, scelerum sic mole, modoque,
 Compellente, nouam condunt hoc omne legem.
 De sacramento, carnis Christi, atque cruoris,
 Qui parum honorifice, in suggesto alibi vè, loquetur,
 Carcere

Carcere perpetuo luito, bona fiscus habeto.
 Parturiunt (inquis) montes. hec summa Senatus
 Consulti est: hunc egregium synodus sacra, partum
 Aedidit in lucem: cur frigidiora, nec illo
 Quo vetera, emanant noua plebiscita tenore?
 Audio nil, simile, hic, prout aut decennium, habebat
 Decretum. Bona verba. manent immota, suoque
 Inconcussa loco veterum decreta dierum.
 Nulla noua, antiquas, conuellit, sanctio, leges.
 Poena remissior est, Sed lex in robore perstat.
 Antereus vitam legi pendebat, at is nunc
 Libertatem, & opes amittit. quæ duo, pluris
 Quam vitam, faciunt multi, quibus inferi inanis
 Fabula, deliramentumque videtur anile.
 His noua lex, melius prospexit lege vetusta.
 Nam quia (quod charissimum habent castigat in illo.
 Quo factum est, vt quos mors intentata nequibat,
 Poena reduxerit atque redire coegerit ad cor.
 Est aliquis, fortasse, tenebrio, Cæsaris iram,
 Inque suis, meritum, fugiens, popularibus ignem,
 De sacramento tanto qui non bene sentit.
 Qui clam felle scholas infecit. odoribus, auras,
 Afflatuque suo late contagia sparfit.
 Hoc cecidit (siquis cecidit de plebe) magistro.
 Det veniam plebi lex, ferrum vindicis iræ.
 Sringat in authorem. sint pontifices sine noxa,
 Sintque magistratus. patrias leges tueantur,
 Hasque tuebuntur certe. neque enim patientur
 Illud Paulinum, ad Galatas, torquerier in se,
 Si nunc ædifico, cras rursus destruo, numquid
 Non transgressorem tunc constituo ipse meipsum?

Tati-

DIACOSIO

TANDEM, habiture tutum (liber audacissime) finē,
Nunc omitte loqui, nocituraque supprime verba.

Pol. liber, liber es, sed verus. libera multis

Verba solent, nulli debebant vera nocere.

Sin etiam in veris, sunt, vera pericula, verbis,

Nec phas effugere est, patiar. neque enim melior sum

Patribus, hanc animam Christo (cui debeo) tradam.

FINIS.

TESTIVM ANACE- phalcosis.

CC IPE bis centum, contra vnum
pseudopphetam

Vermilium, testes. Sua cuique mona-
stica sunt.

Salve, Euangelici, qui, primus cultor, *Matheus.*
agelli es.

Marcus, vt edidicit (Petro referente) loquutus,
Traxit Apostolicos, Lucam, qui prodidit actus.

Plena sed effecta est, veniente, quadriga, Ioanne.

Percussum excerebrant, fullonis veste, Iacobum.

Stringe pedes, lictor, iam brachia passa tetendi.

Line, tibi cedo, tibi cedo, Anaclete, cathedram.

Elige, me crudum comedes, assum'v'e, tyranne.

Plagas, vincla, minasque, cathenatosque labores

Perpetitur Paulus. Malachias, triste prophetat.

Iudæis, habitura, suum, sacra tabida, finem.

Rabinos inter procures numeremus Iudam.

Tecq, per auratas, veniunt cui somnia, portas

Simeon. Et Cahanam qui rubri sanguinis haustum

Ex createre docet (Christo veniente) petendum.

Panis, & in carnem versor, scribatur Hadarsan.

Fruementum, similam, montes, teretesque placentas,

Omnia mira, canunt Selomo, atque senex Berachias.

Sed similam hanc, Ionathas, capitum in fastigia tollit.

Aethiopes, testes, mihi tot, quod habet mare testas.

Ne. no tibi in priscis (Dionysi) heroibus, est par.

Martialis

Marcus.

Lucas.

Ioannes.

Iacobus.

Andreas.

Clemens.

Laurentius.

Paulus.

Malachias.

Rabbi Iudas.

Ra. Simeon.

Ra. Cahanam.

Ra. hadarsan.

Ra. Selomo.

Ra. Berachias.

Ra. Ionathas.

Aethio eccle.

Dion. Arco.

- Martial.Mar.* Martialis versum, vitio sine, non subit istum.
- Anaclet.Mar* Sinto petulcarum barbæ ornamenta caprarum,
Presbyter, imberbis viuatur. monitore Anacletro.
- Ignat.Mar.* Non timeam, structos, pro Christo, Ignatius ignes,
Nam fruinentum ego sum, frangiq; moliq; ferarum
- Alexander.* Dentibus exopto. Nec Alexander cadit expers
- Iustinus.Mar.* Martyrij. Iustinum etiam trux dimidit ensis.
- Teleph.Mar.* Occubui lapides pro Christo passus, & ignes.
- Pius.Martyr.* Strangulor immeritis, stricta ceruice, capistris.
- Ireneus.* Sunt Iræneo sua, sunt Tertulque liano
- Terullia.* Si taceam, impressis præconia parta libellis.
- Pontianus.* Pro pietate mori, gratandum: non queritandum est.
- Lucius.Mar.* Non id, Martyr re, quod martyr nomine, sentit
- Ciprianus.M.* Exclama (Treshame) iterum, martyr Ciprianus
Dixerat, hæreticus, Martyr Petrus, ergo negando est.
- Dionis.Alex.* Non neget hoc argumentum Dionysius, vrbis
- Origenes.** Præsul Alexandri. non patre Leonide natus.
- Felix.* Non Felix, implet qui tanti nominis omen.
- Lactant.fir.* Nunquam Lactanti, nunquam mellite Lothari,
- Lothar.Diacon.* Anteferent vestræ, seri, sua scripta, nepotes.
- Eusebius.pā.* Historiam fidis chartis Eusebius aptat.
- Iuuenius.* Versibus exametris Euangelium exprimit iste.
- Iulius.* Fabula Susannæ ficta est, te iudice, Iuli
- Euseb.Emiss.* Præsul Emissenam rexit dum Eusebius urbem
- Ausonius.* Fascibus Ausonius potitur, sellæque Curuli.
- Nonnus poeta.* Nonne etiam Nonnus, vetus ille poeta, perinde ac
- Photius.* Photius, in linguam traducatur Latialem?
- Prudentius.* Et calamo, & gladio, Iudæos insequor hostes
- Optatus.* Optato similes opto, non spondeo multos
- Hilarius.* Pontifices. Hilarem iam carpit Hilarius auram

Cum

Cum Christo. Ast vtinam Damasi mihi vena pedestres
 In numeros foret, vt memorem hic laudes Athanasi,
 Salue, magne parens, Ambrosi : solus in illis
 Præsul temporibus, vel iudicio Theodosi.
 Quanta tibi Satirus viuis solatia, tantos
 Morte tulit gemitus. Sed fratrem, frater, ademptum,
 Nescio Basilus fleat, an defletur ab illo.
 Elegi posita priuatus viuere mitra.
 Syriacam, Græcam, & Latiam linguam tenet Ephren.
 Nec Theodoretæ simplex est gratia linguæ.
 Nos tres diuini tria propugnacula verbi
 Amphilocus, Litous episcopus, & Flauianus,
 Egimus excubias, Christi; repressimus hostes.
 Melchiades, Soter, Syritius, omnia Christo,
 Omnia apostolicis docuerunt consona scriptis,
 Vermilio (hoc solum peccant) contraria scribunt.
 Solus Epiphanius quem non norat hereticorum ?
 Cur huic à clara nomen fecere Damasco ?
 Curve Deo charum tua te cognomina monstrant ?
 Diues es, Exuperi, vir diues Epiphani, vterque
 Taliter ornati solo gestamine colli.
 Prima patrum Niceam congressio deligit urbem.
 Præcipitatque moras Ephesus, cogitque secundam.
 Sed duo, bisdenos intra, numeraueris, annos,
 Concilia Augustæ posuisse sedilia Romæ.
 Fœminei cœtus gannitibus aera complent.
 Non sic Turoni, & Salegunstani seniores.
 Constantinopolim generosam quis negat urbem ?
 Quis Niceam, binis celebrem congressibus urbem ?
 Hic, Christi imperio, fidei in feruore, coitur.

Damasus:
Athanasius
Ambrosius:
Theodos. Im.
Satirus.
Basilus.
Gregor. Niss.
Grego. Naz.
Ephren.
Theodoretus:
Amphil.
Litous.
Flauianus:
Siritius:
Soter.
Melchiades:
Epiphan. Cir.
Damascenus:
Theophilus:
Exuperius:
Epipha. Sely:
Conci. Nice.
Conci. Ephesi.
Conc. Ro. Pri.
Conc. Ro. secu.
Conc. Turoni:
Conc. Saleg.
Conc. Const.
Con. Nice. secu.
Conci. Tribu.

Veronense

Conc. Veron. Veronense solum, vercellensésque coloni,
Conci. Vert. Exceperé sacros, spaciofa per atria, patres.
Conc. Laterā. Nec, Lateranensés claudunt venientibus vrbem.
Conc. Constan. Commodat & gratam diues Constantia sedem.
Conc. Basilien. Scribatur Basílæa etiam hic, & quæ sibi quendam.
Conc. Floren. Florentinum non natum Florentia vellet.
Con. Colonien Conuocat, ast propriam, populosa Colonia, plebem.
Esichiús. Esichi ades, tecum túque ipse Chrysoftome, pugnans.
Chrysoft. Martyr vt ex patriis libris diducit, at hoc est
 · Vt pueri dicunt, mendacium in ede paterna
Hieronimus. Factam. Hieronime huc ades, huc numerose Seduli.
Sedulius. Sed quid ego vestras, vel quid patris Augustini
Augusti. Fœlices cineres, placidâque in pace sepultos
Cirillus. Euoco ꝛ vixisset Cyrillus Nestorimastix
Primasius. Vixissent hodię Primasius Eucheriúsque
Eucherius. Cogant hæreticos hos, lucifugósque prophetas
 Mutata hercle nouos meditari in arundine cantus,
Prosperus. Prosperus exametra torfisset spicula funda.
Theonas, Cassa nec irati redeant tormenta Theonæ.
Iunilius. Iunili à nostratu das suffragia parte.
Maxi. Thau. Nomine Maximus es, re non minor ipse teipso es.
Zosimus. Vix cathedra incalui primo interceptus in anno.
Cirus. Theodo: Græce aliquid sciat is, qui te, Cyre, scire laborat.
Chrysologus. Aureum habes nomen, sed mens preciosior auro est.
Leo. Mitratos iterum contingat habere Leones
Saluianus. Nunc asinos videas mitratos, hoccine Salui-
 Ane modo pateris te versu inscribier istoꝝ
Arator. Iste in apostolicis fulcauit Arator agellis.
Hilar. Mar. Rem calamo gessi, sed ab hostibus occido ferro.
Oecumenius. Dic Oecumenius quid signet, nescio græce
Eugippius. Dic Eugippius, ab pol vox Aegiptia credo

Nusquam etenim in toto legitur mihi mammetrecto.
 Nunc scio derides, cur dictus Cassiodorus?
 Hæreticis quoniam casses fortasse tetendit.
 Imprecor iratum tibi nugator Mahumetum.
 Grecus homo Latiam sono (Lango interprete) Lingua
 Dictus eram Magnus, nunc tempora iniqua minoris
 Me faciunt. eadem detraxerunt Isodoro,
 Et valefrido aliquid. Quin Sergius antea dictus
 Os porci læsæ patitur dispendia famæ,
 Bedæ præbyteri venerabilis illæ homeliæ
 Dic ubi nunc? nostris concesserunt homeliis.
 Hic virtute duce ad magnos conscendit honores.
 Pro Christo innumeris corpus lacerabile pænis
 Tarsitius prebet. Paschalis animatos exit.
 Pontificem Treuerenses me, Patræ inque salurant.
 Conscripsi in sacros, scolia (vt decoramina) libros.
 Me lege, sic certa est fiducia posse placere,
 Si caueas doceo, si non, noceo, lege caute.
 Ista quieturas habet altercatio rixas.
 O veteres inter patres memorandæ Remigi.
 Dic zigabone, bonum est mulierem tangeret non est.
 Ille cuculligeri populi Paschasius abbas
 Rupertusque, decus scriptis peperere libellis.
 Spæque fidæque Deum sequimur, siquando videbis
 Nos immutatos, Solem retro ire putato.
 Quod taceam est, non est quod dicam de Metaphrasto.
 Effugi multo vix vixque labore fauillas,
 Extructasque pyras, Algeri non tamen acrem
 Effugi calamum, neruosi vimque Guimundi.
 Donec vverneri cudentur opuscula, donec
 Lanfranci, hæreticis non est pax stercoranistis.

Cassiodorus

Mahumetus

Nicephorus

Greg. Magnus

Isidorus

Walefridus

Sergius

Beda

Greg. secundus

Tarsitius

Paschalis

Amalaricus

Haymo

Drutmarus

Bartamus

Alerca Sina

Remigius

Enth. zigaba

Paschasius

Rupertus

Fulbertus

Burchardus

Metaphrastus

Berengar

Algerus

Guimundus

Wernerus

Lanfrancus

P

Italiæ

- Damianus.* Italic, portus, Damiano, erat Ostia, sedes.
Valeranus. Sit Iudex æquus dabitur sua laus V Valerano.
Honori. Solita. Non te appello tui nisi gratia honoris, **Honori:**
Anselmus. Iste inflexibilem contra mala crimina mentem
Hildebertus. Gesserat. Imparibus gradientia carmina verbis
Guntherus. Hildebertus habet, numeros Guntherus in equos
Bruno. Cogit Bruno suis dat libera verba Camenis.
Ivo Carantan. Sanctior addubito, fueras, an doctior Ivo.
Petrus clunias. Hic Petrus expertes studij non duxerat annos.
Hugo vector. Seu pax, seu bellum semper decescero Victor.
Bernardus. Omnia non video, quis enim videt omnia lector?
Petr. Cantor. Quis cui preferri meritorum pondere debet,
Balduinus. Contendant alij, sed vos duo pergitte iuncti.
Elizab. Sco. Exemplum vitæque tibi fideique puella est.
Hildigard. Scire mihi Christum labor est, non scire maritum.
Mechildis. Litterule & virtus mihi sola monilia sunt.
Innocentius. Voce duces compescui in aspera bella ruentes.
Tho. de Aqu. Multi derident te, pauci imitantur, Aquina.
Robertus Mo. Hei mihi quot Dominus dedit huic ostenta Roberto?
Jacob. genu. In Genua genitus Christo genui Genuenses.
Simon. de. Cass. Otia dicemus per liberaiora Simonem.
Theophilact. Nunc venere vices Theophilacti, nisi siquis
Vius Gaetan. Forte galeritum volet huic preponere Vium.
Edwar. Calix. Si taceant homines, calices Edv varde loquantur.
Indei Bauar. Occisum semel occidi bis posse putastis?
Ludolphus. Nascens, maturus, moriens, mihi fabula Christus.
Wicliff. Fama mihi ex scelere est. iuuat hoc iuuenescere pacto.
Arundelinus. Illustre, antiquumque genus, virtutibus orno.
Iaco. Valen. Elige num vis saluere anne valere, Valenti,
Tho. Cempen. Si patriam quæris, Teutonica patria nostra est
Confess. Prag. Quæ fuerit Prage confessio, quæ Rokysanz

Scire

Scire operæpretium est, sed sic ne prætereatur
 Erector Venetæ Bessario Bibliothecæ.
 Si poteris stellas numerare, meos numerabis
 Alphonsique libros. Gerson doctumque Piūmque
 Scripsit opus pandi iustum prope pondus aselli.
 Vera magis curæ est mihi scribere, q̃ speciosa.
 Exegi sine labe dies, sine crimine libros.
 Hic potuit rudibus dare sensa salubria verbis.
 Nostra cui sordent propria adferat, & meliora.
 Non excors, non sum rudis & sine pectore lira.
 Historiam mundi repetens ab origine dixi.
 Spem curamque aliis obita iam morte relinquo.
 Premonstratensem nequeo laudare Ioannem
 Non laudare Iadislauum scelus esse putavi.
 Quod populo legeris debes (Pzribrame) Coclæo.
 Si simulare vocas vitium, fateor, sunulaui.
 Ut moritur Ioseph, sic, posse mori mihi votum est.
 Si Petrus, est verax, tota (ergo) Armenia mendax.
 Quis fuerim, ex platina, si nosse libido, require.
 Causarum auditor, nunc cogor dicere causam.
 Ne sim Carporum comes, hæreticos nisi carpo.
 Dum lego Chemensem, mundi exhorresco ruinam.
 Littera mutetur tantum, vna, statim medicus sum.
 O Stulti, Santem, cur fingitis esse recentem?
 Cur nebrissensem, Petrumq; a ponte vocatum?
 Non virgo Andromache? non Ninus erat puer olim?
 Lucem, Talmudicis, tu das, Galatine, prophetis.
 Hæresis è nostro, condar quacumq; sepulchro
 Surgit, at hanc refecat prima Rossensis in herba.
 Non obij, ast abij, fato meliore vocatus.
 Nescio, si viuit Cabasila, at hoc scio, vixit.

P ii

Te

Rokisana.
 Bessario Cara
 Albertus.
 Alfonsus.
 Gerson.
 Holcor.
 Paulus Cor.
 Waldenes.
 Hugo.
 Lira.
 Aubanur.
 Laurent. Iu.
 Io. Premonstr.
 Ladislau. Re.
 Pzribramns.
 Ioan. Hass.
 Ioseph patria.
 Armeni.
 Eugenius q.
 Nico. Siculus.
 Albert. Carp.
 Chemensis.
 Lau. medices.
 Santes. Pag.
 A. Ehus. Neb.
 Petrus pont.
 Petrus Gala.
 O. Ecolampadi.
 Io. Resensis.
 Chymund.
 Cabasila.

DIACOSIO

Conradus. Te Conrade volo, volo te, Francisce Georgi
Francisc. Geor. Dicere, verum animus languet, viresq; fatiscunt.
Marcus. Mar. Marce, quiesce, precor, tacito contentus honore.
Morus. Moraris, si posse putas, te, More, morari hic
Vinc. Loda. Legibus iratis. Viuem sua fata reposcunt,
Budens. Budęumq; & Erasimum Hollandę gentis alumnum.
Erasmus. Fama sed istorum est in incisa adamante perenni
Hicr. vida. Quam doleat nostros mores si vida videret?
Lutberus. Perfregi glaciem, sed Zuinglius introrupit.
Melancton. Extimuit tantum prudens Melanchton hiatum.
Alardus. Aemstelredamus fuit hic scribendus Alardus.
Zuinglius. Seditione mala quis Christi turbat ouile?
Bucerus. Tu, patrisq; tui domus, hęreticęq; phalanges.
Hy'seus. Fatum ego non culpem, in lactis qui strangulor haustus
Sampson. Sis fortis, Sampson. Dalidę nec munera noris.
Stephan. in. Torrentes lapides, hodie, dulces Stephano sunt.
Schepreus. Schepreuum quoties memini, lamentor ademptum.
Martinus. Pe. Inuidia absit, tu, prope solus episcopus, es nunc.
Hoffmeist. Hoffmeistere diu viuas, viuasq; Coclęe,
Cocłens. Ambo bonis lucem, studiis, aliquando daturi.
Io. Clichto. Iodoco longum, dic, ex me Musa, valere.
Gagneius. Gagneium quoque (si videas) saluere iubebis.
Brentius. Corde duplex si iuraris tibi credere nolo.
Tull. Chri. Tullio es, eloquio minor, at maior pietate.
Stephan. Edm. Nescio quo pacto est stephanus mihi amabile nomen.
Eckius. Non erit immunis meriti (confidite) quisquis.
Michael veh. Contra hostes fidei, socialia suscipit arma.
Piggins. Hęc Ecki hęc habeas Veh, & hęc solatia Piggi.
Iohffus. Viue (puer) Christo, desisti viuere mundo.
Henric. Off. Desiit Henricus, superam incenditque domum, quo
Edvardus. ser. Sera sit Edvardo, sed certa, incensio, sexto.

FINIS.

TABVLÆ.

A.

A lius Nebriss.	fol. 80.
Aethio ecclesi.	fo. 9.
Alardus.	fo. 89.
Albertus Mag.	fo. 71.
Albertus Car. co.	fo. 77.
Alexan. Mart.	fo. 12.
Algerus.	fo. 54.
Alphonfus.	fo. 7.
Altercat. Synag.	fo. 47.
Amalarius.	fo. 45.
Ambrosius.	fo. 24.
Amphilocus.	fo. 29.
Anacletus.	fo. 11.
Andreas aposto.	fo. 5.
Angelomus.	fo. 45.
Anselmus.	fo. 57.
Armenia.	fo. 73.
Arator.	fo. 40.
Arundelius.	fo. 68.
Athanasius.	fo. 23.
Aubanus.	fo. 71.
Augustinus.	fo. 33.
Aufonius.	fo. 20.

B.

B aldinus.	fo. 60.
Bartramus.	fo. 47.
Basilus.	fo. 25.
Beda.	fo. 44.
Berengarius.	fo. 5.
Bernardus.	fo. 59.
Bessarion.	fo. 3.
Brentius.	fo. 93.
Bruno Remens.	fo. 58.
Bucerus.	fol. 94.
Budæus.	fo. 88.
Burthardus.	fo. 51.

C.

C abasila.	fol. 84.
Caesidiornus.	fo. 40.
Ciprianus.	fo. 15.
Cirillus.	fo. 14.
Cirus Theodo.	fol. 37.
Clemenfis.	fo. 79.
Chrisostomus.	fo. 32.
Claimundus.	fo. 82.
Clemens.	fo. 3.
Coclaus.	fol. 92.
Concilium Basili.	fo. 71.
Con. Constantinop.	fo. 44.
Conc. Constantien.	fo. 71.
Con. Colonienfe.	fo. 85.
Con. Ephesinum.	fo. 39.
Con. Florenti.	fo. 73.
Con. Lateranen.	fo. 63.
Con. Nicenum prim.	fo. 30.
Con. Nice. secund.	fo. 43.
Con. Roman. pri.	fo. 55.
Con. Rom. secund.	fol. 55.
Con. Salegunstar.	fo. 51.
Con. Tribunienfe.	fo. 48.
Con. Turonicum.	fo. 40.
Con. Veronenfe.	fo. 56.
Con. Vercellenfe.	fo. 55.
Confe. Pragensium.	fo. 71.
Conradus vvimp.	fo. 83.

D

D amasceus.	fol. 28.
Damasus.	fo. 22.
Damianus.	fo. 55.
Dionysius Alexan.	fo. 16.
Dionys. Areopa.	fo. 10.
Druthmarus	fo. 47.

TABVL.

E					
Ekhus.	fo. 93.	Hilfrus.	fo. 87.		
Edvvardus cōfes.	fo. 66.	Hoffmeisterus.	fo. 92.		
Elizabeth Scon.	fo. 61.	Holkot.	fol. 71.		
Ephren.	fo. 26.	Honorius.	fo. 56.		
Erasmus.	fo. 85.	Hugo Card.	fol. 59.		
Epipha. Cipri. eps.	fo. 28.	Hugo Victor.	fol. 74.		
Epiphanius Selibrie eps. f. 31.		I			
Esichius.	fol. 31.	Iacobus aposto.	fo. 3.		
Eucherius.	fol. 35.	Iacobus Genuen.	fo. 64.		
Eugenius quar.	fo. 73.	Iacob. Valent.	fol. 71.		
Eugippius.	f. 40.	Ignat. Mart.	fo. 12.		
Eusebius Emiff.	fol. 19.	Ioan. Euang.	fo. 2.		
Euseb. Pamp.	fo. 17.	Io. Huf.	fo. 78.		
Eurhimius zagabo	fo. 49.	Io. Præmonst.	fo. 72.		
Exuperius Tolisar.	fo. 30.	Iodo. Clichto.	fo. 92.		
F		Ioseph. patriar.	fol. 75.		
Faulianus.	fo. 29.	Ioliffus.	fol. 95.		
Felix.	fo. 16.	Innocent. text.	fo. 61.		
Francif. Georg.	fo. 83.	Irenæus.	fol. 14.		
Fulbertus.	fo. 49.	Isidorus Hispal.	fo. 41.		
G		Iuo Carnoten.	fo. 58.		
Agneius.	fo. 93.	Iulius.	fo. 19.		
Gerson.	fol. 71.	Iudæi Bauarenf.	fol. 66.		
Gregorius Mag. f. 41.		Iunilius.	fo. 36.		
Greg. Nissen.	fol. 26.	Iustinus.	fol. 13.		
Greg. Nazi.	fol. 26.	Iuencus.	fo. 18.		
Creg. secund.	fo. 42.	L			
Guimundus.	fo. 55.	Astantius.	fol. 17.		
Guntherus po.	fo. 58.	Ladisaus.	fo. 77.		
H		Lanfrancus.	fo. 53.		
Aimo.	fo. 33.	Laurentius Medices.	fo. 79.		
Hieronimus	fo. 33.	Laurent. iusti.	fo. 72.		
Hierony. vvyda. f. 92.		Laurent. Mart.	fol. 4.		
Hilarius.	fo. 39.	Leo.	fo. 39.		
Hilarius Mar.	fol. 21.	Lira.	fo. 72.		
Hildebertus.	fol. 57.	Litoius.	fo. 29.		
Hildegard, virg.	fo. 63.	Lothar. Diaco.	fo. 72.		
		Lucas Euang.	fo. 2.		

TABVL.

Lucius Martyr.	fo. 16.	Petr. Galatin.	fo. 81.
Ludolphus.	fo. 66.	Petrus Ponta.	fo. 81.
Lutherus.	fo. 87.	Photius.	fo. 44.
M		Piggius.	fo. 93.
M. Ahumetus	fo. 42.	Pius Mart.	fol. 12.
Malachias	fo. 5.	Pontianus Mar.	fo. 15.
Marcus Euang.	fo. 1.	Primafius.	fol. 35.
Marc. Marulus.	fo. 83.	Prosperus.	fol. 38.
Martialis.	fo. 11.	Prudentius.	fo. 21.
Martinus Peres.	fol. 13.	Pzribramus.	fo. 72.
Matthæus Euang.	fo. 1.	R	
Maximus Thaurinē.	fo. 36.	Abbi Berach.	fo. 9.
Mechtildis.	fo. 61.	Ra. Cahana.	fo. 8.
Melanchron	fo. 88.	Ra. Hadarf.	fo. 9.
Nelchiades	fo. 29.	Ra. Ionathas.	fo. 9.
Metaphraftus.	fo. 51.	Ra. Iudas.	fo. 6.
Michael veh.	fo. 93.	Ra. Selomo.	fo. 9.
Morus.	fo. 84.	Ra. Simeon.	fo. 7.
N		Remigius.	fo. 48.
Nicolaus. Sicu.	fo. 73.	Rober. monac.	fo. 64.
Nonnus.	fo. 22.	Roffenfis.	fo. 87.
Nicephorus.	fo. 45.	Rokizana.	fo. 71.
O		Rupertus.	fo. 49.
Oecumenius.	fo. 45.	S	
Oecolampadius.	fo. 80.	Sampson.	fo. 88.
Origines	fo. 16.	Santes Pag.	fo. 80.
P		Saluianus.	fo. 39.
Parlement. Henr. 8. f. 96		Satyrus	fo. 24.
Parlea. Edvvar. 6. fo. 97		Sedulius.	fo. 33.
Paschalis.	fol. 45.	Schepreuus	fo. 86.
Paschasius.	fo. 48.	Sergius	fo. 44.
Paulus aposto.	fo. 4.	Simon de Cass.	fo. 64.
Paulus Cortes.	fo. 71.	Siritius	fo. 29.
Petrus Cantor.	fo. 62.	Soter.	fol. 29.
Petr. Chrifolog.	fo. 38.	Stephanus Edu.	fo. 93.
Petr. Cluniacen.	fo. 58.	Stephan. Minton.	fo. 86.

TABVLÆ.

T

T Arsius Mart. fo. 42.
 Telephorus. fo. 12.
 Tertullianus. fo. 14.
 Theodoretus. fo. 29.
 Theodosius. fo. 23.
 Theonas. fo. 35.
 Theophilactus. fo. 65.
 Theophilus. fo. 25.
 Thomas Cempensis. fo. 69.
 Thomas de Aquil. fo. 62.
 Tullius Crisp. fo. 91.

W

W Alden. fo. 71.
 Walefridus. f. 44.
 Waleranus. fo. 56.
 Warnerus. fo. 75.
 Wicleff. fo. 67.

V

V lues. fo. 84.
 Vius Gaiera. fo. 65.

Z

Z Ofimus. fo. 32.
 Zuinglius. fo. 67.

FINIS TABVLÆ.

*Wobbe me possidet. teste Solney
 teste arboren. fo.*

And thus we see that the receipt of custome to be an Apollie
 and Euangeliste: Traunt vs grace to forsake all couetous
 desyres, and inordinate loue of riches, and to folowe the
 sayde sonne Iesus Christ: who liueth and reigneth. &c.

The Epistle.

Ceping that we haue such an office, euen as God
 hath had mercy on vs, we goe not out of kynde
 but haue cause from vs the clothes of vnhomettie,
 and walke not in craftynesse, neyther handle we
 the word of God deceptfully, but open the trueth, & repore
 our selues to euery mans conscience in the sight of God. If
 our gospell be yet hid, it is hid among them that are lost, in
 whom the God of this worlde hath blinded the mindes of
 them, whiche beleue not. Lette the light of the gospell of the
 glory of Christ (whiche is the image of God) shyned shyn
 vnto them. For we preach not our selues, but Christe Ie-
 sus to be the Word, and oure selues pour seruantes, for
 Iesus sake. For it is God that commaunded the light to
 shyne out of darkenes, whiche hath shyned in our heartes,

mandate pnes
Psal. cxlii.

Rayle the Lorde (ye seruauntes :) O prayle the
name of the Lorde.

Blessed be the name of the Lorde: from this
tyme forth for evermore.

The Lordes name is praised: from the rising vp of the
Sunne: vnto the going downe of the same.

The Lorde is hye aboue all heathen: and his glorye as
doue the heauens.

Who is lyke vnto the Lorde our God, that hath his
dwelling so hye: and yet humbleth himselfe to beholde the
thinges that are in heauen and earth:

he taketh vp the simple out of the duste: and lyfteth the
poore out of the myre.

That he maye set hym with the princes: euen with the
princes of his people.

he maketh the baren woman to kepe house: and to be a
joyfull mother of children.

Glorie be to the father, and to the sonne. &c.
As it was in the beginning, is now, and euer.

The Collect.

profectio spiritus sancti anima tua magnat caput
tuum. ecclesiasticus 9. 9. 1. cap. VV. Dile

r and de-
vide. &c.

chael and
the Dia-
not, ney-
. And the
and Sa-
live. and
e cast out
r: In heave
ingedome
of

Harvard College
Library

FROM THE BEQUEST OF
JOHN HARVEY TREAT
OF LAWRENCE, MASS.
CLASS OF 1862